

**NKP  
XXVII**

**NEUVOSTOLIITON  
TALOUDELLISEN JA  
SOSIAALISEN KEHITYKSEN  
PERUSSUUNNAT**

**VUOSINA 1986–1990  
JA VUOTEEN 2000**



NEUVOSTOLIITON TALOUDELLISEN  
JA SOSIAALISEN KEHITYKSEN PERUS-  
SUUNNAT VUOSINA 1986 – 1990  
JA VUOTEEN 2000

APN Helsinki 1986

**ISBN 951-95835-2-1**

**Kirjapaino Sanan Tie Oy  
Tampere 1986**

# **NEUVOSTOLIITON TALOUDELLISEN JA SOSIAALISEN KEHITYKSEN PERUSSUUNNAT VUOSINA 1986-1990 JA VUOTEEN 2000**

Maamme on historiallisesti katsoen lyhyessä ajassa noussut vuosisataisesta takapajuksuudesta yhteiskunnallisen edistyksen huipulle ja yltänyt huomattaviin saavutuksiin kaikilla elämänaloilla. Neuvostoyhteiskunta on päässyt kehittyneen sosialismin vaiheeseen.

Monet neuvostoliittolaispolvet ovat työllään luo-  
neet mahtavan taloudellisen, tieteellis-teknisen ja  
sivistyksellisen potentiaalin. Neuvostoliitolla on ny-  
kyisin erittäin ammattitaitoinen työvoima, mahtava  
teollisuus, koneistettu suurmaatalous ja kaikin  
puolin kehittynyt perusrakenne. Monilla tieteen ja  
tekniikan kehityssuunnilla maa on johtavassa ase-  
massa maailmassa. Väestön hyvinvointi kasvaa jat-  
kuvasti, sosialistinen elämänmuoto kehittyy entistä  
paremmaksi, ja yhteiskunnallisen oikeudenmukai-  
suuden periaate toteutuu yhä täydellisemmin.

Peruuttamatonta menneisyyttä ovat kriisit, köy-

hyys ja työttömyys, luokka- ja kansallisuusviha, jotka ovat ominaisia kapitalistiselle yhteiskuntajärjestelmälle. Ihmisten tasa-arvo, yhteistyö ja keskinäinen avunanto sekä todellinen demokratia ovat vakiintuneet. Suunnitelmallisen talousjärjestelmän ja kansan sosialistisen itsehallinnon edut samoin kuin työtätekevien joukkojen mahdollisuudet luovuuteen tulevat yhä selvemmin esiin. Sosialististen veljesmaiden yhteisö, rauhan ja yhteiskunnallisen edistyksen tukilinnoitus, lujittuu.

V.I. Leninin neuvoja tinkimättä seuraten kommunistinen puolue johtaa neuvostokansaa vakaasti sosialismin täydellistymisen tietä ja neuvostoyhteiskunnan jatkuvaa etenemistä kohti kommunismia maan sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen nopeuttamista koskevan NKP:n 27. edustajakokouksen laatiman strategian pohjalta.

Neuvostoliiton taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen perussuunnat vuosina 1986–1990 ja vuoteen 2000 määräävät ne konkreettiset, suunnitellut tehtävät, joita NKP:n ohjelmatavoitteiden toteuttaminen edellyttää.

# I

## **YHTEENVETO MAAN TALOUDELLISESTA JA SOSIAALISESTA KEHITYKSESTÄ VUOSINA 1981-1985**

NKP:n 26. edustajakokouksen päätöksiä toteutettaessa on otettu uusi pitkä harppaus neuvostoliittolaisten hyvinvoinnin lisäämisessä ja talouselämän kaikkien alojen kehittämisessä.

Maan taloudellinen potentiaali on merkittävästi kasvanut. Kansantulo on noussut 17 % vuodesta 1980. Kansantalouden aineellis-teknisen perustan vahvistamiseen, asuntotuotantoon, sosiaali-, kulttuuri- ja muiden kohteiden rakentamiseen on käytetty yli 840 miljardia ruplaa perussijoituksia. Liki tuhat uutta nykyaikaista teollisuuslaitosta on käynnistetty.

Työ tieteellis-teknisen edistyksen nopeuttamiseksi ja olemassa olevan tuotantokapasiteetin uusimiseksi ja saneeraamiseksi on vilkastunut. Tänä aikana on ryhdytty valmistamaan yli 19 000 uuden-

tyyppistä konetta, laitetta, kojetta ja muita teollisuustuotteita. Vähäjätteisiä ja jätteettömiä, energiaa ja materiaalia säästäviä tuotantomenetelmiä ja konejärjestelmiä on entistä laajemmin otettu käyttöön.

Tuotannon voimaperäistämisen ja tehon lisäämisessä on päästy myönteisiin tuloksiin. Lähes 90 % kansantulon kasvusta on saatu yhteiskunnallisen työn tuottavuutta lisäämällä. Tuotantokuri on parantunut ja työajan hukka pienentynyt. Aineellisia voimavaroja on ryhdytty käyttämään säästelemällä.

Talouselämän johtava ala teollisuus on kehittynyt edelleen. Sen tuotteiden kasvu on ollut 20 %. Kulutustavaratuotanto (B-ryhmä) on kasvanut nopeammin kuin tuotantovälineiden valmistus.

Neuvostoliiton energiaohjelmaa toteutetaan. Ydinvoiman tuotanto on kehittynyt entistä nopeammin. Sen osuus on nykyisin kymmenesosa maassa tuotetusta sähköenergiasta. Neuvostoliitto, joka aiemmin oli maailman suurin öljyntuottaja, on kuluvalle viisivuotiskaudella noussut johtavaksi kaasuntuottajaksi. Kaasujohdon päälinjoja ja haaroja on rakennettu 48 000 km.

Puolueen maatalouspolitiikkaa on toteutettu vaakaasti, ja Neuvostoliiton elintarvikeohjelmaa on vietty lävitse johdonmukaisesti. Kollektiivi- ja valtiontilojen ja koko agroteollisen kompleksin aineellisteknisen perustan vahvistamiseen on ohjattu kolmannes kaikista perusinvestoinneista. Kollektiivi- ja valtiontilojen taloutta vahvistetaan. Yritysten ja



organisaatioiden samoin kuin kaupunkilaisten ja maalaisten aputalouksia maaseudulla kehitetään. Maaseudulla on nopeaan tahtiin rakennettu asuntoja sekä sosiaali- ja kulttuurikohteita.

Tärkeimpien maataloustuotteiden tuotanto ja hankinta on kasvanut. Maatalouden keskimääräinen vuotuinen kokonaistuotanto on kasvanut 6 % ja noussut 131 miljardiin ruplaan. Lihantuotanto on kasvanut 10. viisivuotiskaudesta 9 % ja kananmunien 18 %. Vihannes- ja hedelmäsadot ovat kasvaneet merkittävästi.

Liikenteen rahdinkuljetukset ovat kasvaneet 15 %. Normaali junaliikenne on aloitettu Baikalin-Amurin radalla, millä on suuri merkitys Siperian ja Kaukoidän kehitykselle.

Talouselämän nousun ja tehon lisääntymisen pohjalla on kohonnut myös kansan aineellinen ja sivistyksellinen elintaso. Reaalitulot henkeä kohden ovat nousseet 11 %.

Työläisten ja toimihenkilöiden keskimääräinen kuukausipalkka on noussut 13 % ja oli 190 ruplaa vuonna 1985. Kollektiivitulojen jäsenten työpalkat yhteisötaloudesta nousivat 29 % ja olivat 153 ruplaa kuukaudessa.

Työpalkkojen alalla on toteutettu tärkeitä keskitettyjä toimia. Työläisten ja toimihenkilöiden työpalkkoja on korotettu hiiliteollisuudessa ja merkittävässä osassa maataloutta. Aiemmin suunniteltuja toimenpiteitä koulutuksen alalla työskentelevien palkkojen korottamiseksi toteutetaan. Useat ryhmät kevyen ja elintarviketeollisuuden alalla ovat

saaneet palkanlisiä. Ikälisiä on korotettu rautatie- ja jokiliikenteessä, rakennusurakoitsijaorganisaatioissa ja eräillä muilla aloilla. Näiden toimenpiteiden tuloksena yli 20 miljoonan ihmisen palkkoja on korotettu.

Maksut ja avustukset yhteiskunnallisista kulu- tusvarannoista kasvoivat 25 % ja olivat vuonna 1985 noin 530 ruplaa henkeä kohden.

Suuren isänmaallisen sodan veteraanien sekä kaatuneiden sotilaiden perheiden aineellisia elin- oloja on parannettu. Työläisten, toimihenkilöiden ja kollektiivitulojen jäsenten vähimmäiseläkkeitä on korotettu. Suuri ryhmä työläisiä ja toimihenkilöitä, jotka ovat siirtyneet eläkkeelle yli 10 vuotta sitten, on saanut korotuksen eläkkeisiinsä. Jatkuvasti sa- man työnantajan palveluksessa olleet saavat lisä- eläkettä.

On ryhdytty laajoihin toimiin lapsiperheiden ja työssäkäyvien äitien avustamiseksi. Äidit saavat nyt osittain palkallista lapsenhoitolomaa, kunnes pienokainen täyttää yhden vuoden, ja kertakaikki- sia synnytysavustuksia on korotettu. Alle koulu- ikäisten lasten laitoksissa ja sisäoppilaitoksissa on nostettu ruokamäärärahoja, ja yleissivistävien kou- lujen oppilaat saavat ilmaiset oppikirjat.

Aiemmin väestön merkittäväksi laskettuja val- tion lainoja on kuoletettu vuosittain.

Monien hyödykkeiden ja palvelujen kysyntä on voitu tyydyttää entistä täydellisemmin. Vihannes- ten, hedelmien, lihan, kananmunien ja muiden ar- vokkaimpien elintarvikkeiden kulutus on kasvanut.

Vähittäiskaupan vaihto on kasvanut 16 % ja väestölle tarjottujen jokapäiväisten palvelujen määrä kolmanneksella.

Asunto-ongelmaa ratkotaan johdonmukaisesti. Käyttöön on saatu yhteensä yli 550 miljoonaa neliometriä asuinpinta-alaa, minkä ansiosta yli 50 miljoonaa ihmistä on voinut parantaa asunto-olojaan. Asuntojen varustetaso on kohonnut.

Väestön terveystalvelut ja vapaa-ajanviettomahdollisuudet ovat parantuneet. Merkittäviin ympäristönsuojelutoimiin on ryhdytty.

Kansansivistysjärjestelmä on kehittynyt, yleisivistävän ja ammatillisen koulutuksen uudistus on pantu alulle.

Kulttuuri ja taide ovat kehittyneet. Kulttuuri- ja valistuslaitosten sekä joukkotiedotus- ja propagandatiivälineiden toiminta on parantunut.

Liittotasavaltojen talous on kasvanut suunnitelmallisesti, samoin niiden kaikkien panos valtakunnallisten tehtävien ratkaisemisessa. Suuria alueellisia tuotantokomplekseja on edelleenkin muodostettu ja kehitetty. Maan itä- ja pohjoisalueiden luonnonrikkauksia on hyödynnetty entistä nopeammin. Kaksi kolmannesta maan öljystä ja yli puolet kaasusta saadaan nykyisin Länsi-Siperiasta.

Suuri merkitys on ollut toimenpiteillä, joilla on pyritty parantamaan hallintoa ja taloudellista johtoa sekä lujittamaan kuria ja järjestyneisyyttä kaikilla kansantalouden portailla.

Teollisuudessa, maataloudessa ja muilla aloilla on toteutettu taloudellisia kokeiluja, joiden tarkoi-

tus on laajentaa yhtymien ja yritysten taloudellista itsenäisyyttä ja tehostaa niiden vastuuta sekä päästä tällä pohjalla parempiin tuloksiin tuotannossa. Tulostaloudellisuutta vahvistetaan. Työn kollektiivisen organisaation ja kannustuksen tehokkaat muodot ja menetelmät ovat yleistyneet, etenkin prikaatipohjaiset.

Kansanedustajain neuvostojen, ammattiliittojen ja Komsomolin osuus taloudellisessa ja sivistyksellisessä rakennustyössä on kasvanut. Työtätekevät osallistuvat yhä laajemmin hallintoon, ja Neuvostoliiton laki työyhteisöistä on vahvistettu ja sitä toteutetaan. Joukkojen työaktiivisuus on kasvanut ja sosialistisen kilpailun organisaatio kehittynyt entistä täydellisemmäksi.

Maamme osallistuu yhä aktiivisemmin kansainväliseen työnjakoon. Neuvostoliiton yhteistyö Sevmaiden ja muiden sosialististen valtioiden kanssa on merkittävästi lujittunut ja sosialistinen taloudellinen yhdentyminen tehostunut. On ryhdytty toimiin, joita Sev-maiden huipputason taloudellisen neuvottelukokouksen päätökset edellyttivät.

Ulkomaankauppavaihto on kasvanut ja taloudelliset suhteet laajentuneet. Neuvostoliitolla on nykyisin kauppasuhteet 145 maahan.

Kuitenkin kansantalouden kehityksessä on ilmennyt kasvuvauhdin hidastumista. Tuotannon voimaperäistäminen on toteutunut heikosti, samoin tuotantorakenteen sekä hallinnon ja taloudellisen johdon menetelmien uudelleenjärjestely. Uutta kalustoa ja uusia tuotantomenetelmiä on otettu käy-

täntöön aivan liian hitaasti. Monien tuotteiden, muun muassa kulutushyödykkeiden, tekninen taso ja laatu ovat jääneet jälkeen nykyajan vaatimuksista. Tuotetoimituksissa on tapahtunut sopimuskuririkkomuksia. Jotkin tasavallat, ministeriöt, yhtiymät ja yritykset eivät ole yltäneet viisivuotissuunnitelman tavoitteisiin tuotantomäärissä, työn tuotavuudessa, tuotteiden ja töiden kustannuksissa, aineellisten voimavarojen säästämässä eivätkä tuotantoyksiköiden käynnistämässä. Tämä on johtanut häiriöihin yhteiskunnallisten tarpeiden ja saavutetun tuotantotason sekä maksukykyisen kysynnän ja sen aineellisen tyydyttämisen välillä. Vaikeuksia on ollut joidenkin elintarvikkeiden tarpeen tyydyttämisessä.

Kansainvälisen tilanteen kärjistyessä Neuvostoliiton on ollut pakko ryhtyä lisäponnistuksiin pitääkseen puolustuskykynsä asiaankuuluvalla tasolla ja taatakseen siten rauhan kansallemme.

Kokonaisuudessaan kuluneen viisivuotiskauden yhteenveto osoittaa, että maamme on mennyt eteenpäin kaikilla taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen suunnilla.

## II

# NEUVOSTOLIITON TALOUDELLISEN JA SOSIAALISEN KEHITYKSEN PERUSSUUNNAT JA TAVOITTEET VUOTEEN 2000

Viisivuotiskausi, jonka maamme aloittaa, on tärkeä historiallinen ajanjakso sosialismin täydellistämisen ja kommunismin rakentamisen tiellä.

*Puolueen taloudellisen strategian ylin tavoite on ollut ja on edelleen kansan aineellisen ja sivistyksellisen elintason vakaa kohottaminen. Tämän tavoitteen toteutuminen edessä olevana aikana vaatii sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen nopeuttamista ja tuotannon kaikkinaista voimaperäistämistä ja tehokkuuden lisäämistä tieteellisteknisen edistyksen pohjalta. Tuotantovoimat ja -suhteet on kohotettava uudelle laatutasolle, on nopeutettava perusteellisesti tieteellis-teknistä edistystä, taattava nopea eteenpäinmeno talouselämän kehityksen strategisilla suunnilla ja luotava tuotan-*

topotentiaali, joka vastaa mitoiltaan kaikkina neuvostovallan edellisinä vuosina aikaansaattaa.

Tämä lähtökohtana on vuoden 2000 loppuun mennessä tehtävä seuraavaa:

*On taattava väestön kaikkien kerrosten ja sosiaaliryhmien hyvinvoinnin jatkuva nousu sekä perusteellisest muutokset ihmisten työoloissa ja elin-ehdoissa.* Talouselämän kehityksen sosiaalista suuntausta on voimistettava ja suunnattava se luomaan paremmat edellytykset yksilön sopusointuiselle kehitykselle, sosialistisen elämänmuodon lujittumiselle ja sosiaalisen oikeudenmukaisuuden periaatteen entistä täysipainoisemmalle toteuttamiselle.

On toteutettava laaja sosiaaliohjelma. Reaalitulot asukasta kohden on nostettava 1,6–1,8-kertaisiksi.

Korkealaatuisen työn ja ammattitaidon yhteiskunnallista arvostusta on kohotettava. Työn tuottavuuden kasvaessa on nostettava palkkoja ja parannettava palkitsemisen muotoja. On jatkettava minimipalkkojen korottamiseen ja väestön verojen alentamiseen tähtäävää linjaa. Ensisijaista huomiota on kiinnitettävä työyhteisöjen ja yksittäisten työntekijöiden moraalisen kannustuksen tehostamiseen. Jokaisessa ihmisessä on aktiivisesti kasvatettava tietoisuutta siitä, että hänen tulee tunnollisesti tehdä työtä yhteiseksi hyväksi, ja henkilökohtaista vastuuntuntoa työn tuloksista yhteiskunnan edessä.

Väestön täydellinen ja järkevä työllisyys on tur-

vattava. Työehtoja on olennaisesti parannettava ja pyrittävä supistamaan käsin tehtävän työn osuutta tuotannossa ja supistettava se 15–20 %:iin. Kaikkien kansalaisten mahdollisuuksia kehittää ja käyttää luovia kykyjään on laajennettava.

Neuvostoliittolaisten kasvavat tarpeet saada korkealaatuisia ja erilaisia tavaroita ja palveluja on tyydytettävä täydellisemmin. On merkittävä määrä hyödykkeitä, joiden osalta on päästävä tieteellisesti perusteltujen ja järkevien kulutusnormien tasolle, ja muiden osalta lähelle tuota tasoa. Tämä koskee niin elintarvikkeita kuin muitakin tärkeimpiä hyödykkeitä. Valtion ja osuuskauppojen vähittäiskauppavaihto on saatava nousemaan noin 1,8-kertaiseksi. On luotava korkeatasoinen palveluteollisuus ja siten supistettava kotitaloustyön määrää. On edistettävä kulutuskulttuurin kohoamista, järkevien, sosialistista elämänmuotoa vastaavien ja yksilön sopusointuisen kehityksen mukaisten kulutustottumusten muodostumista ja ihmisen henkisten tarpeiden jalostumista.

Johdonmukaisesti on ratkaistava erittäin tärkeä sosiaalinen tehtävä eli taattava käytännöllisesti katsoen jokaiselle perheelle erillinen kerrostalo- tai omakotiasunto. Uutta asuinpinta-alaa on saatava käyttöön ainakin kaksi miljardia neliömetriä. Kaupunkien ja kylien viihtyisyyttä on parannettava ja asuntokanta pidettävä hyvässä kunnossa.

On jatkettava yhteiskunnallisten kulutusvarantojen entistä nopeamman kasvun linjaa, sillä ne ovat tärkeä keino kehittää edelleen valtakunnallista



maksutonta koulutusta ja terveydenhuoltoa sekä sosiaaliturvajärjestelmää ja parantaa työtätekevien vapaa-ajan- ja lomanviettomahdollisuuksia. Nämä varannot on suunnilleen kaksinkertaistettava.

On harjoitettava väestöpolitiikkaa, joka paremmin ottaa huomioon maan eri alueiden erityispiirteet. On kaikin tavoin edistettävä eliniän pitene mistä ja väestön työaktiiviteetin lisääntymistä, lujitettava perhettä, luotava suotuisimmat edellytykset nuoren polven kasvattamiselle ja autettava naisia yhdistämään äitiys aktiiviseen työ- ja yhteiskunnalliseen toimintaan. Valtion apua lapsiperheille ja nuorille perheille on laajennettava ja parannettava.

Sota- ja työveteraanien, vanhusten ja invalidien aineellisen turvan ja sosiaalipalvelujen tasoa on nostettava. Työhaluisille eläkeikäisille kansalaisille on luotava suotuisimmat mahdollisuudet osallistua yhteiskunnalliseen työhön. Eläketurvajärjestelmää on parannettava muun muassa korottamalla vähimmäiseläkkeitä sekä lähentämällä vähitellen kollektiivitulojen jäsenten, työläisten ja toimihenkilöiden sosiaalisia oloja ja sosiaaliturvan tasoa.

Neuvostoliittolaisten terveyden vahvistamiseksi on ryhdyttävä järjestelmällisiin toimiin. Hoidon laatua on ehdottomasti parannettava ja siirryttävä väestön yleiseen avohuoltoon. Äitien ja lasten terveydenhuoltoa on tehostettava. Terveydenhoitolaitosten verkkoa on kehitettävä entistä nopeammin, samoin sanatorioiden, lomakotien, täysihoitoloiden

ja matkailuorganisaatioiden. Niiden palvelutasoa on kohotettava.

Väestön koulutus- ja kulttuuritasoa on nostettava ja tyydytettävä täydellisemmin ihmisten henkiset tarpeet. Neuvostoliittolaisten ja varsinkin nuorten isänmaallista ja internationalistista kasvatusta on tehostettava. On työskenneltävä aktiivisemmin kansallisen kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja kartuttamiseksi sekä kotimaisen ja maailmanhistorian ja kulttuurin muistomerkkien suojelemiseksi.

On turvattava yhtenäinen, keskeytyksetön koulutusjärjestelmä. Yleissivistävän koulun ja teknisen ammattiopetusjärjestelmän toimintaa on parannettava sekä kehitettävä keskiasteen erikoiskoulutusta ja korkeakouluopetusta. Spesialistien koulutuksen laatua on parannettava ja kohotettava henkilöstön ammattitaitoa ennen kaikkea uusilla aloilla, jotka liittyvät tieteellis-tekniseen edistykseen.

Kaikkien väestöryhmien vapaa-ajanvieton muotoja ja järjestelyjä on parannettava. Palkallisia lomia on pidennettävä siten, että otetaan huomioon työntekijöiden työpanoksen kohoaminen. Kollektiivista puutarhanhoitoa ja vihannestenviljelyä on kehitettävä laajasti.

Liikunnan ja urheilun joukkomittaista kehitystä on kannustettava ja edistettävä liikunnanharrastuksen muodostumista osaksi jokapäiväistä elämää.

Ympäristönsuojelutoimintaa on harjoitettava tinkimättä ja käytettävä säästeliäästi luonnonvaroja.

*Tuotanto on siirrettävä pääasiallisesti intensiivisen kehityksen tielle ja nopeutettava tällä pohjalla taloudellista kasvuvauhtia. Maan kansantulo on nostettava lähes kaksinkertaiseksi.*

Kansantulon kasvu ja aineellisen tuotannon alojen tuotteiden lisäys on saatava aikaan kokonaisuudessaan työn tuottavuutta kohottamalla. Työn tuottavuus on nostettava 2,3–2,5-kertaiseksi. On otettava päättäväinen askel, jotta saataisiin toteutetuksi ohjelmataavoite ja saavutettaisiin maailman korkein taso tämän osoittimen kohdalla.

Säästäväisyyttä on johdonmukaisesti tehostettava, sillä se on tuotannon voimaperäistämisen tärkeimpiä tekijöitä. Voimavarojen säästämistä on tehtävä kansantalouden kasvavien tarpeiden tyydyttämisen ratkaiseva keino. Polttoaineen, energian, raaka-aineen ja materiaalin tarpeen lisäys on tyydytettävä 75–80-prosenttisesti niitä säästämällä. Kansantulon energiasältö on saatava supistumaan ainakin 1,4-kertaisesti ja metallisisältö lähes puolella. Luonnonvaroja ja aineellisia voimavaroja on käytettävä kokonaisvaltaisesti ja ehkäistävä mahdollisimman tarkoin hävikki ja tarkoituksettomat kulut. Sekundaarisia resursseja samoin kuin sivutuotteita on saatava mahdollisimman paljon taloudelliseen kiertoon.

Perussijoitusten tehokkuutta on lisättävä ja ne on keskitettävä ensisijaisille aloille, ennen kaikkea perustuotantoyksiköiden uudistamiseen. Olennaisesti on lisättävä niiden varojen osuutta, jotka oh-

jataan tuotantolaitosten konekannan uusimiseen ja saneeraamiseen, sekä supistettava investointien korvautumisaikoja.

Perustuotantovarantojen hyväksikäyttöä on parannettava, taattava yksiköille ja laitteille täysi kuormitus ja parannettava varantojen hyötytehoa.

*Tieteellis-teknisen edistyksen kaikkalainen nopeuttaminen on taattava, samoin sen tulosten soveltaminen kaikkialle tuotantoon ja hallintoon, palvelualoille ja elintapoihin.*

Kansantalous on saatava nousemaan tieteen, tekniikan ja teknologian uusimpien saavutusten tasolle. Sosialismille ominaisia tieteellis-teknisen vallankumouksen toteuttamisen muotoja ja menetelmiä on käytettävä tehokkaammin hyväksi. Tieteen ja tuotannon integraatiota on voimistettava, parannettava organisaatiota ja supistettava aikaa, jonka kuluessa kansantaloudessa ryhdytään hyödyntämään teknisiä uutuuksia ja tieteellisiä keksintöjä.

Tuotteiden ja palvelujen taso on saatava kohoamaan parhaiden kotimaisten ja maailman saavutusten tasolle.

Maan yhtenäisen kansantalouskompleksin dynaaminen ja sopusuhtainen kehitys on taattava ja saatava sen kaikki portaat tehokkaampaan vuoro-vaikutukseen. Kansantalouden rakenteessa on toteutettava edistyksellisiä muutoksia.

Tieteellis-tekniseen edistykseen ja sosiaalisten tehtävien ratkaisuun vaikuttavia aloja ja tuotantoja on kehitettävä muita nopeammin.

Teollisuustuotteiden tuotanto on vähintään kaksinkertaistettava.

Raskasta teollisuutta on ehdottomasti vahvistettava, sillä se on maan talouselämän perusta, jolla luodaan kansantalouden tarvitsemat tuotantovälineet.

Konepajateollisuuden kehitystä on merkittävästi nopeutettava. Valmistettujen tuotteiden teknistä tasoa on perusteellisesti parannettava. On taattava sellaisen uusien polvien tekniikan tuotanto ja hyödyntäminen, jonka avulla voidaan tuottavuus saada moninkertaiseksi, työolosuhteita parantaa ja materiaalin kulutusta olennaisesti supistaa. Konepajateollisuuden aineellista ja tieteellis-teknistä perustaa on lujitettava.

Polttoaine- ja energiakompleksia on kehitettävä tehokkaammin ja toteutettava Neuvostoliiton energiaohjelma. Maan polttoaine- ja energiataseen parantamiseksi on sähköenergian tuotanto ydinvoimaloissa nostettava ainakin 5–7-kertaiseksi ja kaasu- ja kaasutuotanto 1,6–1,8-kertaiseksi. Uusia uusiutuvia energialähteitä ja toissijaisia energiavaroja tulee käyttää laajemmin hyväksi.

Kansantaloudessa on toteutettava kokonaisvaltainen kemiallisten tuotteiden käyttöä lisäävä ohjelma. Metallurgiassa ja muilla rakennemateriaaleja tuottavilla aloilla on taattava perusteelliset laadulliset muutokset. Valkoimaa on laajennettava ja lisättävä taloudellisimpien metallituotteiden sekä periaatteellisesti uusien kemiallisten, rakennus- ja muiden edistyksellisten materiaalien tuotantoa.

Neuvostoliiton elintarvikeohjelmassa hahmoteltua linjaa on johdonmukaisesti noudatettava ja näin tyydytettävä täysin maan maataloustuotteiden tarve, vahvistettava edelleen maatalouden aineellisteknistä perustaa ja toimeenpantava maaseudun sosiaalinen uudelleenjärjestely. Agroteollisen kompleksin aloja on kehitettävä entistä nopeammin ja sopusuhtaisesti ja tehostettava kaikkien tähän tarkoitukseen ohjattavien resurssien lajien hyötykerrointa. Maatalous on siirrettävä teolliselle pohjalle kokonaisvaltaisen koneistamisen, kemiallisten lannoitteiden ja torjunta-aineiden käytön, sähköistämisen, maanparannuksen ja voimaperäisen teknologian laajan käytön avulla. Kaikkien viljelyskasvien satoisuutta on merkittävästi lisättävä, taattava maataloustuotannon vakaus ja supistettava mahdollisimman vähiin sen riippuvuus luonnon- ja sääoloista.

Kulutustavaratuotannon ja palvelualojen kehittämisen kokonaisuohjelma on toteutettava. Elintarvikkeisiin kuulumattomien kulutushyödykkeiden tuotanto on saatava ainakin 1,8–1,9-kertaiseksi ja palvelujen tarjonta väestölle 2,1–2,3-kertaiseksi.

Perusrakennustoiminta on kohotettava uudelle laadulliselle tasolle. Rakennustuotantoa on parannettava perusteellisesti, laatua on merkittävästi kohotettava ja työkustannuksia alennettava, on aktiivisemmin käytettävä edistyksellisiä menetelmiä, kehitettävä rakennusorganisaatiota ja lisättävä suunnitteluratkaisujen tehokkuutta. Lähivuosisikymmenellä on kohteiden rakennus- ja saneeraus-

ajat saatava puolitoista, kaksi kertaa lyhyemmiksi.

Liikennettä sekä sähkö-, öljy- ja kaasuhuoltoa, tietoliikennettä, materiaalien ja teknisen kaluston toimittamisjärjestelmää ja muita tuotannon perusrakenteen aloja on kehitettävä entistä nopeammin uudelta tekniseltä pohjalta.

*Kaikkien liittotasavaltojen sopusointuinen taloudellinen ja sosiaalinen kehitys on taattava. Tuotantovoimien sijoittelua on parannettava. Tasavaltojen ja talousalueiden kehityksen kokonaisvaltaisuutta ja niiden talouden erikoistumista on tehostettava. Niiden osuutta maan yhtenäisen kansantaloukskompleksin lujittamiseen ja sosiaalitehtävien ratkaisemiseen on lisättävä.*

*Kaupallis-taloudellisia ja tieteellis-teknisiä suhteita ja kulttuurivaihtoa ulkomaiden kanssa on kehitettävä kaikille edullisella pohjalla. Kansainvälisen, ensisijaisesti sosialistisen yhteisön maiden kanssa toteutettavan, työnjaon etuja on käytettävä täydellisemmin hyväksi.*

Yhteistyötä Sev-maiden ja muiden sosialististen maiden kanssa on edelleenkin kaikin tavoin kehitettävä. Sosialistinen taloudellinen yhdentyminen on kohotettava korkeammalle tasolle sekä kehitettävä erikoistumista ja tuotannollista yhteistoimintaa ja uusia tehokkaita yhteistyön muotoja. Yhdessä Sev-maiden kanssa edellytetään toteutettavaksi johdonmukaisesti vuoteen 2000 ulottuviksi viitotettuja taloudellisen ja tieteellis-teknisen yhteistyön kehitysohjelmia kahden- ja monenvälisellä pohjalla.

Taloudellista ja tieteellis-teknistä yhteistyötä ke-

hitysmaiden kanssa on laajennettava. Taloudellisia yhteyksiä asiasta kiinnostuneisiin kapitalistisiin maihin on kehitettävä molemmin puolin edullisella ja tasavertaisella pohjalla.

*Hallintoa on kehitettävä kokonaisvaltaisesti täydellisemmäksi ja käytettävä paremmin hyväksi sosialistisen suunnitelmallisen järjestelmän etuja ja mahdollisuuksia.*

Sosialistisen hallinnon leniniläisiä peruseriaatteita ja ennen kaikkea demokraattista sentralismia on toteutettava ja kehitettävä johdonmukaisesti. Keskuselinten ponnistukset on keskitettävä valtakunnallisten sekä alojen ja alueiden välisten tuotanto-ongelmien ratkaisemiseen.

Neuvostoliiton ja liittotasavaltojen kansantalouden alojen hallinnon organisatorista rakennetta on kehitettävä täydellisemmäksi.

Suunnitelmien tieteellistä pohjaa on vahvistettava. Valtakunnallisia suunnitelmia laadittaessa on otettava täysipainoisemmin huomioon tieteen ja tekniikan kehitystä edistävä kokonaisuohjelma ja tuotantovoimien sijoittelua koskeva yleissuunnitelma.

Talouden hallintomenetelmien roolia on lisättävä, samoin yhtymien ja yritysten taloudellista itsenäisyyttä ja taloudellista vastuuta. Tulostaloudellisen vastuuperiaatteen edelleen kehittyminen on taattava, rahan luottojen kannustavaa vaikutusta ja hintajärjestelmän vaikutusta tuotantotehoon on lisättävä. Rullan vakautta on lisättävä ja parannettava rahan kiertokulkua maassa.



Kansanedustajain neuvostojen, sosialistisen kansanvallan keskeisen muodon, asemaa taloudellisessa ja sosiaalis-kulttuurisessa rakennustyössä on tehostettava. Työtätekevien osallistumista hallintoon on laajennettava.

Kun edellä esitetyt tavoitteet saavutetaan, voidaan neuvostoyhteiskunta kohottaa korkeammalle taloudellisen ja sosiaalisen edistyksen asteelle ja Neuvostoliitto astuu kolmannelle vuosituhannelle entistäkin mahtavampana ja kehittyneempänä valtiona ja vaikuttaa saavutuksillaan yhä edistyksellisesti maailman kehityksen kulkuun.

### **III**

## **NEUVOSTOLIITON TALOUDELLISEN JA SOSIAALISEN KEHITYKSEN PÄÄTAVOITTEET VUOSINA 1986–1990**

Edessä olevan viisitoistavuotiskauden strategisten tavoitteiden saavuttamisessa on erittäin tärkeä osa 12. viisivuotissuunnitelmalla. Siitä on määrä tulla käänteentekevä kaikilla maan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen aloilla.

*12. viisivuotissuunnitelman päätavoite on lisätä talouselämän kehityksen vauhtia ja tehoa tieteellisteknisen edistyksen nopeuttamisen, tuotannon teknisen uudelleenvarustamisen ja uudistamisen, nykyisen tuotantopotentiaalın intensiivisen hyväksikäytön sekä hallintojärjestelmän ja talouskoneiston täydellistämisen avulla ja kohentaa tällä pohjalla edelleen neuvostokansan hyvinvointia.*

12. viisivuotiskaudella joudutaan samanaikaisesti ratkaisemaan lukuisia tehtäviä, jotka liittyvät ih-

misten elinolojen parantamiseen, kansantalouden kaikkien alojen dynaamiseen kehittämiseen ja maan puolustuskyvyn pitämiseen tarpeellisella tasolla.

Lähtökohtana 12. viisivuotiskauden päätehtävä on tehtävä seuraavaa:

*On lisättävä kansantuloa, joka käytetään kulutukseen ja kasaantumiseen, 19–22 %. Kansantulon kasvu on turvattava kokonaan yhteiskunnallisen työn tuottavuutta lisäämällä. Yhteiskunnallisen tuotteen materiaalisältöä on supistettava 4–5 % ja kansantulon energiasältöä 7–9 % ja metallisisältöä 13–15 %.*

Teollisuustuotteiden valmistusta on lisättävä 21–24 %, mm. tuotantovälineiden valmistusta (ryhmä A) 20–23 % ja kulutustavaroiden (ryhmä B) 22–25 %.

Teollisuuden jalostusaloja on kehitettävä muita aloja nopeammin. Näillä aloilla on tuotantoa lisättävä 25–28 % poltto- ja raaka-ainealojen tuotannon lisääntyessä 11–13 %. Maan kasvava polttoaineen ja energian tarve on tyydytettävä pääasiassa säästämällä kaikin tavoin polttoaine- ja energiavaroja sekä kehittämällä entistä nopeammin ydinvoiman tuotantoa, kaasuteollisuutta ja hiilen avolouhintaa.

Konepajateollisuuden kehitystä on nopeutettava ja sen teknistä tasoa kohotettava. Metallurgian saaneeraus- ja modernisointiohjelma, joka on jo valmiina, on toteutettava. Kemian ja sähkön käytön lisäämistä kansantaloudessa on nopeutettava.

Neuvostoliiton elintarvikeohjelman toteutuminen, agroteollisen kompleksin alojen tasapainotettu ke-

hitys ja näihin tarkoituksiin varattujen resurssien käyttötehon huomattava lisäys on taattava.

Perusinvestoinnit on ohjattava ennen kaikkea nykyisten tuotantolaitosten saneeraamiseen ja konekannan uusimiseen. Investointien osuus näihin tarkoituksiin tuotantorakentamisessa on nostettava 50 %:iin. On jatkettava johdonmukaisesti rakennustuotannon teollistamista.

Tuotannon perusrakenteen aloja on kehitettävä kokonaisvaltaisesti. Kansantalouden ja väestön kuljetuksiin ja muihin huollon muotoihin kohdistuvat tarpeet on tyydytettävä paremmin.

*Tuotannon voimaperäistämässä on saatava aikaan murros käyttämällä laajasti hyväksi tieteen ja tekniikan saavutuksia, toteuttamalla edistyksellisiä muutoksia tuotannon rakenteessa ja organisaatiossa sekä tehostamalla työ-, teknologista ja valtiollista kuria.*

Tuotantokoneiston uudistumista on vauhditettava ensisijaisesti korvaamalla entistä nopeammin heikkotehoisia koneita uudenaikaisilla ja huipputuottoisilla. Perustuotantovarantojen yleisinventaario on suoritettava. Niiden aktiivisesta osasta on uusittava runsas kolmannes. Vanhentuneen kaluston poistoa perustuotantovarannoista on 11. viisivuotiskauteen verrattuna lisättävä ainakin kaksinkertaisesti.

Joka alalla, jokaisessa yhtymässä ja yrityksessä on laadittava ja toteutettava kokonaisvaltaiset konekannan uusimis- ja tuotannon saneerausohjelmat, jotka turvaavat tuotannon säännöllisen uudistumisen nykytekniikan ja edistyksellisen teknolo-

gian pohjalta. Tuotannon kehitysvarantojen osuutta on lisättävä yhtymien ja yritysten konekantaa uusittaessa ja taattava, että varantojen varoja ohjataan ensisijaisesti näihin tarkoituksiin.

Nykyistä tuotanto- ja tieteellis-teknistä potentiaalia on käytettävä intensiivisemmin hyväksi. On turvattava tuotannon kitkaton toiminta. Koneiden ja laitteiden käyttöaste on maksimoitava ja lisättävä olennaisesti vuorotyötä.

Työvoimaresurssien käyttöä on parannettava. Yhteiskunnallisen työn tuottavuutta on lisättävä koko kansantaloudessa 20–23 %, mm. teollisuudessa 23–25 %. Teollisuus- ja maataloustuotannon, rautatiekuljetusten ja rakennustöiden määrän lisäys on saatava aikaan kokonaisuudessaan työn tuottavuutta lisäämällä. On taattava, että työn tuottavuus nousee nopeammin kuin työpalkat.

Ensisijaisen tärkeänä tehtävänä on pidettävä tuotteiden ja palvelujen laadun perusteellista parantamista, koska se on erittäin tärkeä talouselämää tehostava tekijä ja auttaa tyydyttämään paremmin kansantalouden ja väestön kasvavat tarpeet.

Säästäväisyyttä on tehostettava. On pyrittävä hellittämättä kaikenlaisten resurssien järkevään ja taloudelliseen kulutukseen sekä hävikin supistamiseen. On siirryttävä mahdollisimman pian resursseja säästäviin ja jätteettömiin tuotantomenetelmiin. Sekundaaristen resurssien ja tuotantojätteiden käyttöä on parannettava, kehitettävä niiden jalostusyksiköitä, parannettava sekundaarisen raa-

ka-aineen keruun organisaatiota, mm. väestön keskuudessa, ja vahvistettava hankintaorganisaatioiden aineellis-teknistä perustaa. Energia- ja muita voimavaroja on arkielämässäkkin käytettävä taloudellisesti.

On taattava, että vuonna 1990 verrattuna vuoteen 1985 kansantaloudessa säästetään orgaanista polttoainetta 200–230 miljoonaa tonnia (75–90 miljoonan tonnin säästö saadaan tällöin aikaan kehittämällä ydinvoimantuotantoa ja hyödyntämällä uusiutuvia energialähteitä) ja valssirautaa 12–14 miljoonaa tonnia.

Tuotteiden ja työn omakustannushintaa on teollisuudessa alennettava 4–5 %, rakennusosalalla 2–3 % ja maataloudessa (valtiontiloilla) 5–7 %.

Kansantaloudellisten resurssien kiertoa on nopeutettava ja ehkäistävä ylisuurten tavara- ja materiaalivarastojen muodostuminen. On kehitettävä ja parannettava suoria ja pitkäaikaisia suhteita tuotteiden toimittajien ja kuluttajien välillä sekä materiaalien ja koneiden tukkukauppaa.

On toteutettava toimenpiteet kansantalouden pakkausten tarpeen täydelliseksi tyydyttämiseksi ennen kaikkea lisäämällä muita nopeammin taloudellisten pakkauslajien valmistusta, yhdenmukaistamalla ja standardisoimalla pakkauksia ja käyttämällä niitä useaan kertaan.

On luotava suotuisimmat edellytykset huipputehokkaaseen työhön, parannettava työpaikkojen hy-

gieniaa, siisteyttä ja turvallisuustekniikkaa sekä kohotettava tuotantokulttuuria. Työn tieteellistä ja kollektiivista organisointia on sovellettava aktiivisemmin ja työaika käytettävä järkevämmiin. On luotava yhtenäinen valtakunnallinen työpaikkojen suunnittelu-, luettelointi-, testaus- ja järjeistämijärjestelmä. Käsien tehtävän ja raskaan ruumiillisen työn osuutta on johdonmukaisesti supistettava varsinkin lastaus- ja varastotöissä ja muissa apu- töissä.

Alojen ja alueiden erikoistumista, tuotannollista yhteistoimintaa ja yhdistelyä on kehitettävä laajemmin.

On toteutettava toimenpidekokonaisuus, joka tähtää *kansan aineellisen ja sivistyksellisen elintason jatkuvaan kohottamiseen*. On taattava 13–15 %:n reaalityulojen nousu henkeä kohden. Väestön tavaroiden ja palvelujen tarve on tyydytettävä huomattavasti paremmin ottamalla huomioon edistykselliset muutokset kasvavan maksukykyisen kysynnän rakenteessa.

Sosiaalisen perusrakenteen aloja on kehitettävä kokonaisvaltaisesti. Asuntotuotantoa on lisättävä ja sen laatua parannettava. Kaupunkien ja maaseudun asukkaiden on saatava enemmän kaikin mukavuuksin varustettuja asuntoja sekä kunnallisia palveluja. Maaseudun sosiaalista uudistamista on nopeutettava.

Hahmotellun sosiaaliohjelman toteuttamisen välttämätön edellytys on, että jokainen työntekijä lisää panostaan kansantalouden kohottamisessa.

## **IV**

# **TIETEELLIS-TEKNISEN EDISTYKSEN NOPEUTTAMINEN JA TIETEEN KEHITTÄMINEN**

*On taattava ratkaisevan poliittisen ja taloudellisen tehtävän täyttämisen eli kaikin tavoin nopeutettava tieteellis-teknistä edistystä. Tieteen ja tekniikan osuutta on päättäväisesti lisättävä tuotantovoimien laadullisessa uudistamisessa ja talouselämän siirtämisessä kaikinpuolisen voimaperäistämisen raiteille sekä lisättävä yhteiskunnallisen tuotannon tehokkuutta. Tieteellis-tekninen kehitys on entistä voimakkaammin suunnattava ratkaisemaan sosiaalisia tehtäviä.*

Tuotannon teknistä tasoa on perusteellisesti nostettava ennen kaikkea järjestämällä uudelleen investointi- ja rakennepolitiikka ja keskittämällä voimavarat tieteellis-teknisen edistyksen tärkeimmille suunnille eli elektroniikan, ydinenergiantuotannon, kokonaisvaltaisen automaation, tuotantoteknologian ja uusien materiaalien jalostuksen kehittämiseen. Työn tuottavuuden kasvusta on viisivuotis-



kaudella ainakin kaksi kolmannelta saatava aikaan tieteen ja tekniikan saavutuksia hyväksi käyttämällä.

Tuotantoteknologian parantamiseksi on toteutettava joukko toimenpiteitä. 12. viisivuotiskaudella on laajennettava edistyksellisten perusteknologioiden soveltaminen 1,5–2-kertaiseksi. Kansantaloudessa on taattava periaatteellisesti uusien teknologioiden laaja soveltaminen, sellaisten kuin elektronisäde-, plasma-, impulssi-, biologisten, säteilytys-, kalvo-, kemiallisten ym., joiden avulla työn tuottavuus voidaan nostaa moninkertaiseksi, lisätä voimavarojen käytön tehokkuutta ja vähentää tuotannon energia- ja materiaalisäilytystä. Kasvinviljelyssä ja karjataloudessa on siirryttävä teollisiin, voimaperäisiin teknologioihin ja käytettävä laajalti hyväksi bioteknologian ja geenimanipulaation menetelmiä.

Tuotannon organisatorista ja teknologista joustavuutta on johdonmukaisesti lisättävä. Automaattijärjestelmiä on käytettävä taloudellisen toiminnan eri aloilla, varsinkin suunnittelussa sekä koneiden ja teknologisten prosessien ohjaamisessa. Tuotannon automaatiotaso on kohotettava noin kaksinkertaiseksi. On perustettava kokonaisvaltaisesti automatisoituja tuotantoja, jotka voidaan nopeasti ja taloudellisesti järjestää uudelleen.

Huipputehokkaan uuden polven tekniikan tuotantoon on panostettava enemmän ja nopeammin. On siirryttävä valmistamaan teknologisesti varustettuja konejärjestelmiä ja komplekseja. Tekniikka-tuotannon uusimisvauhtia on lisättävä huomatta-

vasti siten, että vuonna 1990 uusien koneiden, laitteiden ja kojeiden valmistuksen osuus on ainakin 13 % koneenrakennusteollisuuden tuotannosta.

Kotitietokoneiden sarjatuotanto on organisoitava. On taattava atk-tekniikan tuotannon 2-2,3-kertainen kasvu ja parannettava sen käyttöluotettavuutta. Nopeasti on laajennettava kaikkien luokkien nykyaikaisten huipputehokkaiden atk-laitteiden käyttöä. On edelleenkin perustettava yhteiskäyttöön tarkoitettuja tietokonekeskuksia, yhdentyneitä tietopankkeja ja tietojenkäsittely- ja -välitysverkkoja sekä tehostettava niiden toimintaa.

Uutta kalustoa ja teknologiaa kehitettäessä on täydellisemmin käytettävä hyväksi sellaisten materiaalien mahdollisuuksia, joilla on ennalta annettuja ominaisuuksia, varsinkin rakenteeltaan edistyksekkäiden, muun muassa synteettisten, yhdistelmä-, superpuhtaiden ja muiden materiaalien, jotka takaavat kansantaloudessa erinomaisen taloudellisen tuloksen.

Korkeimman laatuluokan teollisuustuotteiden osuus on nostettava 1,9-2,1-kertaiseksi, kaluston toimintavarmuutta ja -resursseja on parannettava ja saatava pääpiirteissään päätökseen kokonaisvaltaisten laadunvalvontajärjestelmien käyttöönotto. Tuotteiden standardien ja teknisten ehtojen tarkistusta on nopeuttava ja pyrittävä saattamaan ne maailman parhaiden saavutusten tasolle. On parannettava kansantalouden metrologista palvelua. Teollisuustuotteiden laadunmäärityksen tasoa on kohotettava, jotta taattaisiin tuotteiden laadun objektiivinen arviointi. Tieteen ja tekniikan lupaavien

saavutusten pohjalla on kehitettävä teknologioiden tyypittelyä sekä tehostettava koneiden ja niiden osien alakohtaista ja alojenvälistä yhdenmukaistamista.

Työtätekevien teknistä luovuutta on kannustettava. Keksijän-, patenti- ja lisenssitoimintaa on parannettava. On luotava tarvittavat edellytykset sille, että keksinnöt ja järkeistysehdotukset saadaan nopeasti sovelletuksi kansantalouteen. On kehitettävä valtion tieteellis-teknistä informaatiojärjestelmää sekä parannettava tieteen ja tekniikan saavutusten vaihtoa. On aktivoitava tieteellis-teknisten yhdistysten toimintaa.

Tärkein tehtävä on lujittaa tieteen ja tuotannon yhteyttä, luoda sellaisia tieteen, tekniikan ja tuotannon yhdentymisen organisaatiomuotoja, joiden avulla voidaan taata tieteellisten ideoiden täsmällinen ja nopea kulku laajaan käytännön sovellutukseen heti syntymänsä jälkeen. Tieteellisten organisaatioiden vastuuta tutkimusten tasosta ja mahdollisimman täydellisestä hyödyntämisestä on tehostettava.

Neuvostoliiton tieteen ja tekniikan valtionkomitean osuutta ja vastuuta tieteellis-teknisen edistyksen ensisijaisilla suunnilla, laajojen tieteellis-teknisten alojen välisten ongelmien ratkaisemisessa, periaatteellisesti uuden kaluston ja teknologian kehittämisen organisoinnissa ja alojen tieteellis-teknisen tason valvonnassa on lisättävä. Samoin se velvoitetaan pitämään huolta siitä, että tuotanto vastaa maailman parhaita saavutuksia ja että muodostetaan tieteellisten tutkimus- sekä suunnitte-

luorganisaatioiden ja teknologisten organisaatioiden verkko.

Neuvostoliiton tiedeakatemiaan osuutta tutkimustöiden koordinaattorina on lisättävä, samoin sen vastuuta teoreettisen pohjan luomisesta periaatteellisesti uudentalaiselle kalustolle ja teknologialle. Ensisijaisen tärkeänä on pidettävä perustieteen kehittämistä, josta yhteiskunnallisen tuotannon kohominen korkeammalle laadulliselle tasolle riippuu. Akateemisten instituuttien toiminnassa on tehostettava teknistä suuntausta. Alakohtaisten ja tasavaltojen akatemioiden toimintaa on aktivoitava.

Erikoisalojen tieteiden tasoa ja tuloksellisuutta on olennaisesti kohotettava ja kehitettävä niitä tehdastasolla. Tieteellis-tuotannollisten yhtymien verkkoa on laajennettava ja ohjattava ne kehittämään ja laajasti soveltamaan uuden polven laitteita ja teknologisia komplekseja sekä jatkuvasti parantamaan tuotantokalustoa ja -teknologiaa. Tieteellis-tuotannollisten ja tuotantoyhtymien ja -yritysten yhteyteen on liitettävä alan tieteellisiä tutkimus-, suunnittelu- ja teknologisia organisaatioita ja säilytettävä ministeriöiden ja virastojen välittömässä alaisuudessa yleensä vain perusorganisaatiot, joiden ponnistukset keskittyvät koko alaa koskeviin tutkimuksiin. Yritysten suunnittelu-, teknologisten ja muiden insinööripalvelujen osuutta tieteellis-teknisen edistyksen turvaamisessa sekä tieteen ja tekniikan saavutusten ajallaan tapahtuvassa hyödyntämisessä on tehostettava.

On saatava huomattavasti parannetuksi korkeakoulujen tieteellisen potentiaalilin hyödyntämistä,

olennaisesti laajennettava niissä tieteellisten tutkimusten ja kehittelytöiden määrää ja nostettava merkittävästi niiden kansantaloudellista hyötyä.

On laajasti sovellettava tieteellisen toiminnan uusia edistyksellisiä organisaatiomuotoja, joiden avulla voidaan lyhyessä ajassa ratkaista tärkeitä alojen välisiä tieteellis-teknisiä ongelmia. Periaatellisesti uudenlaisen kaluston ja teknologian kehittäminen ja laajamittaista soveltamista varten on perustettava alojen välisiä tieteellis-teknisiä komplekseja ja keskuksia. Tieteen akateemisen, alakohtaisen ja korkeakoulusektorin vuorovaikutusta on parannettava.

Tieteen alalla on talouskoneistoa kehitettävä pyrkien sitomaan tutkimusyhteisöjen ja yksittäisten tutkijoiden aineellinen kannustaminen heidän todelliseen panokseensa tieteellis-teknisten ongelmien ratkaisemisessa.

Yhteiskuntatieteiden, luonnontieteiden ja teknisten tieteiden ponnistukset on keskitettävä tärkeimmille strategisille suunnille, jotka takaavat taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen nopeutumisen.

*Yhteiskuntatieteiden alalla* on tehostettava sosialismin suunnitelmallista ja kaikinpuolista kehittämistä koskevien ongelmien ja vähittäisen kommunismia kohti etenemisen tapojen ja keinojen tutkimusta sekä kohotettava tieteellisten tutkimusten aatteellis-teoreettista tasoa ja käytännön merkitystä. Perusteellisemmin on tutkittava dialektisen ja historiallisen materialismin, tieteellisen kommunismin ja kansantaloustieteen ajankohtaisia ongelmia,

NKP:n johtavan roolin tehostumiseen liittyviä kysymyksiä sekä kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen ja kansallisen vapautusliikkeen koke-musta. Teoreettisten tutkimusten tasoa on nostet-tava sosialistisen talouden, suunnittelun, hallinnon, palkkauksen, varainhoidon, hinnanmuodostuksen ja tilastoinnin alalla. Perusteellisemmin on tutkitta-va poliittisen järjestelmän, sosialistisen demokra-tian, valtiomuodon ja sosialistisen itsehallinnon ke-hitystä sekä Neuvostoliiton kansojen ja kansallisten ryhmien jatkuvaa keskinäistä lähentymistä. Tieteellis-teknisen edistyksen yhteiskunnallisten ja taloudellisten ongelmien tutkimista on laajennetta-va. Edelleen on tutkittava sosialististen maiden yhteisön objektiivisia kehityslakeja ja kokemusta, Sev-maiden taloudellisen yhdentymisen lujittami-sen keinoja, kapitalismin yleisen kriisin pahene-mista ja kansojen rauhan ja sosiaalisen edistyksen puolesta käymän kamppailun voimistumista. On aktiivisesti paljastettava porvarillinen ja reformisti-nen ideologia, revisionismi ja dogmatismi, ilmeni-vätpä ne missä muodossa tahansa.

*Luonnontieteiden ja teknisten tieteiden alalla on laajennettava sellaisia tutkimuksia, joiden tuloksilla voidaan taata perinpohjaiset laadulliset muutokset tuotantovoimissa ja kehittää periaatteellisesti uusia tuotteiden, kaluston ja teknologian lajeja. On kehitettävä teoreettista ja sovellettua matematiikkaa, informatiikkaa ja kybernetiikkaa, alkeishiukkasfysiikkaa, atomiytimen ja kiinteän kappaleen fy-siikkaa, mikro- ja kvanttielektroniikkaa ja optiikkaa, radiofysiikkaa, tutkimuksia atomi- ja termo-*

ydinenergian alalla, sähköenergian muuttamista ja siirtoa sekä aivan uusien energialähteiden hyödyntämistä. On tutkittava laajemmin mekaniikan ongelmia ja tuotannon automatisointiteorian kysymyksiä. On kehitettävä katalyysin, kemiallisen teknologian, bioteknologian sekä uusien rakennemateriaalien luomisen tieteellisiä perusteita. On kehitettävä fysikaalis-kemiallista biologiaa sekä tieteellistä pohjaa, jolla saadaan fysiologisesti aktiivisia aineita lääketieteen ja maataloustuotannon käyttöön. On tutkittava immunologian, virologian, perinnöllisyystieteen ja jalostuksen ongelmia sekä yleisempien sairauksien ehkäisymenetelmiä, diagnostiikkaa ja hoitoa. On tutkittava kokonaisvaltaisesti maankuoren, biosfäärin, maailman merten ja ilmakehän rakennetta ja evoluutiota sekä avaruutta ja myös maailmankaikkeutta.

Tutkija- ja opettajavoimien koulutusta ja ammatitaitoa on parannettava.

On ryhdyttävä toimiin tieteen aineellisen ja teknisen perustan turvaamiseksi. Tieteen kokeilu- ja tuotantopohjaa on vahvistettava ja ohjattava sen kehittämiseen ainakin puolet niistä perusinvestoinneista, joita myönnetään tieteellisten kohteiden rakentamiseen. Tieteelliset organisaatiot ja korkeakoulut on entistä paremmin varustettava nykyäikaisin kojein ja laittein, automaatiivälinein ja tietokonein, materiaalein ja preparaatein, jotta ne voisivat suorittaa tieteellisiä tutkimuksia.

## V

# RASKAAN TEOLLISUUDEN KEHITTÄMINEN

*Raskaan teollisuuden perustehtäviä ovat kansantalouden polttoaine- ja raaka-ainevarojen, koneiden, laitteiden ja muiden nykyaikaisten tuotantovälineiden tarpeen tyydyttäminen, korkealaatuisten hyödykkeiden tuottaminen väestölle entistä suuremmassa määrin ja raskaan teollisuuden alojen työtötehon lisääminen.*

Mainitut tehtävät lähtökohtana on taattava

- laaja siirtyminen valmistamaan huipputehokkaita tuotteita, jotka teknisiltä ja taloudellisilta ominaisuuksiltaan vastaavat maailman parhaita malleja ja ovat kilpailukykyisiä ulkomaisilla markkinoilla; uutta tekniikkaa ja teknologiaa on otettava käyttöön paljon nykyistä lyhyemmässä ajassa;
- raskaan teollisuuden rakenteen täydellistyminen, alojen välisten ja alan sisäisten suhteiden parantuminen, konepajateollisuuden, ydinvoimantuotannon, kaasu-, kemian ja petrokemian teollisuuden, edistyksellisten rakennemateriaalien tuotannon en-



tistä nopeampi kehitys sekä erikoistumisen ja yhteistoiminnan laajentuminen;

– tuotannon uudistuminen ennen kaikkea konekanta uusimalla ja saneeraamalla sekä nostamalla koneistus- ja automaatiotasoa;

– nosto- ja kuljetus-, ahtaus- ja purkaus- sekä varastotöiden koneistus- ja automatisointivälineiden tuotannon olennainen lisääminen, jotta voitaisiin merkittävästi supistaa käsin tehtävän työn, vain vähän ammattitaitoa vaativan ja raskaan ruumiillisen työn osuutta;

– voimavaroja säästävien kalusto- ja teknologiaalajien hyödyntäminen kaikkialla tuotannossa, raaka-aineiden täydellinen hyödyntäminen, luonnonmateriaalien laaja korvaaminen tuotannossa synteettisillä materiaaleilla, raaka-aineiden ja materiaalien hävikin supistuminen sekä sekundaaristen resursien käytön parantaminen.

Raskaan teollisuuden alojen tärkeimmät kehitysuunnat ovat seuraavat.

## **Konepajateollisuus**

Ensisijaisesti on taattava koneenrakennuksen perusteellinen modernisointi ja entistä nopeampi kehittäminen ennen kaikkea työstökoneiteollisuudessa, atk-laitteiden tuotannossa, kojeenrakennuksessa, sähkötekniikassa ja elektroniikkateollisuudessa. Näillä aloilla tuotannon tulee kehittyä 1,3–1,6 kertaa nopeammin kuin konepajateollisuuden kokonaisuudessaan.

Koneenrakennusteollisuuden kehittämiseen oh-

jattavien perussijoitusten määrää on olennaisesti lisättävä. Perustuotantovarantojen aktiivisesta osasta on uusittava vuosittain jopa 10–12 %.

Koneenrakennus- ja metallinjalostusteollisuuden tuotantoa on lisättävä 40–45 %.

Uuden kaluston kehittämis- ja käynnistysaika on saatava supistumaan kolmannekseen tai neljännekseen entisestä. Kaikkien ensi kerran käynnistettävien konetyyppien tuottavuuden ja käyttövarmuuden tulee olla ainakin 1,5–2 kertaa parempi kuin aiemmin valmistettujen vastaavien tuotteiden.

Taloudellisesti perustellussa määrin on nostettava koneiden ja laitteiden yksikkötehoja ja alennettava tuotantokustannuksia tehoyksikköä kohti.

On otettava laajalti käyttöön joustavia ja helposti muunneltavia tuotantoja ja automaattisesti suunniteltavia järjestelmiä, automaattilinjoja, koneita ja laitteita joissa on sisäänrakennetut mikroprosessorit, numeerisesti ohjattavia monitoimiyöstökoneita, robotti-, roottori- sekä roottori- ja liukuhihnakomplekseja. On siirryttävä teknologisten järjestelmien ja konekompleksien kokonaistoimituksiin.

Siperiassa, Kaukoidässä ja Ääripohjolassa käytettäväksi tarkoitettujen huipputehokkaiden koneiden ja laitteiden valmistusta on lisättävä.

On kehitettävä huoltotuotantoa, taattava koneiden ja laitteiden luotettava toiminta kansantalouden kaikilla aloilla. Kaikin tavoin on kehitettävä merkkikorjaamojen toimintaa ja valmistajatehtaan voimin tapahtuvaa monimutkaisen ja erityistarkkuustekniikan huoltoa maataloudessa, liikenteessä

ja muilla aloilla. Koneiden ja laitteiden varaosien tarpeen tyydyttäminen on varmistettava.

Tuotannon tuote- ja osakohtaista sekä teknologista erikoistumista ja yhteistoimintaa on laajennettava yhdistämällä tehokkaasti erikoistuneita tehtaita ja kokoonpanolaitoksia. Koneiden osat on pyrittävä yhdenmukaistamaan mahdollisimman pitkälle. Koneita, laitteita ja kojeita on ryhdyttävä valmistamaan yhdenmukaistettujen blokki-, moduuli- ja peruskonstruktioiden pohjalla. Monitoimikoneiden valmistusta on lisättävä.

Mahdollisuuksia konepajateollisuuden tuotannon teknisen tason ja laadun parantamiseen on käytettävä täydellisemmin hyväksi kehittämällä ja vahvistamalla edelleen koneenrakennusteollisuuden alojen yhdentymistä ja tuotannollista erikoistumista ja yhteistoimintaa Sevin puitteissa.

Koneenrakennusteollisuuden ministeriössä on merkittävästi lisättävä omaan käyttöön tarkoitettujen erikoisten teknologisten laitteiden valmistusta.

Konepajateollisuuden on lisättävä edistyksellisten yhdistelmäateriaalien - matalalejeeratun valssiteräksen, erilaisen muototeräksen, metallijauheiden, yhdistemateriaalien ja muovien - käyttöä. 12. viisivuotiskaudella on vähennettävä metallien käyttöä koneiden ja laitteiden valmistuksessa 12-18 % ja energian käyttöä 7-12 %. Valssiraudan kulutusta (yhden miljoonan ruplan tavaratuotantoa kohden) on supistettava keskimäärin 27-29 %, teräsputkien 20-22 % ja valssattujen värimetallien 21-23 %.

Tuotantoyksiköiden käyttöastetta on lisättävä ja kaluston käyttökerroin nostettava vuonna 1990 1,6–1,8:aan, mm. ohjelmoitujen koneiden ja automaattilinjojen kerroin 1,9:ään ja joustavien tuotantomoduulien ja -järjestelmien 2–2,5:een.

Työn tuottavuutta on lisättävä 39–40 % ja tuotantokustannuksia alennettava 9–11 %.

*Voimakoneenrakennuksessa* on laajennettava huippupaloudellisten koneiden valmistusta energiatuotannon kehityksen nopeuttamiseksi. Valmistettavien koneiden rakennetta on parannettava ja automaatioastetta olennaisesti kohotettava mikroprosessoritekniikan käytön avulla. On organisoitava nopeilla reaktoreilla varustettujen 800 000 kW:n energiablokkien tuotannon suunnittelu ja käynnistys. On ratkaistava tieteellis-tekniset ongelmat, jotka liittyvät termisillä neutroneilla toimivilla reaktoreilla varustettujen 1 500 000 kW:n energiablokkien ja nopeilla reaktoreilla varustettujen 1 600 000 kW:n energiablokkien rakentamiseen.

On taattava koneiden valmistus lämpöhuoltoon tarkoitetuille ydinvoimaloille ja pienitehoisten energialaitteiden valmistus maan etäisiä alueita varten sekä järjestettävä yksikköteholtaan 800 000 kW:n höyryturbiiniblokkien laitteiden sarjatuotanto. Viimeksimainittuja tarvitaan Kanskin-Atšinskin ja muiden polttoaine- ja energiakompleksien sähkölaitoksissa. On kehitettävä koemalleja ja organisoitava yksikköteholtaan 120 000–150 000 kW:n suuristen kaasuturbiinien samoin kuin vesiturbiinien tuotanto korkeapaine- ja pumppuvoimaloiden tarpeisiin.

*Raskaan koneenrakennuksen ja kuljetusvälineiden tuotannossa on lisättävä* sellaisten tuotteiden valmistusta, jotka takaavat raskaan teollisuuden ja liikenteen perusalojen konekannan perusteellisen uusimisen. Yksittäisten koneiden tuotannosta on siirryttävä etupäässä pitkälle automatisoitujen teknologisten linjojen ja kompleksien tuotantoon. Metallurgisten koneiden valmistusta on olennaisesti lisättävä. On kehitettävä ja käynnistettävä sellaisten aglomeroitinkoneiden tuotantoa, joiden sint-rauspinta on jopa 650 m<sup>2</sup>, samoin yhdistelmäpuhaluksella toimivien konvertterien ja huipputehokkaiden teräksen jatkuvavalukoneiden tuotanto. Vuorteollisuuden koneiden, etupäässä hydraulikkaan perustuvien ja yksikköteholtaan suurten laitteiden valmistuksen lisäys on taattava. On organisoitava kaivostoiminnan eri aloilla puhdistus- ja kaivutöissä tarvittavien huipputehokkaiden koneistettujen kompleksien ja moottorilaitteiden, heikosti hapettuneiden malmien rikastamiseen tarvittavien erikoiskoneiden sekä sellaisten kävelevien automaattisten kaivinkoneiden valmistus, joiden kauhan tilavuus on jopa 100 m<sup>3</sup> ja varren pituus 125 m. Hiilenlouhinnantarpeisiin on kehitettävä uusia yksikköteholtaan suuria koneita ja aloitettava niiden tuotanto.

Dieselveturien ja dieselmoottorien, tavara- ja matkustajavaunujen, metrovaunujen, nostureiden ja kuljetuskaluston sekä radankorjauskaluston tuotantoa on lisättävä.

*Sähköteknisessä teollisuudessa on entistä nopeammin kehitettävä* tuotantoa ja lisättävä tuotteita

den taloudellisuutta. Olennaisesti on lisättävä sellaisten turbogeneraattorien tuotantoa, jotka kuuluvat yhtenäiseen yhdenmukaistettuun sarjaan ja joiden teho nousee 800 000 kW:iin, samoin kuin ydinvoimaloissa tarvittavien entistä käyttövarmempien 1 miljoonan kW:n turbogeneraattorien, sähköä säästävien valaisimien ja aina 400 kW:n tehoon yltävien uuden sarjan vaihtovirtasähkömoottorien tuotantoa.

On organisoitava huipputehokkaiden laitteiden valmistus 1 500 kilovoltin tasavirtasähkönsiirtolinjoja varten samoin kuin sähkökaasueristyksellä varustettujen jakelulaitteiden ja huipputehokkaiden teräksensulatussähköuunien tuotanto.

Muita nopeammin on lisättävä automaattisten sähkökäytinten valmistusta. On kehitettävä sähkömoottorien, akkumulaattoreiden, kontaktittomien suur- ja pienjännitelaitteiden, puolijohdevoimakoiden ja -moduulien, kuituoptisten yhteyskaapelien ja muiden sähköteknisten tuotteiden pitkälle automatisoitua tuotantoa. On käynnistettävä sellaisten laserteknologisten laitteiden sarjatuotanto, joiden säteilyteho nousee aina 10 kilowattiin, samoin joustavien tuotantojärjestelmien komponenttien, teollisuusrobottien, automaatiivälineiden ja raskaiden maansiirtoautojen sähkölaitteiden tuotanto. Pienikokoisilla suurenergiaisilla akkumulaattoreilla varustettujen sähkökuormaajien tuotantoa on laajennettava.

*Kemian ja petrokemian koneenrakennuksessa* on kehitettävä kansantaloudessa käytettävien kemikaalien levityskoneiden edistyksellisten tyyppien

tuotantoa. On lisättävä 1,3–1,5-kertaiseksi kaluston ja tehokkaiden moduuleista koottavien tuotantolinjojen valmistusta; muun muassa on tuotettava enemmän automaattisia metanolinvalmistuslinjoja, joiden teho on 750 000 tonnia vuodessa, samoin karbamidin, etyleenin ja propyleenin, synteettisen kautsun, valkuais- ja vitamiiniitiivisteiden automaattisia tuotantolinjoja, joiden raaka-aineena on maakaasu. Korkealaatuisten öljyn ja maakaasun pumppu- ja porauslaitteiden, geologisissa tutkimuksissa ja maanparannuksessa tarvittavien laitteiden, puukemien ja muiden laitteiden sekä niiden varaosien valmistusta on laajennettava. On tuotettava kaasun- ja öljynjalostuskalustoa ja porauskalustoa esiintymille, joissa on korkea aggressiivisten komponenttien pitoisuus.

Edistyksellisten reaktori-, lämmön- ja massanvaihto-, jäädytys-, tyhjö- ja pakastuslaitteiden valmistusta on lisättävä uusien tuotantomenetelmien pohjalta.

*Työstökone- ja työkaluteollisuudessa* on nopeutettava edistyksellisten koneiden valmistusta, sillä niitä tarvitaan koneenrakennusteollisuuden konekantaan uusittaessa. Valmistettavien koneiden rakennetta on parannettava ja merkittävästi lisättävä uudentyyppisten tehokkaiden paja-, puristin-, metallintyöstö-, valimo- ja puunjalostuskoneiden valmistusta ja nostettava niiden tuottavuus 1,5–1,6-kertaiseksi.

Ennen kaikkea on lisättävä numeerisesti ohjattavien metallintyöstökoneiden, työstökeskustyyppis-

ten tehdaskoneiden, raskaiden ja uniikkien työstökoneiden ja puristimien sekä koneenrakennusteollisuudessa tarvittavien massatuotteiden kokoamisvaiheiden automaatiolaitteiden, roottori-, roottori-liukuhihna- ja muiden automaattilinjojen valmistusta konepaja- ja metalliteollisuuden tarpeisiin. Olennaisesti tulee laajentaa tarkkuus- ja huippu-tarkkuuskoneiden valmistusta.

Automatisoitujen ja teollisuusrobotilla varustettujen kompleksien ja linjojen sekä joustavien metallinjalostuksen tuotantojärjestelmien tuotantoa on lisättävä, muun muassa muottitaontaa varten ja osien valmistamiseksi metallijauheista, muoveista ja muista materiaaleista sekä edistyksellisten työkalujen, teknisten varusteiden ja valvonnan automatisoinnissa käytettävien uudenaikaisten mittausrakenteiden valmistamiseksi.

Erikoistunutta työkalutuotantoa on kehitettävä ja kohotettava kolmin- tai nelinkertaiseksi sellaisten huipputehokkaiden leikkaavien työkalujen tuotanto, joissa käytetään kovista lejeeringeistä ja kerametallista valmistettuja uudelleenhiomista vaatimattomia levyjä sekä kulutusta kestäviä monikerroksisia päällysteitä. Lujittavaa teknologiaa tulee käyttää laajemmin hyväksi.

*Kojenrakennusteollisuudessa* on nopeutettava elektroniikkapohjaisten huippuvarmojen teollisten automaattijärjestelmien valmistusta. Niitä tarvitaan ennen kaikkea ohjaamaan teknologisia prosesseja. Insinööriyön automaatiovälineiden valmistusta on kehitettävä nopeammin, samoin huippute-



hokkaiden pienten atk-laitteiden, kotitietokoneiden, monitoimikoneiden ja muuntuvien tuotantomoduulien numeeristen ohjausjärjestelmien ja erilaisissa koneissa ja laitteissa tarvittavien ohjelmoitujen komentokojien tuotantoa.

Atk-laitteiden ja automatisoitujen ohjausjärjestelmien ohjelmointivälineiden tuotantoa on lisättävä.

On taattava koneiden ja laitteiden tekniseen diagnostisointiin tarvittavien automatiolaitteiden, ainetta rikkomattomien koestusvälineiden ja sellaisten uusien koejen sarjatuotannon kehittäminen ja käynnistäminen, joilla valvotaan teollisuus- ja maataloustuotteiden laatua ja ympäristön tilaa. Polttoaine- ja energiavarojen ja veden kulutuksen valvonta- ja säätelylaitteiden valmistusta on lisättävä.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä tieteellisissä tutkimuksissa käytettävien koejen tuotantoon sekä tutkimus-, projekti-, suunnittelu- ja teknologisten organisaatioiden varustamiseen nykyaikaisilla koeilla ja automaatiivälineillä.

Merkittävästi laajemmin on koeissa ja automaatiivälineissä käytettävä entistä luotettavampia ja nopeasti toimivia elementtejä, erikoissuuria integraalikaavoja sekä laser- ja kuituoptista tekniikkaa.

*Autoteollisuudessa* on taattava sellaisten autojen entistä suurempi ja rakenteeltaan parempi tuotanto, jotka täydellisemmin vastaavat kansantalouden tarpeita ja polttoaineen säästämistavoitetta. Sellaisten dieselkuorma-autojen ja rekka-autojen tuotantoa on lisättävä 40–45 %, jotka kuluttavat 25–

30 % vähemmän polttoainetta kuin bensiinillä toimivat autot. On ryhdyttävä valmistamaan entistä tilavampia ja mukavampia dieselbusseja. Entistä enemmän on tuotettava järeitä maansiirtoautoja, mm. 110 ja 180 tonnin vetoisia, tavallista suurempia puutavarankuljetusautoja sekä pieniä kuorma-autoja ja trukkeja. On nopeutettava siirtymistä dieselmoottorilla varustettujen ja taloudellisten etuve-toisten henkilöautomallien tuotantoon. Tiivistetyllä tai nesteytetyllä kaasulla toimivien autojen tuotantoa on merkittävästi laajennettava. Rakennustöihin tarkoitettujen erikoisautojen sarjatuotanto on aloitettava.

Entistä enemmän on valmistettava erikoisautoja ja rekkoja erilaisten maataloustuotteiden kuljetukseen, peltotöihin ja muihin maatalouden tarpeisiin.

Autojen polttoaineenkulutusta on alennettava kehittämällä moottoreiden rakennetta, käyttämällä elektronilaitteita ja parantamalla niiden aerodynaamisia ominaisuuksia. Metallin käyttöä autoissa on vähennettävä 15–25 %, työresursseja lisättävä ja vähennettävä autojen teknisen huollon vaatimaa työmäärää.

*Traktorien ja maatalouskoneiden tuotannossa sekä karjanhoidon ja rehuntuotannon tarvitsemien koneiden rakentamisessa on toteutettava laajamittainen tekninen uudelleenjärjestely, jonka ansiosta voidaan täydellisemmin tyydyttää maatalouden huipputehokkaan kaluston tarve eri maatalousvyöhykkeiden erityispiirteet huomioiden.*

Koneiden ja työvälineiden tuotannon kasvu ja tuotantorakenteen parantaminen on taattava vuo-

siksi 1986–1990 vahvistetun maataloustöiden koneistamiseen tarvittavien konejärjestelmien nimikkeistön mukaisesti; niiden tuottavuus on saatava nousemaan 1,5–1,8-kertaiseksi. Traktorien ja leikkuupuimureiden poltto- ja voiteluainekulutusta on supistettava 10–12 % ja tuotteisiin käytettävän metallin määrää 10–15 %.

On järjestettävä telaketjuilla kulkevien kyntötraktorien, pyörillä varustettujen yleiskyntötraktorien ja raskaiden teollisuustraktorien uusien mallien valmistus. Voimakkaitten traktorien lisälaitteiden valkoima on kolminkertaistettava. On kehiteltävä ja valmistettava tehokkaita monitoimikoneita vilja-, peruna- ja vihannessadon korjaamiseen sekä laitteistoja viljan kaksivaiheista korjuuta ja jauhaustusta varten samoin kuin puuvillankorjuukoneita. On organisoitava leveiden automaattisten Step-leikkuukoneiden tuotanto. Siirtolapuutarhoissa, yhteisvihannesmailla ja henkilökohtaisissa aputalouksissa käytettävien luotettavien, taloudellisten ja pienikokoisten traktorien, vetokoneiden ja niiden lisälaitteiden sekä muiden konstruktioiltaan parannettujen koneiden tuotantoa on merkittävästi laajennettava.

On ryhdyttävä valmistamaan huipputehokkaita kone- ja laitekomplekseja, joita voidaan käyttää maaperää säästäviä maanviljelysmenetelmiä sovellettaessa, viljelykasvien teollisessa ja voimaperäisessä tuotannossa sekä maanparannus-, metsänhakkuu- ja muissa töissä. On lisättävä lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden valmistus- ja levityskoneita.

Karjatalouden ja rehuntuotannon perus- ja apu- töiden koneistamiseksi on siirryttävä valmista- maan korkealaatuisia ja taloudellisia koneita ja laitteita, jotka muodostavat yhtenäisiä teknologisia komplekseja. Pientilojen kone- ja työvälinekannan uusimisessa tarvittavien laitteiden tuotantoa on laajennettava; on suunniteltava ja organisoitava sellaisten koneiden ja laitteiden rakenne ja tuotan- to, joilla voidaan säilöä rehua ja käsitellä olkia, sa- moin karja- ja siipikarjafarmien jätteen käsittelys- sä käytettävien bioenergeettisten laitteiden tuotanto.

Karjatalouden ja rehuntuotannon koneiden ja laitteiden tuottavuutta ja käyttöaikaa on lisättävä.

*Rakennus- ja tienrakennusteollisuudelle sekä kunnallistaloudelle koneita valmistavassa teolli- suudessa* huomio on keskitettävä ensisijaisesti sel- laisten koneiden, koneistojen, työkalujen ja muiden tuotteiden valmistukseen, joilla voidaan huomatta- vasti kohottaa rakennustuotannon tasoa ja supis- taa jyrkästi käsin tehtävän työn osuutta. On taatta- va sellaisten konekokonaisuuksien, koneellistamis- välineiden ja työkalujen tuotantoa, joita tarvitaan rakennusprosessien kokonaisvaltaiseen koneellis- tamiseen. On perustettava tuotanto-osastoja val- mistamaan erityisiä monikäyttöisiä konealustoja ja organisoitava niiden pohjalla liikkuvien koneiden ja -koneistojen laajan valikoiman valmistus. Entistä nopeammin on kehitettävä 10 tonnin ja järeämpien torninostureiden, suurkauhaisten automaattisten raappauskoneiden, huipputuottoisten yksikauhais- ten kumipyöräisten trukkien, puskutraktorien, tä- rryjrien ja muiden tehokkaiden rakennustöiden ko-

neistusvälineiden tuotantoa ja taattava sellaisten koneiden valmistus, joita voidaan käyttää rakennus- ja asennustöihin tuotantolaitoksen toimiessakin.

Automaattisten paikallaan toimivien ja siirrettävien betonimyllyjen, suurten elementtien asentamiseen tarvittavien nostolaitteiden ja rakennusaine-teollisuuden automaattilinjojen valmistusta on lisättävä. Entistä täydellisempää ja taloudellisempaa maankaivu- ja maanparannuskalustoa on saatava sarjatuotantoon, samoin pieniä koneita, joihin voidaan asentaa valikoima erilaisia lisälaitteita. Metsänhakkuissa tarvittavien huipputehokkaiden kompleksien valikoimaa on laajennettava ja valmistusta lisättävä. Tienrakennustöissä ja kunnallistaloudessa tarvittavan uuden kaluston tuotantoa on laajennettava.

*Kevyen ja elintarviketeollisuuden koneita valmistavassa teollisuudessa on ryhdyttävä töihin sellaisen konekokonaisuuksien ja -järjestelmien suunnittelemiseksi ja valmistamiseksi, jotka mahdollistavat siirtymisen täyskoneistukseen ja -automaatioon kevyen ja elintarviketeollisuuden tuotteiden valmistuksessa. Huipputehokkaiden, täysautomaattisin laittein ja mikroprosessorein varustettujen koneiden ja laitteiden tuotantoa on laajennettava. Jauhe- maisten elintarvikkeiden automaattisten pakkauslinjojen tuotanto on nostettava noin kuusinkertaiseksi. Suunnittelu- ja tuotantoperustaa on vahvistettava.*

Myyvälöiden, ravitsemusliikkeiden ym. palvelu- alojen kaluston tuotantoa on olennaisesti laajen-

nettava. On turvattava elektronisen valoladontalaitteiston, automaattisten huipputehokkaiden offset-painokoneiden ja painotuotteiden valmistuksessa tarvittavien automaattilinjojen entistä laajempi valmistus.

## **Rakennemateriaalien ja kemiallisten tuotteiden tuotanto**

Rakennemateriaalien rakennetta ja laatua on parannettava lähtökohtana uuden edistyksellisen tekniikan luominen ja voimavaroja säästävän suunnituksen toteuttaminen talouselämää kehitettäessä. Taloudellisten metallituotelaatujen sekä synteettisten ja muiden edistyksellisten materiaalien tuotantoa on kehitettävä entistä nopeammin. Rakennemateriaalien valikoimaa on laajennettava, teknisiä ja taloudellisia ominaisuuksia parannettava sekä kestävyys- ja ruostelujuusvaatimuksia korotettava.

*Rautametallurgiassa on valmiin valssiraudan tuotannon oltava 116–119 miljoonaa tonnia vuonna 1990. Kuitenkaan takkiraudan tuotanto ei saa kasvaa ja koksinkulutuksen tulee päinvastoin olennaisesti laskea. Metallituotteiden rakennetta on parannettava. Tulee tuottaa vähintään 50 miljoonaa tonnia valssattua rautalevyä sekä 20–21 miljoonaa tonnia matalalejeerinkistä ja 15–16 miljoonaa tonnia lujitekäsiteltyä valssiterästä. Jo tehtaalla korroosion-ehkäisy-päälysteellä varustettujen öljy-, maakaasu- ja muiden putkien valikoimaa ja alan muiden metallituotteiden tuotantoa on laajennettava. Aina-*

kin 500 uutta valssiprofiilia on otettava tuotantoon.

Tuotannon konekannan uusimista on nopeutettava. Konverteri- ja sähköteräksen sulatus on saatava nousemaan 1,3–1,4-kertaiseksi, teräksen jatkuvalu ainakin kaksinkertaiseksi ja metallijauheiden tuotanto yli kolminkertaiseksi. Raudan ja periaatteellisesti uusien metallimateriaalien suoravalmistuksen menetelmien hyödyntämiseksi teollisesti on työskenneltävä entistä laajemmin.

Työn tuottavuutta on lisättävä 13–15 % ja tuotantokustannuksia alennettava 2–3 %.

*Värimetallurgiassa* on muita nopeammin kehitettävä malmiperustaa, alumiinin, wolframimolybdeenin, kullan, timanttien, harvinaisten metallien, tinnan ja metallijauheiden tuotantoa. Ainakin 300 uutta tuotelajia on otettava tuotantoon.

On käytettävä kokonaisvaltaisemmin malmiraa-ka-ainetta. Vuonna 1990 on kohotettava vähintään 1,9 miljoonaan tonniin värimetalliromusta, jätevärimetallista ja aikaisemmin käyttämättä jääneestä vaikeasti jalostettavasta raaka-aineesta saatavien värimetallien tuotanto.

Sulatusta nestealtaassa on lisättävä 2,5–3-kertaisesti, ja 35 % kuparista, lyijystä ja nikkelistä on tuotettava voimavaroja säästävillä autogeeniprosesseilla. Polttoaineen ja energiavarojen kulutusnormeja on alennettava ja säästettävä ainakin kolme miljardia kilowattituntia sähköenergiaa viisivuotiskauden aikana.

Työn tuottavuutta on lisättävä 6–7 %.

*Kemian ja petrokemian teollisuudessa* on tuotantoa lisättävä 30–32 %, valikoimaa on laajennettava

ja laatua parannettava. Vuonna 1990 mineraalilannoitteiden tuotannon tulee olla 41–43 miljoonaa tonnia, kavinsuojelukemikaalien 440 000–480 000 tonnia, keinohartsin ja muovien 6,8–7,1 miljoonaa tonnia, kemiallisten kuitujen ja lankojen 1,85 miljoonaa tonnia ja synteettisen kautsun 2,7–2,9 miljoonaa tonnia.

Nyky aikaisten rakennusmuovien ja muiden polymeerimateriaalien tuotannon nopeutettu kehitys on turvattava sekä lisättävä pienissä erissä valmistettävien tuotteiden valmistusta ja laajennettava valikoimaa; tämä koskee ennen kaikkea orgaanisen hienosynteesin tuotteita samoin kuin teknisiin tarkoituksiin käytettävien kasviöljyjen ja elintarvikkeiden korvikkeaineita. Huippulujien ja korkeamoduulisten kemiallisten kuitujen ja lankojen uusien lajien tuotanto on suunniteltava ja käynnistettävä.

Teräsvyörenkaiden, uudenmallisten suurten ja erikoissuurten autonrenkaiden, palamattomasta materiaalista valmistetun superlujan kuljetushihnan ja muiden kumiteknisten tuotteiden valmistusta on laajennettava. Monikertakäyttöisen polymeeripakkausmateriaalin tuotanto on nostettava noin kolminkertaiseksi.

Työn tuottavuutta on lisättävä 29–31 % ja tuotantokustannuksia supistettava 7–9 %.

*Metsä-, paperi-, selluloosateollisuudessa ja mekaanisessa puunjalostuksessa on taattava raaka-puuvarojen entistä parempi hyödyntäminen ennen kaikkea tehostamalla raakapuun kokonaisvaltaista jalostusta ja perustamalla tuotantolaitoksia met-*



sänistutusta, metsänhakkuita ja puutavaran jalostusta varten.

Muita nopeammin on kehitettävä raakapuun kemiallista ja kemiallis-mekaanista jalostusta, varsinkin hankinta-alueilla. Selluloosan tuontantoa on lisättävä 19–22 %, paperin 17–20 %, kuitulevyn 20–23 % sekä kartongin ja lastulevyn noin 30 %. Lehtipuuta on vuonna 1990 jalostettava 65–70 miljoonaa kuutiometriä ja jättepuuta käytettävä 70–75 miljoonaan kuutiometriä.

On kohotettava huonekalujen tuotantoa 33–35 prosenttia ja parannettava laatua ja valikoimaa. On laajennettava huomattavasti paperituotteiden ja tapettien sekä pakkauspaperin ja -pahvin tuotantoa. On turvattava pahvipakkausten tuotannon kasvu lähes 1,7-kertaiseksi.

Työn tuottavuutta on nostettava 14–16 % ja tuotantokustannuksia alennettava 2–3 %.

*Rakennusaineteollisuudessa* on nostettava vuonna 1990 sementin tuotantoa 140–142 miljoonaan tonniin ja parannettava sen laatua. Tehokkaiden rakennusmateriaalien tuotantoa on laajennettava. Kaivostoiminnan sivutuotteina syntyviä materiaaleja, sekundaarista raaka-ainetta, kuonaa ja muita tuotantojätteitä on laajemmin hyödynnettävä rakennusainetuotannossa. On johdonmukaisesti siirryttävä toimittamaan mahdollisimman rakennusvalmiita tuotteita. Väestön tarvitsemien korkealaatuisten tuotteiden, muun muassa paikallisten rakennusmateriaalien, valikoimaa on laajennettava ja toimitusten määrää lisättävä.

Työn tuottavuutta on parannettava 16–18 % ja tuotantokustannuksia alennettava 4–5 %.

## **Polttoaine- ja energiatalous**

Polttoaine- ja voimatalouden alojen kehittämisessä on huolehdittava siitä, että maan kaikenlaisen polttoaineen ja energian tarve on vakaasti tyydytettävä lisäämällä niiden hankintaa ja tuotantoa samalla kun kaikilla kansantalouden aloilla harjoitetaan määrätietoista energiansäästöpolitiikkaa.

Sähköntuotannossa on vuonna 1990 tuotettava sähköenergiaa 1 840–1 880 miljardia kilowattituntia, josta ydinvoimaloissa 390 miljardia kilowattituntia. Masutin käyttöä polttoaineena, varsinkin lämpövoimaloissa, on olennaisesti supistettava.

Energiayksiköiden rakenteen jatkuva parantaminen on taattava. Maan Euroopan-puoleisessa osassa ja Uralilla on rakennettava suuria ydinvoimaloita ja maan itäalueilla 4–6 miljoonan kilowatin tehoisia kondensaatiolämpövoimaloita sekä vesivoimaloita. Nopeilla reaktoreilla varustettujen ydinvoimaloiden rakentamista on nopeutettava samoin kuin joustavien energiayksiköiden. Vanhentunutta kapasiteettia on purettava 15 miljoonan kW:n edestä ja modernisoitava kapasiteettia yli 25 miljoonan kW:n edestä.

Lämpöhuoltoa on jatkuvasti keskitettävä rakentamalla pääasiassa orgaanisella ja ydinpolttoaineella toimivia tehokkaita lämmitysvoimaloita, ydinvoimaloita lämmönjakeluun ja suuria kattilalaitoksia.

Maan yhtenäisen energiajärjestelmän kehittämistä on jatkettava ja rakennettava järjestelmien yhteisiä 500, 750 ja 1 150 kilovoltin vaihtovirtalinjoja ja 1 500 kilovoltin tasavirtalinjoja sekä jakeluverkkoja.

Työn tuottavuutta on nostettava 21–23 % ja alennettava sähkön ja lämpöenergian tuotantokustannuksia 4–5 %.

*Öllyteollisuudessa* on vuonna 1990 tuotettava 625–640 miljoonaa tonnia öljyä ja kaasukondensaattia. Öllyteollisuuden kehittämistä on jatkettava Länsi-Siperiassa, Kazahstanin neuvostotasavallassa ja maan Euroopan-puoleisen osan pohjoisilla alueilla. Kaspian rannikon tasangon syvällä sijaitsevia öljyesiintymiä on ryhdyttävä teollisesti hyödyntämään. Mannerjalustan öljy- ja kaasuesiintymien hyödyntämistä ja siihen tarvittavan tuontanto- ja teknisen perustan muodostamista on nopeutettava.

Öljynporauksen tehokkuutta on lisättävä soveltamalla esiintymien järkiperäisiä käsittelyjärjestelmiä, parantamalla poraustöiden teknologiaa ja teknisiä varusteita, käyttämällä laajasti nykyaikaisia kerrostumien hyötytehon lisäämismenetelmiä ja soveltamalla edistyneitä teknologisia prosesseja. Porausaukkojen toiminnan vaatimien korjausten välinen aika on pitennettävä 1,4–1,8-kertaiseksi.

Sivutuotteena saatavan öljykaasun käytön on vuonna 1990 oltava ainakin 90 %.

*Öljynjalostusteollisuudessa* on taattava öljynjalostuksen jatkuva tehostuminen ja lisättävä olen-

naisesti moottoripolttoaineiden sekä kemian, petrokemian ja mikrobiologisen teollisuuden raaka-aineen tuotantoa. Voiteluöljyjen tuotantoa on laajennettava ja laatua parannettava. Kuljetuskustannusten supistamiseksi on jatkettava työtä öljytuotteiden tuotannon sijoittamiseksi järkipäisesti.

Työn tuottavuutta on parannettava 9–11 %.

*Kaasuteollisuudessa* on kaasun tuotannon oltava 835–850 miljardia kuutiometriä vuonna 1990. Jamburgin, Karatšaganakin, Astrahanin ja muiden kaasukondensaattiesiintymien ottamista käyttöön on nopeutettava ja kohotettava kaasulauhteen erotusastetta. On toteutettava työt, jotka liittyvät kaasuntuotannon organisointiin Jamalin niemimaalla. On aloitettava esiintymien teollinen hyödyntäminen Kaspien rannikon tasangolla ja luotava sen pohjalta laajamittainen kaasukemiallinen tuotanto. On laajalti käytettävä automatisoituja blokeista koottavia laitteita, muun muassa yksikköteholtaan suuria, kaasun ja kaasulauhteen kokonaisvaltaista esikäsittelyä varten. On laajennettava maanalaista kaasuväriverkkoa.

Työn tuottavuus on nostettava vähintään 1,4-kertaiseksi.

*Hiiliteollisuudessa* on vuonna 1990 louhittava kivihiihtä 780–800 miljoonaa tonnia. Tuotannon lisäys on kokonaisuudessaan saatava työn tuottavuutta lisäämällä.

Kuznetskin, Ekibastuzin, Kanskin-Atšinskin ja muiden Itä-Siperian ja Kaukoidän hiilialueiden kehitystä on nopeutettava.

Donbassissa toimivien tuotantolaitosten teknistä uudelleenvarustamista ja saneerausta on jatkettava.

Hiilen laatua on parannettava ja sen rikastusmääriä lisättävä. Koksaukseen käytettävän hiilirikasteen tuotantoa on laajennettava, samoin sellaisen laatuhiilen ja hiilibrikettien, joita käytetään koti- ja kunnallistalouden tarpeisiin sekä korvaamaan koksia.

On kehitettävä nopeasti kivihiilen avolouhintaa ja nostettava sen osuus louhinnasta ainakin 46 %:iin. Roottorikaivinkoneiden käyttöä on merkittävästi laajennettava. Huomattavasti enemmän on turvaututtava esiintymien hyödyntämiseen itse paikalla, hiilen varastointiin kasoiksi sekä hihna- ja jaksotaiseen hihnakuljetusmenetelmään kaivostöissä. Hydraulista hiilenkaivua on kehitettävä. Kaivoksissa ja rikastamoissa on käytettävä laajemmin automaattikalustoa. Kokonaan koneistetuista puhdistuslouhoksista saatavan hiilen osuus on nostettava 78–80 %:iin ja kaivoskonein tapahtuvasta maanalaisesta louhinnasta saatavan 48–50 %:iin.

## **Kivennäis- ja raaka-ainevarat**

Maan kivennäis- ja raaka-aineperustan jatkuva vahvistuminen ja laajeneminen on turvattava sekä valmistauduttava hyödyntämään hyötykaivannaisten tutkittuja esiintymiä nykyistä tehokkaammin ja laadukkaammin.

Öljyn ja maakaasun geologisia etsintöjä on no-

peutettava Länsi- ja Itä-Siperian alueella, Kaspian rannikon alangolla, Neuvostoliiton Euroopan-puoleisessa pohjoisosassa, Keski-Aasiassa ja Kauko-idässä, samoin erityisesti avolouhosmenetelmällä hyödynnettävien koksi- ja energiahiilesiintymien etsintöjä.

Nykyisten vuoriteollisuusyritysten raaka-aineperustaa on laajennettava. Erityistä huomiota on kiinnitettävä rauta- ja värimetallurgiassa tarvittavien korkealaatuisten malmiesiintymien ja kivennäislannoitetuotannon raaka-aine-esiintymien etsintöihin ja tutkimuksiin sekä tutkittujen pohjavesivarojen lisäämiseen.

Hyötykaivannaisten edistyksellisten etsintä- ja tutkimusmenetelmien käyttöönottoa on nopeutettava. Hyötykaivannaisesiintymien ennusteiden sekä geologisten ja taloudellisten arviointien tieteellistä tasoa on nostettava. Laajemmin ja tehokkaammin on käytettävä hyväksi geofysikaalisia ja geokemiallisia tutkimusmenetelmiä sekä maanpinnan ja -uumenten ilma- ja avaruuskuvausta.

Geologisen tutkimuspalvelun teknisen kaluston suunnitelmallinen uusiminen on taattava samoin kuin erikoistuneiden pitkälle koneistettujen ja automatisoitujen etsintä- ja tutkimusvälineiden suunnittelu ja käyttöönotto, muun muassa sellais-ten, joilla voidaan tutkia ja teollisesti hyödyntää mannerjalustan ja merenpohjan luonnonvaroja. Geologiset tutkimusorganisaatiot on entistä paremmin varustettava nykyaikaisilla kulkuneuvoilla.

## VI

# **AGROTEOLLISEN KOMPLEKSIIN KEHITTÄMINEN JA ELINTARVIKEOHJELMAN TOTEUTTAMINEN**

*Agroteollisen kompleksin päätehtävänä on maataloustuotannon vakaa kasvu, maan elintarvikkeiden ja maatalousraaka-aineiden tarpeen luotettava tyydyttäminen sekä kompleksin kaikkien alojen ponnistusten yhdistäminen hyvien lopputulosten saavuttamiseksi Neuvostoliiton elintarvikeohjelman mukaisesti.*

On toteutettava tarpeelliset organisaatio- ja taloudelliset toimenpiteet, jotta agroteollista kompleksia johdettaisiin, suunniteltaisiin ja rahoitettaisiin yhtenä kokonaisuutena kaikilla tasoilla. Agroteollisten komiteoiden ja yhtymien osuutta kompleksin kaikkien portaiden taloudellisen toiminnan johdossa on lisättävä, samoin niiden vastuuta väestön elintarvikehuollon ja teollisuuden raaka-aineiden saannin turvaamisesta.

On tehostettava yhdentymistä yhtenäisessä agroteollisessa kompleksissa: maatalouden ja siihen liittyvien teollisuudenalojen yhdentymistä ja maataloustieteen ja tuotannon yhdentymistä. Aktiivisemmin on kehitettävä suoria yhteyksiä kollektiivi- ja valtiontilojen sekä jalostusteollisuuden yritysten, kaupan ja ravitsemusliikkeiden välillä. Hankintaorganisaatioiden ja tilojen keskinäistä vastuuta sopimussitoumusten täyttämistä on lisättävä. On otettava laajemmin käyttöön tulosvastuullinen urakkatyö.

Tuotteiden laatua on parannettava ja poistettava niiden hävikki kaikissa tuotannon, kuljetuksen, varastoinnin ja markkinoinnin vaiheissa. Jalostusteollisuuden yritysten sijoittelua on parannettava ja sijoitettava ne lähemmäksi raaka-aineperustaan. Teollisia ja jätetehtäviä tuotantomenetelmiä on otettava laajemmin käyttöön sekä parannettava kuljetus-, jalostus- ja säilytysorganisaatiota. Uusinta jäähdytystekniikkaa on otettava entistä nopeammin käyttöön ja kehitettävä jäähdyttämöverkkoa. Kompleksin alat on nykyistä paremmin varustettava jäähdytettävällä kuljetuskalustolla sekä tuotteiden kuljetukseen ja säilytykseen tarkoitetuilla koneilla.

Agroteollisen kompleksin aineellis-teknistä perustaa on johdonmukaisesti vahvistettava. Sen kaikkia aloja on kehitettävä sopusointuisesti, voimavarat on keskitettävä tieteellis-teknisen edistyksen tärkeimmille suunnille ja poistettava pullonkaulat kaikkialta siitä teknologisesta kierrosta,



joka tapahtuu tuotannosta tuotteiden myyntiin kuluttajalle. Agroteolliselle kompleksille myönnettävien voimavarojen tehokkuutta on huomattavasti parannettava. On kehitettävä toimintamuotoja, joilla kansantalouden muiden alojen yhtymät, yritykset ja organisaatiot tukevat kolhooseja ja sovhooseja.

*Maataloudessa* on vuotuista keskimääräistä kokonaistuotantoa lisättävä 14–16 % etupäässä intensiivisten kehitystekijöiden avulla, ottamalla käyttöön tieteen, tekniikan ja parhaan mahdollisen käytännön uusimpia saavutuksia ja käyttämällä tehokkaasti hyväksi nykyistä tuotantopotentiaalia.

On jatkettava tieteellisesti perusteltujen talouden johtojärjestelmien johdonmukaista hyödyntämistä, laajennettava maaperää säästävien viljelymenetelmien soveltamista ja ryhdyttävä eroosiota torjuviin toimenpiteisiin. Maanviljelyksen tuottoisuutta ja varmuutta on merkittävästi lisättävä ja tässä tarkoituksessa toteutettava joukko toimenpiteitä, joilla maiden hedelmällisyyttä voidaan parantaa ja ottaa käyttöön intensiivisiä viljelymenetelmiä.

On vakaasti lisättävä viljantuotantoa, joka on maan elintarvike- ja rehuvarantojen luomisen perusta. Kovien ja vahvojen vehnälajien sekä suurimokasvien, erityisesti tattarin, tuotantoa on lisättävä. Rehuviljantuotannon rakennetta on parannettava, viljan, palkokasvien ja maissin kokonaissatoa on merkittävästi lisättävä. On edelleenkin luotava laajoja taatun viljantuotannon, eritoten maissinviljelyn, vyöhykkeitä keinokastelluilla mailla. Maan

vilja-alueiden mahdollisuudet on käytettävä mahdollisimman tarkoin hyväksi.

Vuonna 1990 viljan kokonaissadon on oltava 250–255 miljoonaa tonnia, sokerijuurikkaan 92–95 miljoonaa tonnia, auringonkukan 7,0–7,1 miljoonaa tonnia, perunan 90–92 miljoonaa tonnia, vihannesten ja melonien 40–42 miljoonaa tonnia, hedelmien ja marjojen 14,5–15,5 miljoonaa tonnia. Neuvostotasavalloissa on uudistettava perinpohjin viinirypäletuotannon rakenne, pääpaino on siirrettävä viinirypäleiden ruokalajikkeiden tuotantoon.

Vuonna 1990 on saatava 2,8–3 miljoonaa tonnia puuvillakuitua. Nykyistä laajemmin on viljeltävä sellaista puuvillaa, jonka kuidun teknologiset ominaisuudet ovat entistä paremmat; tällaisen puuvillan tuotantoa on lisättävä ja hävikkiä supistettava. Pellavakuidun tuotantoa on lisättävä ja laatua parannettava, ja pellavan teollinen jalostus on nostettava 50 – 60 %:iin kokonaistuotannosta. Teelehtien sekä subtrooppisten kasvien, eteeristen öljykasvien ja muiden kasvien keruuta on lisättävä. Bioteknologian ja geenimanipulaation avulla on tehostettava työtä sellaisten uusien huipputuottoisten viljelyskasvilajikkeiden ja hybridien kehittämiseksi ja ottamiseksi käyttöön, jotka vastaavat voimaperäisten teknologioiden vaatimuksia, kestävät ulkoisten olosuhteiden epäsuotuisia vaikutuksia, soveltuvat koneellisesti korjattavaksi ja vastaavat elintarviketeollisuuden tarpeita. On ryhdyttävä toimiin sokerijuurikkaan sokeripitoisuuden lisäämiseksi ja hävikin poistamiseksi. On parannettava siemenjalos-

tuksen organisaatiota ja parannettava siementen laatua.

Biologisia, agroteknisiä ja kemiallisia rikkaruohojen, kasvintuholaisten ja kasvisairauksien torjuntakeinoja on käytettävä kokonaisvaltaisesti.

*Rehuntuotantoa on kehitettävä kaikin puolin.* Pelto-, niitty- ja laidunrehuntuotantoa tehostamalla on olennaisesti lisättävä korsi- ja tuorerehun tuotantoa. Rehukasvien viljelyssä, hankinnassa ja säilytyksessä on laajemmin sovellettava edistyneitä teknologioita. Rehujen rakennetta ja laatua on perusteellisesti parannettava.

Kasvirehuvalkuaisen tuotantoa on nostettava huomattavasti laajentamalla mailasen, apilan, rehuherneen, auringonkukan, soijan, rapsin ja muiden runsasproteiinisten viljelyskasvien kylvöalaa ja lisäämällä niiden satoisuutta. Elintarvike- ja kalateollisuuden sivutuotteita on laajemmin käytettävä rehuksi, samoin elintarviketeollisuuden jätteitä. Jokaiselle tilalle on luotava riittävät edellytykset rehun säilytykselle ja valmistukselle lopulliseen muotoon. On ryhdyttävä toimiin, joilla viljan käyttö rehuksi supistuu. Viljaa tulee käyttää karjan rehuksi vain käsiteltyssä muodossa.

Rehuperustaa vahvistamalla, käyttämällä hyväksi perinnöllisyystieteen ja jalostuksen saavutuksia sekä uusia biologisia karjan laadun parannusmenetelmiä on nautakarjan ja siipikarjan tuottoisuutta lisättävä olennaisesti sekä taattava *karjatalouden* tuotteiden valmistuksen vakaa kasvu. Vuonna 1990 on lihaa tuotettava 21 miljoonaa tonnia (teu-

raspaina), maitoa 106–110 miljoonaa tonnia ja kananmunia 80–82 miljardia kappaletta.

Nauta- ja siipikarjan kasvatuksen ja ruokinnan organisaatiota on parannettava, kehittävä tilojen sisäistä ja tilojen välistä erikoistumista ja otettava käyttöön intensiivisiä menetelmiä ja edistyksellisiä liukuhihnateknologioita lihan, maidon ja muiden hyödykkeiden tuotannossa. Luonnonlaitumien mahdollisuuksia on käytettävä tarkemmin hyväksi lampaanhoidon ja lihakarjanhoidon kehittämisessä, ja karjaa on entistä enemmän käytettävä laitumilla. Villan sekä turkis- ja nahkaraaka-aineen tuotantoa on lisättävä ja laatua parannettava. Hevosten kasvatusta, porotaloutta, turkiseläintarhausta, kaninkasvatusta, mehiläishoitoa, kalanviljelyä ja silkkiäistoukkien kasvatusta on kehitettävä. Karjatalouden eläinlääkäripalveluja on parannettava.

Elintarvikevarojen täydentämiseksi on kaikin tavoin edistettävä yritysten ja organisaatioiden maaseudulla sijaitsevien aputalouksien kehitystä. Kansalaisten henkilökohtaisia aputalouksia on avustettava tarjoamalla niiden käyttöön heinämaita ja laitumia ja myymällä niille rehuja, siemeniä, lannoitteita, vasikoita ja siipikarjaa. Nykyistä paremmin on järjestettävä maataloustuotteiden ylijäämien ostaminen väestöltä.

*Pitkän ajanjakson maanparannusohjelman toteuttamista on jatkettava. Viisivuotiskautena on otettava valtion perussijoitusten turvin käyttöön 3,3 miljoonaa hehtaaria keinokastelua ja 3,6 miljoonaa hehtaaria kuivattua maata, suoritettava viljely-*

teknisiä töitä 8,3 miljoonaan hehtaarin alalla ja parannettava nykyisten kastelujärjestelmien teknistä tilaa 5,6 miljoonan hehtaarin alalla. Maanparannuskysymykset samoin kuin maatalousmaan käyttöönottoon liittyvät kysymykset on ratkaistava kokonaisvaltaisesti. Keinokasteltujen ja kuivattujen maiden käytön tehokkuutta on lisättävä ja näillä mailla on saavutettava suunniteltu satoisuus. Vesi-rakennustöiden teknistä tasoa ja laatua on parannettava. On suunniteltava ja toteutettava toimia, joiden avulla voidaan nykyistä nopeammin siirtää vettä säästäviin kastelumenetelmiin ja säästeliääseen vesi- ja maavarojen käyttöön.

On parannettava niiden ongelmien tutkimista, jotka liittyvät vesivarojen alueelliseen uudelleenjaakoon.

Maiden hedelmällisyyttä on suunnitelmallisesti tehostettava käyttämällä maataloudessa *kemikaa-leja* ja entistä laajemmin myös orgaanisia lannoitteita. Maatalouden käyttöön tulee vuonna 1990 toimittaa 30–32 miljoonaa tonnia väkilannoitteita, 440 000–480 000 tonnia kasvinsuojeluaineita ja vähintään 100 miljoonaa tonnia kalkitusaineita, mm. 24 miljoonaa tonnia paikallisia kalkitusaineita. Vuonna 1990 tulee orgaanisten lannoitteiden käytön olla puolitoista miljardia tonnia. Näihin tarkoituksiin on tehokkaammin käytettävä turvetta, lietettä ja muita paikallisia resursseja. Lannoitteiden ja kemiallisten kasvinsuojeluaineiden säilytys- ja levitysmenetelmiä on parannettava ja käytön tehoa lisättävä.

Maataloudelle tulee toimittaa lisää rehujen kemiallisia lisä- ja säilöntäaineita, kasvien kasvua edistäviä aineita ja biologisia suojeluvälineitä, erilaisia kalvoja ja polymeerimateriaaleja sekä muita kemian teollisuuden tuotteita.

Maataloustuotannon *konekantaa* on määrätietoisesti uusittava. Maatalouden käyttöön on viisivuotiskaudella toimitettava 1 900 000 traktoria, 1 600 000 kuorma-autoa ja 1 770 000 traktorin perävaunua, maatalouskonetta ja muuta kalustoa yhteensä vähintään 43 miljardin ruplan arvosta. Tästä summasta on 17 miljardia ruplaa käytettävä karjatalouden ja rehuntuotannon tarpeisiin. Alan varustetasoa on parannettava taloudellisilla ja huipputehokkailla koneyhdistelmillä sekä erikoistuneella kuljetus-, lastaus- ja purkauskalustolla.

Kone- ja traktorikannan teknistä huoltoa ja käyttöä on merkittävästi parannettava sekä kollektiivi- ja valtiontilojen korjaamoperustaa vahvistettava. Maatalouden sähköhuollon varmuutta on parannettava.

Työn tuottavuutta on maatalouden yhteiskunnallisella sektorilla parannettava 21–23 %.

*Elintarvike-, lihanjalostus- ja meijeriteollisuudessa* on tuotantoa lisättävä 18–20 % ja kohotettava elintarvikkeiden laatua ja ravintoarvoa.

On ryhdyttävä toimiin näiden alojen yritysten konekannan uusimiseksi varustamalla niitä liukuhihnoilla ja laitteilla, jotka takaavat tuotteiden ja raaka-aineiden kokonaisvaltaisen käsittelyn ja jalostuksen.

Vuonna 1990 on valtion hankkimista raaka-aineista jalostettava 11,7–12,2 miljoonaa tonnia lihaa, 1,5–1,7 miljoonaa tonnia eläinrasvoja, 31–32 miljoonaa tonnia kokomaitotuotteita, miljoona tonnia juustoa, 10–11 miljoonaa tonnia hienoasokeria (sokerijuurikkaasta valmistettua), 3,7–4 miljoonaa tonnia kasvisrasvoja ja 16–18 miljardia tölkkiä hedelmä- ja vihannessäilykkeitä.

Paketoituna ja pakattuna myytävän lihan ja lihasta valmistettujen puolijalosteiden tuotantoa on lisättävä niin, että sen osuus on kokonaismyynnistä 40–45 %. Maidon käyttöä elintarvikkeina on parannettava tehostamalla sen jalostusta ja laajentamalla kokomaitotuotteiden valikoimaa. Hillojen, hedelmäkeittojen, marmeladien ja mehujen tuotantoa on merkittävästi lisättävä, etupäässä pienpakkauksina. Jotta alkoholin väärinkäyttöä ja alkoholismia vastaan voitaisiin tehokkaammin kamppailla, on osan likööri-, votka-, viini- ja viinateollisuuden tuotantolaitoksista muutettava tuotantoaan ja ryhdyttävä valmistamaan elintarvikkeita, joilla on väestön keskuudessa kysyntää.

*Kalateollisuudessa* on vuonna 1990 elintarvikkeiksi tarkoitettujen kalatuotteiden tuotannon oltava 4,4–4,6 miljoonaa tonnia ja kalasäilykkeiden noin 3 miljardia tölkkiä. Elävän ja jäädytetyn kalan, kalafileen, kuivatun, savustetun ja suolatun kalan toimituksia on lisättävä. Pyyntialusten käytön tehoa on lisättävä ja avomerien biologisten varojen tieteellisiä tutkimuksia ja teollista hyödyntämistä tehostettava. Pyyntiä Neuvostoliiton merialueilla on aktiivisemmin kehitettävä. Kalanviljely- ja

kalastusorganisaatiota sisävesillä on päättäväisesti parannettava ja perustettava entistä enemmän kalanviljelyaltaita ja käytettävä kaikkialla hyväksi niiden mahdollisuuksia toimittaa kuluttajille elävää ja pakastekalaa. Kalanjalostusyritysten tuotantopohjaa on vahvistettava ja kalastuslaivaston uudistamista kiirehdittävä. Kalateollisuuden on nykyistä enemmän saatava käyttöönsä nykyaikaisia kalojen etsintä-, pyynti- ja jalostusvälineitä.

Teollisuuden elintarvikealolla on laajennettava tuotevalikoimaa, parannettava laatua ja lisättävä paketoitujen tuotteiden tuotantoa. Raaka-aineen jalostusta on järkiperäistettävä. On huomattavasti laajennettava lasten- ja dieettiruokien valmistusta, samoin vitamiineja, valkuaista ja muita biologisesti ja ravitsemuksellisesti arvokkaita aineita sisältävien elintarvikkeiden tuotantoa. Puolivalmisteiden, pakastettujen hedelmien ja vihannesten sekä valmisruokien, alkoholittomien juomien ja juomatiivisteiden valmistusta on lisättävä ja valikoimia laajennettava.

Elintarviketeollisuudessa on työn tuottavuutta parannettava 14–16 % lihanjalostus- ja meijeriteollisuudessa 25–28 % ja kalateollisuudessa 10–12 %. Tuotantokustannuksia on näillä aloilla supistettava 3–5 %.

*Mylly- ja väkirehuteollisuudessa on tuotantolaitosten teknistä tasoa kohotettava ottamalla käyttöön huipputehokkaita laitteita ja edistyksellisiä tuotantomenetelmiä. Viisivuotiskaudella on korkeimman laatuluokan jauhon tuotanto nostettava 1,8–2-kertaiseksi.*



Viljasilojen ja -varastojen rakentamista ja käyttöönottoa on nopeutettava. Siilojen ja väkirehutehtaiden rakentamista on laajennettava virastojenvälisen yhteistoiminnan pohjalla ja ensisijaisesti etäisille vilja-alueille. Suuritoisia työvaiheita on koneistettava nopeammin lisäämällä jauhojen ja väkirehujen kuljetusta säkittämättöminä, konteissa ja paketteina. Väkirehujen laatua on parannettava ja viljan osuutta niissä vähennettävä käyttämällä täysipainoisia lisäaineita.

*Mikrobiologisessa teollisuudessa* on lisättävä tuotanto viisivuotiskaudella kaksinkertaiseksi. Rehuvalkuaisen ja muiden biologisesti aktiivisten aineiden tuotantoa on merkittävästi laajennettava. Bioteknologian raaka-ainepohjaa on kehitettävä muun muassa lisäämällä kaasun käyttöä. Maatalouden mikrobiologisen synteessin avulla saatujen tuotteiden tarve on tyydytettävä täydellisemmin. Bioteknologian ja geenimanipulaation tieteellis-teknisiä saavutuksia on otettava aktiivisemmin käyttöön.

*Metsätaloudessa* on parannettava metsävarojen uusintamista ja käyttöä ja sovellettava laajemmin tieteen saavutuksia, vyöhyketalousjärjestelmiä, kemikaalien käyttöä ja tuotannon koneistamista. Metsäalueiden käyttöä on tehostettava, suojametsävyöhykkeitä on istutettava nykyistä enemmän ja autio- sekä puoliaavikkoalueilla metsitettävä laitumia. Raakapuuvareiden järkiperaistä käyttöä on valvottava tehokkaammin, metsiä on suojeltava metsäpaloilta, tuhohyönteisiltä ja kasvitaudeilta. Euroopan-Uralin vyöhykkeellä on kehitettävä paperi- ja selluloosateollisuuden pysyvää raaka-ainepohjaa.

## VII

# KULUTUSTAVARA- TUOTANNON JA PALVELU- ALOJEN KEHITTÄMINEN

*Poikkeuksetta maan kaikkien alojen, tasavaltojen ja alueiden tärkeimpiä tehtäviä on lisätä panosta niiden moninaisten ongelmien ratkaisemiseen, jotka liittyvät neuvostoliittolaisten hyvinvoinnin lisäämiseen, ja johdonmukaisesti toteuttaa kulutustavaroiden tuotannon ja palveluajalojen kehittämisen kokonaisuohjelma vuosiksi 1986–2000.*

Elintarvikkeisiin kuulumattomien kulutushyödykkeiden tuotanto on edessä olevana viisivuotiskautena nostettava ainakin 1,3-kertaiseksi. Väestön monipuolinen kysyntä, joka kohdistuu kankaisiin, vaatteisiin, jalkineisiin, kulttuuri- ja taloustavaroihin (erityisesti vapaa-ajan, matkailu- ja urheilutarvikkeisiin) ym. kulutustavaroihin, on tyydytettävä täydellisemmin. Niiden valmistus ja myynti on taattava niin että valikoima vastaa eri väestöryhmien kysyntää. Tuotteiden laatua, teknistä ja esteettistä tasoa sekä käyttövarmuutta on olennaisesti parannettava.

On toteutettava joukko toimenpiteitä korkealaatuisten rakennusmateriaalien, puutarha- ja muun kaluston tuotannon ja väestölle myynnin laajentamiseksi.

Väestölle tarjottavien maksullisten palvelujen määrä on lisättävä 1,3–1,4-kertaiseksi, niiden laatua on parannettava ja palvelukulttuuria kohennettava. Maaseutuväestölle tarjottavia palveluja on kehitettävä nopeammin kuin muita. Tavaroiden ja palvelujen kysynnän tutkimus- ja ennakointijärjestelmä on kehitettävä täydellisemmäksi ja reagoitava hyvissä ajoin työtätekevien kysynnän muutoksiin.

*Kevyessä teollisuudessa* on lisättävä kankaiden tuotantoa niin että se vuonna 1990 on 14–15 miljardia neliometriä, neuletuotteiden 2,2–2,3 miljardiin kappaleeseen ja jalkineiden 900 miljoonaan pariin. Entistä paremmin viimeistelyjen villakan- kaiden valmistus on lisättävä 1,7-kertaiseksi, rakenteeltaan uudentyyppisten silkkikankaiden kak- sinkertaiseksi ja kotitalouksissa käytettävien kuitu- kankaiden 2,3-kertaiseksi. Olennaisesti nopeammin on kehitettävä teollisuuden tarvitsemien korkea- luokkaisten osien valmistusta. Muita nopeammin on kehitettävä lastentavaroiden tuotantoa. Kankai- den kuositusta, neuletuotteiden mallisuunnittelua ja tuotekehittelyä on merkittävästi parannettava sekä nuorten ja iäkkäiden henkilöiden vaate- ja jal- kinevalikoimaa laajennettava.

Työprosessit on koneistettava laajemmin ja pe- rustettava automatisoituja kehruu-, kutomo- ja

neuleteollisuuden yksiköitä sekä nopeasti muunneltavia tuotantolinjoja valmistamaan sarjatuotantona korkealaatuisia muotivaatteita ja -jalkineita.

Raaka-aineen, materiaalien ja kankaiden järkipäinen käyttö on taattava ja laajennettava kemiallisten kuitujen ja lankojen, kestävien väriaineiden ja muiden kemiallisten materiaalien käyttöä.

Työn tuottavuutta on parannettava 24–26 % ja tuotantokustannuksia alennettava 3–4 %.

*Kulttuurihyödykkeiden ja kotitaloustavaroiden* tuotanto on nostettava 1,3–1,5-kertaiseksi. On olennaisesti lisättävä raskaan teollisuuden ja puolustusteollisuuden alojen osuutta väestölle tarkoitettujen erilaisten korkealaatuisten teollisten kulu- tushyödykkeiden ja varsinkin kestokulutustavaroiden tuotannossa.

Kotitalouden työmäärää vähentävien kodinkoneiden valmistusta on lisättävä entistä nopeammin. On siirryttävä valmistamaan pääosin yhdenmukaistettuja jääkaappeja ja pakastimia, pesu- ja ompelukoneita ja muita nykyaikaisia kodinkoneita. Radiovastaanotinten tuotanto on nostettava 1,3–1,4-kertaiseksi, väritelevisioiden 1,6-kertaiseksi, nauhureiden 1,3-kertaiseksi, ompelukoneiden 1,6-kertaiseksi, huonekalujen 1,3-kertaiseksi, puutarhamökkien kaksinkertaiseksi ja kotitalouskemi- kaalien 1,4–1,6-kertaiseksi. Henkilökohtaisissa aputalouksissa, siirtolapuutarhoissa ja yhteisvihan- nesmailla tarvittavien koneiden tuotantoa on laajennettava.

*Lääketeollisuudessa* on tuotteiden määrä nostet-

tava ainakin 1,4-kertaiseksi. On ryhdyttävä tuottamaan huipputehokkaita lääkkeitä ensisijaisesti yleisimpiin sairauksiin ja laajennettava taudinmääritykseen ja hoitoon tarvittavien uusimpien kokeiden ja laitteistojen valmistusta.

Alueelliset erityispiirteet huomioon ottaen on ryhdyttävä toimiin *paikallisen teollisuuden* kehittämiseksi edelleen ja sen teknisen perustan vahvistamiseksi. Tuotanto on nostettava 1,3–1,4-kertaiseksi etupäässä laajentamalla tavaravalikoimaa, muun muassa taideteollisuustuotteiden ja paikallisten rakennusmateriaalien valikoimaa. Valmistettavien tuotteiden laatua on parannettava. Kotityön muotoja on käytettävä nykyistä laajemmin. Paikallisten raaka-aineiden ja sekundaaristen resurssien käyttöä on lisättävä.

*Palvelualojen kehitys ja tehokkuuden nousu taattava.* Väestölle tarjottujen palvelujen laatua ja tasoa on parannettava perusteellisesti, laajennettava palvelulaitosten verkkoa, kehitettävä alan yritysten ja laitosten työorganisaatiota ja monipuolistettava palvelumuotoja ja luotava näin työtätekeville mahdollisimman hyvät edellytykset käyttää palveluja hyväkseen. Väestöä palvelevien alojen aineellisteknistä perustaa on vahvistettava, parannettava näiden alojen yritysten varustetasoa nykyaikaisilla suurtuottoisilla laitteilla ja nopeutettava edistyksekkäiden teknologisten prosessien käyttöönottoa.

Palvelualojen yritysten, organisaatioiden ja laitosten verkko on sijoitettava järkipäisesti mahdollisimman lähelle työ-, opiskelu- ja asuinpaikkoja.

Näiden alojen yritykset ja organisaatiot on niiden erikoisalasta riippumatta saatava tarjoamaan laajalti kaikenlaisia aineellisia ja muita palveluja väestölle.

Asunto- ja kunnallistalouden yritysten ja laitosten, väestönpalvelulaitosten, henkilö- ja tietoliikennelaitosten, kulttuurilaitosten, parantola-, kylpylä- ja virkistyslaitosten, urheilujärjestöjen, lainopillista neuvontaa antavien ja notariaattitoimistojen yleisölle tarjoamia maksullisia palveluja on kehitettävä. Valtion kansalaisille tarjoamaa henkilö- ja omaisuusvakuutuspalvelua on kehitettävä ja säästökassojen tarjoamia palveluja laajennettava.

Väestön tarpeet, jotka kohdistuvat väestön omistuksessa olevien kulkuneuvojen, radio- ja elektronisten laitteiden, kodinkoneiden ja -kojeiden, huonekalujen ja muiden kotitalousesineiden korjauksiin ja huoltoon, on tyydytettävä täysin. Kansalaisten varoin tapahtuvaa osuustoiminnallisten autotallien ja maksullisten pysäköintialueiden rakentamista on laajennettava.

Pesuloiden, kemiallisten pesuloiden, parturi-kampaamojen ja muiden vastaavien laitosten palvelujen kehittämistä on nopeutettava. Vuonna 1990 on asuntojen remonti- ja rakennuspalvelujen sekä muiden väestön tilaamien rakennustöiden määrän oltava vähintään kolminkertainen. Näihin tarkoituksiin on käytettävä rakennusurakoitsijaorganisaatioita. Vuosittain on jaettava väestön käyttöön vähintään miljoona puutarha- ja vihannespalsaa ja järjestettävä tarvittava määrä maksullisia palveluja niiden käyttökuntoon saattamiseksi.

Matkailu- ja retkeilyorganisaatioiden väestölle tarjoamien palvelujen määrää on lisättävä, laatua parannettava ja muotoja laajennettava. On rakennettava uusia retkeilykeskuksia, hotelleja ja leirintäalueita. Matkailu- ja retkeilyvälineiden kysyntä on täysin tyydytettävä. Matkailu- ja retkeilyorganisaatioiden on saatava käyttöönsä entistä enemmän ajoneuvoja.

Kulttuuripalvelujen uusia edistyksellisiä muotoja ja lajeja on kehitettävä. Teatterien, elokuvateatterien, museoiden, sirkusten, konserttisalien, lasten musiikki- ja taidekoulujen verkkoa on laajennettava ja lisättävä kerhotalojen osuutta väestön ja varsinkin maaseutuväestön vapaa-ajan vieton järjestämisessä.

Julkista liikennettä on parannettava. Kuljetusten mukavuuteen kohdistuvat vaatimukset on otettava täydellisemmin huomioon ja kohotettava palvelutasoa. Vuoden 1990 loppuun mennessä on julkisen liikenteen matkustajamääriä nostettava 12–14 %.

Jo toiminnassa olevia maanalaisia rautateitä on edelleen kehitettävä. Aloitettava metron rakentaminen Tšeljabinskiin, Omskiin, Krasnojarskiin, Alma-Ataan ja Riikaan. Bussi-, raitiovaunu-, johdinauto- ja taksikannan toimintaa on parannettava ja huoltoa on vahvistettava; matkustajaliikenteen sujuvuutta ja täsmällisyyttä on lisättävä ennen kaikkea maaseudulla. Paikallisten kansanedustajien neuvostojen osuutta tässä tehtävässä on lisättävä. Kaupunkilinjojen matkustajakuljetuksia on lisättävä 20–25 %.

*Tietoliikennepalveluja ja teknisiä viestimiä on kehitettävä* entistä nopeammin. Puhelinyhteyspalvelujen määrä on nostettava 1,6–1,7-kertaiseksi ja kaukopuheluautomaattien määrä 2,5–3-kertaiseksi; ja kaukopuhelinyhteyksien automatisointiaste on nostettava 70 %:iin.

Viisivuotiskauden loppuun mennessä on kaikille saatava kaksi televisiokanavaa. Monikanavaisen radiotoiminnan verkkoa on laajennettava maaseudulla. Lehtien kotiinkanto tilaajille ja toimitukset vähittäismyyntiverkkoon on järjestettävä poikkeuksetta lehtien ilmestymispäivänä. Näissä tarkoituksissa on kohotettava tietoliikennelaitosten teknistä varustetasoa.

*Myymäläverkko on sijoitettava* järkevästi ja väestölle mukavimmalla tavalla rakentamalla suuria ostoskeskuksia ja samalla kehittämällä pieniä välittömästi asuinalueilla sijaitsevia myymälöitä, joissa myydään tärkeämpiä päivittäistuotteita. Kaupan yritysten tulee saada käyttöönsä työtä helpottavia koneita, muun muassa tavaroiden pakointiin. Tukkukauppaorganisaatioiden työtä on perusteellisesti parannettava ja sijoitettava ne järkevästi, jotta tavaraa voidaan toimittaa vähittäiskauppaan keskeytyksittä.

Kaupan palvelun tasoa on kohennettava ja palvelut on tehtävä väestölle mahdollisimman mukaviksi. Kaikin tavoin on kehitettävä kaupan edistyksellisiä muotoja: itsepalvelua, postimyyntiä luetteloiden ja näyttöiden perusteella sekä ennakkotilauksesta tapahtuvia toimituksia kotiin. Merkkimyymä-



löiden verkkoa on huomattavasti lisättävä muun muassa organisoimalla niitä tuottaja-alojen järjestelmän puitteissa. Postimyyntiä on kehitettävä nykyistä nopeammin.

*Ravitsemusliikkeitä* on kehitettävä entistä nopeammin, parannettava alan työn organisaatiota ja vahvistettava aineellis-teknistä perustaa. Tuotannon teollista teknologiaa on otettava käyttöön yhteistyössä elintarviketeollisuuden alojen kanssa ja perustamalla suuria hankintayrityksiä, jotka tuottavat puolivalmisteita ja valmisruokia ja toimittavat niitä ravitsemusliikkeille. Koulujen, opistojen, korkeakoulujen ja keskiasteen oppilaitosten ruokalaverkkoa on laajennettava. Viisivuotiskauden loppuun mennessä on tyydytettävä täysin työtätekevien työpaikkaruokailuun kohdistuvat tarpeet. Pikapalveluun erikoistuneiden yritysten verkkoa on laajennettava. Ruokien laatua on huomattavasti parannettava.

*Kulutusosuuskuntajärjestelmässä* on edellytettävä tarjolla olevien tuotteiden määrän jatkuvaa lisäystä sekä myymälä- ja ravitsemuspalvelujen parantamista maaseudulla. Tavaroiden tuotantoa on lisättävä hankkimalla aktiivisemmin tuotantoon väestöltä ja kollektiivituloilta ostettavia maataloustuotteita, joiden jalostus- ja varastointiorganisaatio on kaikin tavoin kehitettävä samoin kuin karjan ja siipikarjan ruokintaa, kalanviljelyä ja -pyyntiä sisävesissä sekä paikallisten raaka-aineiden käyttöä. On lisättävä tuntuvasti lääkekasvien, hunajan, marjojen, pähkinöiden, hedelmien, vihannesten ja sienten hankintaa.

On tyydytettävä tuntuvasti paremmin maaseutu-  
väestön erilaisten tavaroiden ja palvelujen tarve.  
Kaupungeissa ja teollisuuskeskuksissa on laajen-  
nettava sopimushinnoin ostettuja maataloustuottei-  
ta myyvien kauppojen verkkoa. Kolhoosikauppaa  
on kehitettävä, kolhoositorien toimintaa parannet-  
tava ja annettava väestölle apua maataloustuottei-  
den ylijäämän kuljettamisessa ja myynnissä.

Liittotasavaltojen ja autonomisten tasavaltojen  
ministerineuvostojen, paikallisten kansanedusta-  
jain neuvostojen, puolue-elinten, ammattiliittojen ja  
taloudellisten elinten osuutta ja vastuuta tavaroi-  
den tuotannon ja palvelualojen kehittämisestä on  
lisättävä.

## VIII

# LIIKENTEEN JA TIETO- LIIKENTEEN KEHITTÄMINEN

*Liikenteen perustehtävänä on kansantalouden ja väestön kuljetustarpeiden tyydyttäminen ajallaan, laadukkaasti ja täydellisesti sekä liikenteen toiminnan taloudellisen tehokkuuden lisääminen.*

Mainittujen tehtävien täyttämiseksi on

– taattava maan yhtenäisen liikennejärjestelmän sopusointuinen kehitys ja yhteistoiminta kansantalouden muiden alojen kanssa, parannettava kaikkien liikennemuotojen toiminnan koordinaatiota, poistettava tarpeettomat kuljetukset, lyhennettävä rahtien toimitusaikoja ja taattava rahtien perilletulo vahingoittumattomana

– nopeutettava nykyaikaisen kaluston ja teknologian luomista ja käyttöönottoa, kehitettävä uusia liikennemuotoja, nopeutettava liikkuvan ja muun teknisen kaluston uusimista, vahvistettava liikenteen ja korjaamojen aineellis-teknistä perustaa

– käytettävä laajemmin nykyaikaisia rahdinkuljetusmuotoja, lisättävä 1,4–1,5-kertaiseksi kontti- ja pakettikuljetusten määrä, nostettava huomattavasti lastaus-, purku- ja korjaustöiden koneistusastetta, lisättävä liikenneturvallisuutta ja vähennettävä liikenteen haitallista vaikutusta ympäristöön.

*Rautatieliikenteessä* on taattava rautateiden käytön, kiskojen ja liikkuvan kaluston korjauksen ja huollon parantaminen sekä lisättävä huomattavasti veturien ja vaunujen tuottavuutta ja tavarajunien keskimääräistä painoa. Junaliikenteen nopeuksia on lisättävä ja vaunujen kiertoa nopeutettava.

Rautateiden kuljetuskykyä on lisättävä ennen kaikkea rataosilla, jotka yhdistävät maan keskusalueet Uraliin, Länsi-Siperiaan, Volgan varren seutuihin, maan Euroopan-puoleisen osan eteläalueisiin, Kazahstaniin ja Keski-Aasiaan. Järjestely-, tavara- ja matkustaja-asemien suorituskykyä on lisättävä. Veturi- ja vaunuvarikoiden konekantaa on nopeasti uusittava ja kehitettävä, samoin liikkuvan kaluston korjaamoiden ja varaosia ja vaihteita valmistavien tehtaiden.

Käyttöön on saatava 2 300 km uutta rataa, rakennettava ainakin 4 000 km rinnakkaisraiteita ja sähköistettävä 8 000 km rataa. Veturi- ja vaunukantaa on uudistettava ja täydennettävä ottamalla käyttöön uusia varmempia ja taloudellisempia vetureita, sähkö- ja dieseljunia, nykyistä tilavampia ja järeämpiä tavarajunia sekä entistä viihtyisämpiä

matkustaja- ja metrovaunuja. Käytössä olevassa vaunukannassa on erikoisvaunujen osuus nostettava 1,3–1,4-kertaiseksi. On saatava päätökseen siirtyminen rullalaakerien käyttöön tavaravaunuissa.

Rahtikuljetusten määrää on lisättävä 8–10 % ja matkustajaliikenteen 7–9 %. Työntekijöiden työn tuottavuutta on parannettava 10–12 %.

*Meriliikenteessä* on huomattavasti parannettava laivakannan, satamien ja telakoiden käyttöä. Satamia ja telakoita on kehitettävä edelleen. Aluskantaa on uusittava ottamalla käyttöön huipputehokkaita ja taloudellisia erikoisaluksia. Jäänmurtajasekä jäävahvisteisten rahtialusten laivastoa on kehitettävä. Rahtien kuljetusta konteissa ja pakkauksissa, proomukuljetusaluksilla ja lautoilla on lisättävä. Ulkomaankaupparahtien kuljetusten tehoa on lisättävä.

*Jokiliikenteessä* on rahdinkuljetuksia lisättävä 9–11 %. Rahdinkuljetusten nopeampi lisäys on taattava Siperian ja Kaukoidän joilla ja pienillä joilla. On kehitettävä suuria lastimääriä kuljetettavilla proomusaattueilla sekä joki- ja meriliikenteeseen soveltuvilla sekatyypisillä aluksilla tapahtuvaa rahtausta. Taattua purjehduskautta on pitennettävä suurimmilla joilla.

Jokilaivastoa on uusittava varustamalla sitä taloudellisimmin hinattavin aluksin, hinaajin, joki- ja meriliikenteeseen soveltuvimmin sekatyypisimmin rahtilaivoin ja viihtyisin matkustaja-aluksin. Satamien ja telakoiden kehittämistä ja ajanmukaistamista on jat-

kettava, ennen kaikkea Siperian ja Kaukoidän alueille. Jokialusten samoin kuin satamien ja telakoiden kapasiteetin käyttöä on olennaisesti parannettava.

*Lentoliikenteessä* on ryhdyttävä käyttämään uusia huipputehokkaita reittikoneita ja keskiraskaita rahtikoneita. Siviili-ilmailulle on toimitettava lentokalustoa, jota voidaan käyttää arktisissa ja Etelänapamantereeseen oloissa, paikallisilla lentolinjoilla sekä maatalous ja erikoistöissä. Lentoliikenteen yhtenäisen lennonjohtojärjestelmän kehittämistä on jatkettava nopeuttamalla kyseisten automaattisten järjestelmien käyttöönottoa. Matkustajaliikennettä on lisättävä 17–19 % ja polttoaineen kulutusta supistettava 3–5 %.

*Autoliikenteessä* on lisättävä autojen käyttöä, ensisijaisesti ottamalla laajasti käyttöön erilaisia perävaunuja sekä supistamalla tuottamattomia seisonta-aikoja, tyhjänä ajoja ja epätaloudellisia ajoja. Keskitettyjä kuljetuksia on kehitettävä ja parannettava. Julkisen autoliikenteen ensisijainen kehitys on taattava.

Autokannan rakennetta on parannettava. Vuonna 1990 on dieselautoilla tapahtuvan rahdinkuljetuksen osuuden oltava 60 %. Kaasukäyttöisten autojen käyttöä on merkittävästi laajennettava ja kaasutankkausasemien rakentamista nopeutettava. Vuonna 1990 on bensiinin ja dieselpolttoaineen säästön oltava 18–20 % vuoteen 1985 verrattuna. Autoyritysten on saatava entistä tilavampia ja mukavampia busseja. Autojen korjauksessa on käytet-

tävä laajemmin menetelmiä, joissa vaihdetaan kokonaisia osayhdistelmiä.

Rahdinkuljetuksia on lisättävä 18–19 % ja bus-siliikenteen matkustajakuljetuksia 14–16 %.

*Tieverkkoa* on edelleenkin kehitettävä, ensisijaisesti maaseudulla. Viisivuotiskaudella on rakennettava ja korjattava 167 000 km kestopäälysteistä tietä, josta 75 000 km on yleisessä käytössä ja 92 000 km maaseudun tilojen sisäisessä käytössä. Vuoden 1990 loppuun mennessä on pääpiirteis-sään saatava rakennetuksi autotiet, jotka yhdistävät kollektiivi- ja valtiontilojen keskuksat piirien hallinnollisiin keskuksiin. Yritysten, organisaatioiden ja kollektiivitulojen aineellisia ja rahavaroja sekä työvoimaa on laajemmin saatava mukaan rakentamaan ja uusimaan yleiseen käyttöön tulevia maanteitä. Maanteiden kuntoa on olennaisesti parannettava ja perustettava teiden varsille matkustajia ja kuljettajia palvelevia huoltoasemia ja auto-korjaamoja.

*Putkikuljetuksia* on kehitettävä ja olennaisesti lisättävä kaasuputkiverkon ja öljytuotejohtojen sekä niiden haarajohtojen rakentamista. On tehostettava töitä malmirikasteen ja hiilen hydraulisen putkikuljetuksen soveltamiseksi.

*Teollisen kuljetuksen kokonaisvaltainen ja sopu-suhtainen kehitys on taattava.* Hihna-, paineilma-, köysirata- ja muiden jatkuvasti toimivien ja erikoistuneiden teollisen kuljetuksen muotojen käyttöä on laajennettava.

*Tietoliikenteen palvelujen määrää on lisättävä 26–28 %. Maan yhtenäistä automatisoitua tietoliikenneverkkoa kehitettävä edelleen ja nostettava sen toimintavarmuutta tieteen ja tekniikan uusimpien saavutusten pohjalla.*



## **IX**

# **PERUSRAKENTAMINEN**

*Perusrakentamisen päätehtävä on luoda ja nopeutetussa tahdissa uusia kansantalouden perusrantoja, joilla on tarkoitus kehittää yhteiskunnallista tuotantoa ja ratkaista sosiaalisia kysymyksiä, sekä ratkaisevasti lisätä rakennustoiminnan tehokkuutta.*

Kansantalouden perussijoituksia on viisivuotiskaudella lisättävä 18–22 % ja urakatöiden määrää 16–17 %.

*Perussijoitusten tehokkuutta on lisättävä ja niiden uusintavaa ja teknologista rakennetta kehitettävä täydellisemmäksi. Materiaali- ja rahavarat sekä työvoima on keskitettävä ennen kaikkea nykyisten yritysten konekannan uusimiseen ja ajanmukaistamiseen sekä sellaisten kohteiden rakentamiseen, joilla on ratkaiseva asema tieteellis-tekni- sen edistyksen ja sosiaalisten tehtävien suorittamisen kannalta.*

12. viisivuotiskaudesta lähtien on taattava kohteiden rakentaminen ja käynnistys normien edellyttämissä määrääjoissa. On merkittävästi vähen-

nettävä samanaikaisesti rakenteilla olevien kohteiden määrää ja palautettava keskeneräisten rakennustöiden määrät normien säätämälle tasolle. Asentamattoman kaluston määrää on olennaisesti supistettava. Teollisuuskohteita on ryhdyttävä rakentamaan vain, mikäli jo käynnissä olevien tuotantolaitosten kapasiteetti on täydessä käytössä ja suunnitellun rakennushankkeen sijaintipaikkakunnalla on riittävästi työvoimaa tai mikäli se on tarpeen periaatteellisesti uusia tuotantomenetelmiä sovellettaessa ja uusia alueita hyödynnettäessä. Rakennuskustannuksia käynnistettävän tehtaan tehoksisuutta kohden on alennettava. Rakennustyön laatua on olennaisesti parannettava.

Tuotantolaitoksia on rakennettava kokonaisvaltaisesti ja taattava, että suunnitelmien edellyttämien asuintalojen sekä sosiaali-, kulttuuri- ja palvelukohteiden rakentaminen ja käyttöönotto tapahtuu ajoissa.

*Rakennustuotantoa on teollistettava edelleen johdonmukaisesti muuttamalla se yhtenäiseksi prosessiksi, jossa kohteet pystytetään tehdasvalmisteisista elementeistä. Rakennustyömaille on ryhdyttävä toimittamaan insinööri- ja teknologista laitteistoa kokonaissarjoina. Nykyistä nopeammin on valmistettava ja otettava käyttöön edistyksellisiä tuotantomenetelmiä ja kone- ja koneistojärjestelmiä, jotka takaavat rakennus- ja asennustöiden kokonaisvaltaisen koneistuksen, eritoten jo toimivia yrityksiä ajanmukaistettaessa. Perinteiset suuritöiset prosessit viimeistelytöissä on korvattava nykyaikai-*

silla teollisilla menetelmillä. Käsien tehtävän työn osuutta on supistettava noin 25 %. Rakennusministeriöiden tuotantolaitoksissa on olennaisesti lisättävä erikoisrakennuskaluston tuotantoa.

Käytettävien rakennusmateriaalien ja -konstruktioiden rakennetta on parannettava ja käytettävä enemmän tehokkaita valssimetalli-, muovi-, hartsi- ja polymeerilaatuja sekä uudentyyppisiä puupohjaisia, keraamisia ja muita ei-metallimateriaaleja. Valssattujen rautametallituotteiden käytössä on taattava 14–16 prosentin säästö, sementin osalta 10–12 prosentin ja puumateriaalien osalta 12–14 prosentin säästö.

*Rakennustuotannon organisaatiota* on kehitettävä. On edelleenkin pyrittävä laajentamaan rakennus- ja asennusorganisaatioita, supistamaan liikoja hallintoportaita, lisäämään rakennus- ja asennustrustien itsenäisyyttä ja vastuuta yksiköiden ja kohteiden ajallaan tapahtuvasta käyttöönotosta ja taloudellisen toiminnan parantamisesta. Edistysellisiä työmuotoja ja -menetelmiä on käytettävä laajemmin, kehitettävä prikaatiurakointia, laajennettava prikaateja ja parannettava niiden työorganisaatiota. Rakennusorganisaatioiden liikkuvuutta on lisättävä, jotta ne voisivat lyhyemmässä ajassa rakentaa kohteita asumattomille ja kaukaisille seuduille.

Suunnittelu- ja rakennusorganisaatioiden vastuuta rakennustuotannon tieteellisestä ja teknisestä tasosta on lisättävä. Niiden kiinnostusta jo toiminnassa olevien tuotantolaitosten ajanmukaista-

miseen ja konekannan uusimiseen on kannustettava.

*Suunnittelua ja kustannuslaskentaa* on vietävä eteenpäin. Rakennustoiminnan ja suunnitteludokumentaatian teknis-taloudellisten perustelujen laatua on kohotettava ja tehostettava suunnitteluorganisaatioiden ja tutkijaelinten vastuuta tästä. Suunnitelmissa on edellytettävä tieteen ja tekniikan uusimpien saavutusten laajaa soveltamista, voimavaroja ja energiaa säästävien tuotantomenetelmien ja koneiden, taloudellisten tilasuunnitteluratkaisujen, konstruktioiden ja materiaalien sekä tuotanto- ja työorganisaation edistyksellisten metodien käyttöä supistaen johdonmukaisesti materiaali-, polttoaine-, energia- ja työvoimakustannuksia tuoteyksikköä kohti. Tällä pohjalla on 12. viisivuotiskauden rakennushankkeissa alennettava rakennustyön kustannusarvion indikaattoreita ja muun muassa rakennus- ja asennustöiden kustannuksia keskimäärin 4–5 %.

Arkkitehtonisten ja asemakaavaratkaisujen laatua on parannettava. On kehitettävä suunnittelu- ja tutkimusorganisaatioiden erikoistumista ja tehostettava tekijäinvalvontaa. Laajemmin on sovellettava automatisoitua suunnittelujärjestelmää. Neuvostoliiton Gosstroin vastuuta yhtenäisen teknisen politiikan toteuttamisesta rakennustoiminnassa on lisättävä.

Työn tuottavuutta on nostettava rakennusalalla 16–17 %.

## X

# SOSIAALINEN KEHITYS JA KANSAN ELINTASON KOHOTTAMINEN

*On taattava kansan hyvinvoinnin jatkuva kohoaminen, neuvostoliittolaisten kasvavien aineellisten ja henkisten tarpeiden yhä täydellisempi tyydyttäminen. Sosiaalisten toimenpiteiden vaikutusta tuotannon kehitykseen ja tehon kasvuun on lisättävä.*

Kulutuksen rakennetta on kehitettävä ja tasoa kohotettava johdonmukaisesti sekä parannettava elintarvikkeiden ja muiden hyödykkeiden toimittamista väestölle. Vähittäiskaupan vaihdon tulee kasvaa viisivuotiskautena 18–22 %.

Työläisten ja toimihenkilöiden *keskimääräistä kuukausipalkkaa* on nostettava 13–15 % eli 215–220 ruplaan. Työpalkkajärjestelmän tehokkuutta on lisättävä, työntekijöiden palkan suuruus on sidottava kiinteämmin heidän työpanokseensa, tasapalkkaisuuden elementeistä on päättävästi vapauduttava ja tehostettava aineellista ja moraalista vastuuta työssä ilmenevistä puutteista ja laiminlyönneistä.

Työpalkkojen määrien suhteita kansantalouden eri aloilla ja eri työntekijäryhmien kesken on parannettava ottamalla huomioon suoritettavien töiden vaikeus ja työolot. Insinööri työn yhteiskunnallista arvostusta on parannettava. Työnjohtajien, suunnittelijoiden ja teknologien roolia ja arvovaltaa on nostettava ja kannustettava entistä tehokkaammin aineellisesti ja moraalisesti heidän työtään ja luovaa suhtautumistaan työhön.

Kansantalouden tuotannollisilla aloilla on toteutettava vaiheittain ja sitä mukaa kuin tarpeelliset edellytykset luodaan ja voimavaroja löytyy työläisten ja toimihenkilöiden tariffipalkkojen korotus. Alulle pannut opettajien ja muiden kansansivistystyöntekijöiden palkankorotustoimet on saatettava loppuun ja ryhdyttävä nostamaan asteittain terveydenhoidon ja kulttuurielämän aloilla toimivien työntekijöiden palkkoja. Tieteellisten tutkimuslaitosten sekä suunnittelu- ja teknologisten organisaatioiden työntekijöiden palkkausta on kehitettävä ja lisättävä heidän palkkojensa riippuvuutta uuden tekniikan ja edistyksellisen teknologian kehittämisen ja käyttöönoton tuottamasta hyödystä.

Työpalkkojen alueellista säätelyä on parannettava. Korotuksia on tehtävä Kaukoidän ja Itä-Siperian alueilla toimivien työläisten ja toimihenkilöiden palkkoihin työvuosien ollessa yhtäjaksoisia.

Ilta- ja yövuorossa työskentelevien työläisten ja toimihenkilöiden aineellista kannustusta on parannettava ja laajennettava tuotantolaitosten ja orga-

nisaatioiden varoista näille työntekijöille myönnet-  
täviä avustuksia ja lisiä.

Työn normitusta on merkittävästi parannettava takaamalla sen kiinteä sitominen suoritettavaan työhön samalla kun kehitetään työn organisaatio- ja palkkausmuotoja ja työpaikkojen määrittelyä. Teknisesti perusteltujen normien ja ohjeiden soveltamista on laajennettava ja niitä on järjestelmällisesti tarkistettava uuden tekniikan, teknologian ja työorganisaation käyttöönoton myötä.

*Kollektiivitulojen jäsenten keskimääräisiä kuukausipalkkoja on korotettava 18–20 %, ja palkan kasvu on sidottava maataloustuotannon kasvuun, laatuun sekä tehokkuuteen.*

*Yhteiskunnallisia kulutusvarantoja on lisättävä 20 – 23 % ja niitä on käytettävä järkevästi sosiaalisten ja taloudellisten tehtävien ratkaisemiseen. Yhteiskunnallisten kulutusvarantojen jaon muotoja on parannettava. Hyviin tuloksiin tuotantotehon parantamisessa pääseville työkollektiiveille on luotava muita paremmat mahdollisuudet tyydyttää asunnontarpeensa, parantaa lomanviettoaan, saada lapsiaan päivähoitolaitoksiin ja nauttia muista sosiaalisista etuuksista.*

*Lapsiperheiden avustuksia on laajennettava ja naisten työ- ja elinoloja parannettava. Maan eri alueilla on vaihteittain lisättävä äitien osittain palkallisen lastenhoitoloman pituutta kunnes lapsi ehtii puolentoista vuoden ikään ja tarjottava oikeus 6 kuukauden pituiseen palkattomaan lisälomaan. Äitiysneuvoloiden verkkoa on kehitettävä, lisät-*

tävä äitiysloman pituutta ennen synnytystä sekä palkallisen loman pituutta lapsen sairastaessa.

Ensimmäisen avioliittovuoden ajaksi vasta-avioituneet vapautetaan verosta ja se siirretään pienperheisiltä kansalaisilta perittäväksi.

On lisättävä nuorten perheiden avustuksia ja etuuksia niiden liittyessä asunto-osuuskuntiin ja ryhtyessä rakentamaan omakotitaloa. On kehitettävä tulevien asukkaiden omakohtaisen työpanoksen käyttöä nuorille tarkoitettuja asuinalueita rakennettaessa.

Lähivuosina on ratkaistava kysymys hoitopaikkojen järjestämisestä lasten päivähoitolaitoksissa ja parannettava lasten kasvatusta ja hoitoa niissä. Lasten päivähoitolaitoksiin on rakennettava noin kolme miljoonaa paikkaa. Pidentetyn päivän koulujen (ryhmien) verkkoa on edelleen kehitettävä, samoin pioneerileirien, pioneeri- ja koululaispalatsien (-talojen), urheilukoulujen ja muiden lastenlaitosten verkkoa.

Huolenpitoa sota- ja työveteraaneista, työkyvyttömistä kansalaisista ja kaatuneiden perheistä on tehostettava. *Eläketurvaa on parannettava.* Työläisten ja toimihenkilöiden vanhuus- ja invalidieläkkeiden vähimmäismääriä on edelleen korotettava, samoin kollektiivitulojen osakkaiden alemmin määrättyjen eläkkeiden vähimmäismääriä. Eläkeläisten sosiaalisia ja aineellisia palveluja on parannettava. Kaupan, ravitsemusalan ja terveydenhoitolaitosten on laajennettava yksinäisten vanhusten ja työkyvyttömiä kansalaisten huoltoa tarjoamalla palve-



luksiaan kotiin. Vanhain- ja invalidikotien verkkoa on laajennettava ja palvelutasoa parannettava, ja niiden ravinto-, lääke- ja muihin menoihin on myönnettävä lisää varoja. Näiden laitosten työn laatua on olennaisesti parannettava.

Valtionlainojen kuoletusta on jatkettava.

*Vähittäishintapolitiikkaa* on harjoitettava johdonmukaisesti väestön reaaliansioiden korottamistavoitteiden mukaisesti. Valtion vähittäishinta- ja -tariffijärjestelmää on kehitettävä, ja niissä tulee täydellisemmin ottaa huomioon yhteiskunnalle koituvat kustannukset, tuotteiden ja palvelujen laatu ja käyttöominaisuudet. Eri tavararyhmien hintojen taloudellisesti ja sosiaalisesti perustellut suhteet on taattava. Yksittäisten tavaroiden hintoja on alennettava sitä mukaa kuin niiden tuotanto tehostuu ja tuotantokustannukset alenevat ja tavara- ja rahavaroja kertyy. Valtion ja yhteiskunnan tulee valvoa tiukasti hintojen noudattamista.

Neuvostoliittolaisten *asunto-oloja* on parannettava. Asuintaloja on rakennettava yhteensä 565-570 miljoonaa neliometriä. Entistä enemmän on asuintaloja rakennettava uusien taloudellisten parannettua suunnittelua edustavien tyyppiprojektien mukaan. Kaupunkeja ja muita asutuskeskuk- sia on rakennettava kokonaisvaltaisesti.

Työtätekevien mahdollisuuksia parantaa asunto- ja elinolojaan on merkittävästi lisättävä asuntotuotantovarantojen ja sosiaali- sekä kulttuuritoimenpiteiden varantojen varoilla; näitä varantoja muodos-

tetaan yhtymien, yritysten ja organisaatioiden henkilökuntien työpanosta vastaavasti.

On edistettävä osuuskuntatalojen ja omakotitalojen rakentamisen nopeaa kehittämistä. Työätekeville on annettava enemmän mahdollisuuksia liittyä asunto-osuuskuntiin ja rakentaa omakotitaloja omilla varoillaan, luotolla ja yritysten varoilla. Yritysten ja organisaatioiden on autettava heitä tässä.

Myönnettäessä valtion perusinvestointeja asunto-tuotantoon sekä sosiaali- ja kulttuurirakentamiseen on etusijalle asetettava uudet alueet, erityisesti pohjoiset alueet, Siperia ja Kaukoitä.

Asuntoja on rakennettava entistä enemmän maaseudulla. On luotava sellaiset olosuhteet, että nuoriso ja ammattitaitoinen työvoima saadaan pysymään maaseudulla.

*Kunnallistaloutta on kehitettävä.* Talouskaasun käyttöä on lisättävä, kaupungit ja muut asutuskeskukset on entistä paremmin varustettava keskuslämmöllä ja vesi- ja viemäriverkolla, kaupunkija on kaunistettava, ja niiden viheralueista ja hygieenisestä tilasta on pidettävä huolta. Väestöä on saatava laajemmin mukaan kunnostustöihin.

On parannettava asunto- ja kunnallistalouden elinten toimintaa, ja lisättävä kansalaisten vastuuta heidän käyttöönsä luovutetun asunnon kunnossapidosta.

*Väestön terveydenhuoltoa ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia on jatkuvasti parannettava.* Ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa on tehostettava,

terveyspalvelujen laatua parannettava ja ryhdyttävä asteittain siirtymään koko väestön jokavuotisiin terveystarkastuksiin.

Ennaltaehkäisevää ja muuta terveydenhoitoa antavien laitosten verkkoa on kehitettävä rakentamalla yleis- ja erikoissairaaloita, sairaala- ja poliklinikkaosastoja sekä hoito- ja diagnostisia osastoja. Piirisairaaloiden ja terveystarkastusten rakentamista on jatkettava, jotta maaseudun asukkaiden terveydenhuoltoa voitaisiin parantaa. Terveystarkastusten, poliklinikoiden, lastensairaaloiden ja synnytyslaitosten verkkoa on kehitettävä nopeammin. Viisivuotiskaudella on saatava 350 000 uutta sairaalapaikkaa ja terveystarkastus- ja poliklinikkakapasiteettia niin paljon, että ne voivat ottaa vastaan 900 000 potilasta työvuoron aikana. Nykyisiä laitoksia on ajanmukaistettava. Terveydenhoitolaitosten lääkevalmisteiden, nykyaikaisten taudinmääritys- ja hoitolaitteiden ja muun lääketieteellisen kaluston tarve on tyydytettävä paremmin. Tuotantolaitosten ja organisaatioiden kollektiivien työpönistuksin perustettujen rahastojen varoin on laajemmin rakennettava ja kehitettävä hoitolaitoksia palvelemaan näiden tuotantolaitosten ja organisaatioiden työläisiä ja toimihenkilöitä.

Raittius on vakiinnutettava sosialistisen elämäntavan normiksi. Alkoholin väärinkäyttöä ja alkoholismia ja muita ihmisten terveydelle vahingollisia tapoja vastaan on taisteltava sitkeästi. Ruokailu- ja lääkenormeja on nostettava suuren isänmaallisen

sodan invalideja palvelevissa sairaaloissa, synnytyslaitoksissa, keskussairaloissa, kaupunki- ja piirisairaloissa sekä lääkenormeja polikliinisissä laitoksissa. Maksuttomat lääkkeet tulee tarjota alle 3-vuotiaille lapsille. Parantoloiden ja kylpylöiden verkkoa on edelleen kehitettävä, muun muassa sellaisten parantoloiden ja lomakotien, joissa vanhemmat voivat oleskella lapsineen, sekä tuotantolaitosten ennaltaehkäisevää terveydenhoitoa antavien parantoloiden.

*Liikunta- ja urheiluharrastuksen* laajentumista on edistettävä. On kehitettävä liikuntakasvatusta ja urheilutoimintaa ja parannettava niiden organisaatioita asuin- ja työpaikoilla sekä oppilaitoksissa. Urheilujärjestöjen aineellista perustaa on vahvistettava.

*Kansansivistysjärjestelmää* on kehitettävä. Kasvavan polven opetuksen, aatteellis-poliittisen, työ-, moraal- ja eettisen kasvatuksen laatua on nostettava, samoin sen valmennusta yhteiskunnallisesti hyödylliseen työhön. Asiantuntijoiden koulutusta ja uudelleen koulutusta on parannettava.

On taattava niiden toimenpiteiden toteuttaminen, joita yleissivistävän ja ammattikoulun uudistus edellyttää. On luotava tarvittavat edellytykset oppilaiden työkasvatukseen ja siihen, että jokainen keskikoulun suorittanut on perehtynyt johonkin yleisimmistä ammateista. Nuorten ammatinvalinnan ohjausta on parannettava.

On kehitettävä ammattikoulujärjestelmää ja parannettava ammattitaitoisten työläisten koulutusta

välittömästi tuotannossa tieteellis-teknisen edistykseen vaatimusten mukaisesti ja kehitettävä henkilökohtaisen työopetuksen muotoja.

Korkeakoulutason ja keskiasteen erikoiskoulutuksen saaneiden spesialistien jatkokoulutuksessa on käytettävä tehokkaita menetelmiä ja tavoitekoulutusmuotoja. Korkeakouluissa on noudatettava linjaa, jonka mukaan koulutetaan monipuolisesti valmennettuja spesialisteja.

Spesialistien käyttöä kansantaloudessa on huomattavasti parannettava. Tämä koskee etenkin insinööriteknistä henkilöstöä. Kaikilla aloilla on kehitettävä työläisten ja spesialistien uudelleen- ja täydennyskoulutusjärjestelmää tieteellis-teknisen edistyksen vaatimukset huomioon ottaen.

Koulujen, ammattikoulujen, keskiasteen oppilaitosten ja korkeakoulujen aineellista perustaa on vahvistettava. Erikoisluokkien, työpajojen ja laboratorioiden varustusta on parannettava nykyaikaisin laittein, kojein, instrumentein ja opetusvälinein. Informatiikkaa ja atk-tekniikkaa on aktiivisemmin sovellettava opetukseen. Viisivuotiskaudella on rakennettava yleissivistäviä kouluja seitsemälle miljoonalle oppilaalle ja ammattikouluja ainakin 810 000 oppilaalle.

*Sosialistisen kulttuurin ja taiteen sekä tiedotusvälineiden osuutta on tehostettava aatteellis-poliittisessa, hallinnollisessa, juridisessa, taiteellisessa ja esteettisessä kasvatuksessa, neuvostoliittolaisten henkisten tarpeiden yhä täydellisemmässä tyy-*

dyttämisessä ja kommunistisen maailmankatsomuksen muovaamisessa.

Kulttuurin ja taiteen aineellista perustaa on kehitettävä ja vahvistettava. Piirien kulttuuritalojen ja -laitosten verkkoa on laajennettava, etenkin kaupunkien uusilla asuinalueilla ja maaseututaajajamisissa. Väestön elokuvapalveluja on parannettava, elokuvien aatteellista ja taiteellista tasoa on nostettava, eritoten lasten- ja nuortenfilmien. Sama koskee näytelmiä, konserttiohjelmia ja taidenäyttelyjä. Väestöä ja ennen kaikkea nuoria on saatava enemmän mukaan taideharrastustoimintaan. Väestölle tarjottavia kirjastopalveluja on parannettava.

Väestön aikakauslehtien, yhteiskunnallis-poliittisen, tieteellis-teknisen, kaunokirjallisuuden, oppikirjojen ja lastenkirjallisuuden tarpeet on tyydytettävä täydellisemmin. On ryhdyttävä toimiin kustannusalan aineellis-teknisen perustan vahvistamiseksi. Arkistojen toimintaa on parannettava.

## **XI**

# **YMPÄRISTÖNSUOJELU JA LUONNONVAROJEN JÄRKIPERÄINEN KÄYTTÖ**

Luonnonsuojelua on tehostettava. Vähäjätteisiä ja jätteettömiä tuotantomenetelmiä on käytettävä laajemmin. On kehitettävä yhdistelmätuotantoja, jotka takaavat luonnonvarojen, raaka-aineen ja materiaalien täydellisen ja kokonaisvaltaisen käytön ja jotka eivät vaikuta haitallisesti ympäristöön tai rajoittavat olennaisesti vahingollista vaikutusta.

Maan vesivarojen suojelua on johdonmukaisesti parannettava. Baikajärven, Itämeren, Kaspian, Mustanmeren ja Asovanmeren vesien suojeluun tähtäävät perustoimenpiteet on saatettava loppuun. Pohjoisen merialueen, Keski-Aasian ja Kazahstanin vesistöjen suojelutoimien kokonaisuuden toteuttamista on jatkettava, samoin toimenpiteitä pienten jokien ja vesistöjen tilan parantamiseksi. Vesivaroja on hyödynnettävä entistä järkeistetympin. Puhdistuslaitosten ja -laitteiden tehoa on parannettava. Puhdistettujen jäte- ja kaivosvesien käyttöä kaste-

luun ja muihin kansantalouden tarpeisiin on laajennettava.

Ilmansuojelua on tehostettava. Tässä tarkoituksessa on parannettava tuotantomenetelmiä, koneistoja ja liikennevälineitä, raaka- ja polttoaineiden laatua sekä otettava käyttöön huipputehokkaita teollisuus- ja muiden päästöjen puhdistuslaitteita.

On huolehdittava maan järkiperaisestä käytöstä ja suojelemisesta tuuli- ja vesieroosiolta, mutavirroilta, vyörymiltä, tulvilta, soistumiselta, kuivumiselta ja suolaantumiselta. Viljelysmaiden suojelua on entisestään parannettava ja muodostettava nykyistä tehokkaammin viljelysmaita suojelevia metsävyöhykkeitä. On palautettava viljelykuntoon noin 660 000 hehtaaria maita. Viljelysmaita ja metsiä tuhohyönteisiltä ja kasvisairauksilta suojelevien ihmisille ja eläinmaailmalle turvallisten menetelmien käyttöä on jatkuvasti laajennettava.

Maan uumenten suojelua ja mineraalivarojen kokonaisvaltaista käyttöä on parannettava. Hyötykaiyvannaisten hävikkiä tuotannon, rikastamisen ja jalostuksen yhteydessä on supistettava. Neuvostoliiton talousvyöhykkeen ja Neuvostoliiton mannerjalustan luonnonympäristön säilyminen on taattava.

Kaupunkien ja taajamien vihervyöhykkeiden perustamista on jatkettava ja kunnossapitoa parannettava. Rauhoitusalueiden, kansallispuistojen ja luonnonpuistojen ja muiden suojeltavien luonnonalueiden verkkoa on laajennettava. Kasviston ja eläimistön suojelua, uusiutumista ja järkevää käyttöä on tehostettava.



Luonnonympäristön tilaan ja saastelähteisiin kohdistuvan valtiollisen valvonnan tehoa on lisättävä ja parannettava tämän toiminnan varustamista tehokkain automaattikojein ja -laittein. Kansalaisjärjestöjen ja väestön tähän työhön osallistumisen muotoja on monipuolistettava. Neuvostoliittolaisissa on kasvatettava suurta vastuuta luonnonrikkauksien säilyttämisestä, kartuttamisesta ja vaalivasta käytöstä. Maan ympäristönsuojeluhallintoa on parannettava.

## **XII**

# **TUOTANTOVOIMIEN SIJOITTELU JA LIITTO- TASAVALTOJEN TALOUDEN KEHITTÄMINEN**

Yhteiskunnallisen tuotannon alueellista rakennetta on kehitettävä entistä täydellisemmäksi, taattava taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen järkevä yhdistäminen kussakin liittotasavallassa ja kullakin talousalueella sekä parannettava niiden vuorovai-  
kutusta maan yhtenäisessä kansantalouskomplek-  
sissa.

Jatkuvia edistyksellisiä muutoksia on toteutetta-  
va tuotantovoimien sijoittelussa siten, että otetaan  
täysin huomioon alueiden taloudellisten, sosiaalisten  
ja luonnonedellytysten erityispiirteet samoin  
kuin tarve viedä paljon energiaa vaativia tuotanto-  
laitoksia lähelle Siperian ja Pohjois-Kazahstanin  
polttoaine- ja energiakeskuksia. Keski-Aasian, Ete-  
lä-Kazahstanin ja Taka-Kaukasian alueilla on täy-  
dellisemmin käytettävä hyväksi työvoimaa ja luon-  
nonvaroja. Maan Euroopan-puoleisten alueiden ja

Uralin taloutta on kehitettävä etupäässä konekantaa uusimalla ja nykyisiä tuotantolaitoksia ajanmukaistamalla samalla kun aineellisen tuotannon palveluksessa olevan henkilöstön määrää supistetaan. Alueellisten tuotantokompleksien ja teollisuuskeskusten muodostamista laajennetaan ja kehitetään. Ala- ja aluekohtaisesti on taattava, että työpaikkojen määrä vastaa käytettävissä olevia työvoimavaroja.

Tuotantopotentiaalia ja luonnonvarojen hyödyntämistä on edelleen lisättävä maan itäalueilla. Niiden taloutta on kehitettävä kokonaisvaltaisesti ja pyrittävä tuotannon ja sosiaalisen perusrakenteen muita nopeampaan kasvuun. Pohjoisalueiden tehokkaimmat luonnonvarat on saatava talouskäyttöön.

Uusien teollisuuslaitosten perustamista suuriin kaupunkeihin on rajoitettava. Rajoitus ei kuitenkaan koske kohteita, jotka liittyvät väestön palvelemiseen. Pienten ja keskisuurten kaupunkien ja työläisyhdyskuntien taloudellisia kehitysmahdollisuuksia on käytettävä täydellisemmin hyväksi ja niihin on sijoitettava pieniä erikoistuneita yrityksiä, jo toimivien tehtaiden haaraosastoja ja laitoksia sekä maataloutta palvelevia, maataloustuotteita jalostavia ja paikallisista raaka-aineista hyödykkeitä valmistavia yrityksiä.

Liittotasavaltojen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen perussuunnat ovat seuraavat:

*Venäjän sosialistisessa federatiivisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä*

20–23 %. On kehitettävä nopeammin konepaja-, kaas-, kemian ja mikrobiologista teollisuutta. Vuonna 1990 on tuotettava sähköä 1 120–1 160 miljardia kilowattituntia, öljyä ja kaasukondensaatia 560–575 miljoonaa tonnia, kaasua 640–650 miljardia kuutiometriä ja hiiltä 440–445 miljoonaa tonnia.

Maatalouden vuotuista keskimääräistä tuotantoa on lisättävä 13–15 %. Vuonna 1990 on tuotettava viljaa 140–142 miljoonaa tonnia, sokerijuurikasta 31–32 miljoonaa tonnia, perunaa 45–47 miljoonaa tonnia, vihanneksia 14,5–15 miljoonaa tonnia, lihaa (teuraspaino) 10–10,2 miljoonaa tonnia, maitoa 54–55 miljoonaa tonnia ja kananmunia 45–46 miljardia kappaletta. Viisivuotiskaudella on otettava käyttöön 1 485 000 ha keinokasteltuja maita ja kuivatettava 1 630 000 ha soistuneita ja liian kosteita maita. Viljelytekniisiä töitä on suoritettava kuuden miljoonan hehtaarin alalla sellaisilla mailla, jotka eivät vaadi kuivatusta.

Venäjän liittotasavallan Euroopan-puoleisen osan energiaperustaa on vahvistettava. Kalininin ydinvoimala ja Smolenskin ydinvoimalan toinen vaihe on saatava valmiiksi, Kurskin, Balakovin, Tatarian ja Rostovin ydinvoimaloissa sekä Gorkin ja Vornežin ydinkäyttöisissä kaukolämpölaitoksissa on otettava käyttöön uusia yksiköitä, Kostroman ydinvoimalaa ja Volgogradin ydinkäyttöistä ydinlämpövoimalaa on ryhdyttävä rakentamaan. Krasnodarin ydinvoimalaa sekä Kuolan ydinvoimalan kolmatta vaihetta on ryhdyttävä rakentamaan. Igranain vesi-

voimalan rakentamista on nopeutettava, Zagorskin voimala otettava käyttöön ja ryhdyttävä rakentamaan Leningradin pumppuvoimalaitosta.

Venäjän liittotasavallan ei-mustanmullan vyöhykkeen agroteollisen kompleksin kehitys ja tehokkuuden lisäys on taattava. Asuntojen, teiden ja palvelualan laitosten rakentamista on jatkettava laajassa mitassa ja parannettava maaseutuväestön työ- ja elinoloja.

Moskovassa ja Leningradissa sekä näitä kaupunkeja ympäröivillä alueilla on paremmin käytettävä hyväksi nykyistä tieteellistä ja tuotannollista potentiaalia ja nopeutettava sen avulla tieteellis-teknistä edistystä ja lisättävä maan kansantalouden tehokkuutta. Tuotannon lisäys on saatava yksinomaan nykyisiä tuotantolaitoksia ajanmukaistamalla ja niiden konekantaa uusimalla, soveltamalla laajasti nykyaikaisia tuotantomenetelmiä, joustavia automatisoituja järjestelmiä ja robottitekniikkaa, tehostamalla alojen yhteisten tuotantojen erikoistumista ja kehittämistä, lisäämällä työn tuottavuutta ja supistamalla työpaikkojen määrää. Entistä nopeammin on lopetettava Moskovassa ja Leningradissa sellaisia tuotantoja ja yrityksiä, joiden kehittäminen siellä ei ole taloudellisesti tarkoituksenmukaista. Moskovan kaupungin alueen ja sen metsä- ja puistovyöhykkeen käyttö on suunniteltava järkiperäisesti ja ympäristönsuojelun vaatimuksia vastaa-vasti. Moskovan ja Moskovan alueen samoin kuin Leningradin ja Leningradin alueen yhtenäinen ja kokonaisvaltainen kehitys on taattava. Lenin-

gradin suojaudon rakentamista on jatkettava.

Timanin-Petšoran alueellisen tuotantokompleksin kehittäminen on turvattava, hiilikaivosten rakentamista ja uusien öljyesiintymien käyttöönottoa on nopeutettava sekä aloitettava bauksiitin ja titaanimalmin louhinnan esivalmistelutyöt. Kuolan niemimaan hyötykaivannaisia on käytettävä kokonaisvaltaisemmin hyväksi.

Kurskin rautamalmiesiintymän alueelliseen tuotantokompleksiin on luotava uusia yksiköitä rautamalmien tuottamiseksi ja rikastamiseksi sekä sähkö- ja valssiteräksen tuottamiseksi; täydellisemmin on käytettävä hyväksi hylkykiveä sekä rikastamojen jätteitä. Orjolin teräsvalssaamoon on rakennettava yksiköitä tuottamaan kylmävalssattua teräsnauhaa. On yhdistettävä järkiperaisesti keskisen mustanmullan vyöhykkeen talousalueen raskaan teollisuuden ja agroteollisen kompleksin kehitys.

Marin autonomisen tasavallan Volžskin kaupunkiin on rakennettava teollisuuden peruskohteita tuottamaan elintarviketeollisuuden, kaupan ja ravitsemusalan koneita ja laitteita sekä Volgan putkitehtaan yhteyteen on rakennettava yksikköjä valmistamaan korroosionkestäviä öljyputkia. Astrakanin kaasukondensaattiesiintymän pohjalle muodostettavassa teollisuuskeskuksessa on käynnistettävä kaasun ja kondensaatin poraus- ja jalostusyksiköitä sekä rikintuotantoyksiköitä. Volgan-Ahtubinin jokilaakson maita on hyödynnettävä tehokkaammin.

Uralilla on käynnistettävä Baškirian, Etelä-Uralin

ja Belojarskin ydinvoimalat, Permin aluevoimalaitos sekä Tšeljabinskin lämmitysvoimala.

Magnitogorskin metallurgisen kombinaatin teräsulaton ensimmäinen vaihe on ajanmukaistettava, samoin Uralin pienitehoiset metallurgiset tehtaat. Siperian nopeampi kehitys on turvattava. Polttoaine- ja voimatalouskapasiteettia on lisättävä tällä alueella. On ryhdyttävä toimiin kivennäisraaka-aine- ja metsävarojen kokonaisvaltaisen jalostuksen turvaamiseksi, alueen osuuden lisäämiseksi maan runsaasti energiaa vaativien teollisuudenalojen tuotannossa ja jalostusalojen, eritoten konepajateollisuuden, sopusuhtaisen kehityksen takaamiseksi. Paikallista elintarvikeperustaa on vahvistettava. Rakennusteollisuutta, rakennusaineteollisuutta ja liikennettä on kehitettävä nopeammin.

Länsi-Siperian alueellisen tuotantokompleksin muodostamista on jatkettava. Öljy- ja kaasuesiintymien tutkimista, rakentamista ja hyödyntämistä on tehostettava. On rakennettava pääkaasujohtoja maan Euroopan-puoleiseen osaan ja Siperian etelä-alueille. Surgutin 2. aluevoimalan rakentaminen on saatettava päätökseen ja käynnistettävä Nižneartovskin ja Urengoin aluevoimaloiden yksiköt.

Kuznetskin laakion kivihiihentuotantolaitosten rakentamista ja nykyaikaistamista on nopeutettava. Katunin vesivoimalaitosta, Altain typpilannoite-tehdasta ja Tjumenin kemian laitosta on ryhdyttävä rakentamaan. Kuznetskin metallurginen kombinaatti on uudenaikaistettava. Länsi-Siperian etelä-alueiden maanparannustöitä on jatkettava ja Al-

tain aluepiirissä on saatava valmiiksi Aleiskin kastelujärjestelmä ja jatkettava Burlinskin kastelujärjestelmän rakentamista.

Berjozovskin 1. aluevoimalan energiayksiköt ja Berjozovskin kaivoksen n:o 1 hiilentuotantoyksiköt on saatava käyntiin, ryhdyttävä rakentamaan Borodinski-hiilikaivosta n:o 2, aloitettava Berjozovskin 2. aluevoimalan rakentaminen ja toteutettava muita töitä Kanskin-Atšinskin alueellisen tuotantokompleksin muodostamiseksi.

Sajanin alueellisen tuotantokompleksin rakenteilla olevissa tuotantolaitoksissa on taattava yksiköiden käynnistys ja nopeutettava Sajanin alumiinitehtaan rakentamista. Angaran alajuoksun ranta-alueiden voimavarojen hyödyntäminen on aloitettava, jatkettava Bogutšanin voimalaitoksen rakentamista, ryhdyttävä valmistelutöihin Jenisein keskijuoksun voimalan rakentamiseksi ja Gorevin lyijy- ja sinkkiesiintymän hyödyntämiseksi. Ozeron polymetalliesiintymän hyödyntämiseen on ryhdyttävä ja aloitettava Tugnuin hiililouhoksen rakentaminen sekä Haranovon hiililouhoksen laajentaminen. Gusinoozeron aluevoimalan toisen vaiheen ja Ulan-Uden 2. lämmitysvoimalan rakennustyö on saatava päätökseen.

Baikalin-Amurin rata on saatava pysyvään käyttöön koko pituudeltaan ja ryhdyttävä ratavyöhykkeen laajamittaiseen taloudelliseen hyödyntämiseen. Etelä-Jakutian alueellisen tuotantokompleksin muodostamista on jatkettava. Nerjungrin aluevoimalan toinen vaihe on rakennettava, ryhdyttävä



rakentamaan Seligdarin apatiittitehdasta sekä suoritettava valmistelutyöt, joiden pohjalla voidaan luoda Kaukoitään paikallista koksiihiltä ja rautamalmia käyttävä metallurgian perusta. Berkakitin–Tommotin–Jakutskin rautatien rakentaminen on aloitettava.

Kaukoidässä on lisättävä väri- ja harvinaisten metallien tuotantoa. Polttoaineteollisuuden ja energiantuotannon muita nopeampi kehitys on turvattava. Ohasta Amurin Komsomolskiin ulottuva kaasujohto sekä Viljuin 3. aluevoimalan ja Burein voimalan ensimmäiset koneikot, Komsomolskin 3. lämmitysvoimala sekä Ussuriskin lämmitysvoimala on saatava käyttöön; on ryhdyttävä rakentamaan Ust-Srednekanskin vesivoimalaa ja Jakutskin 2. aluevoimalaa. Deputatskin malminrikastuskombinaatin rakennustyöt on saatava päätökseen Jakutian autonomisessa tasavallassa. Kalan ja muiden meren antimien pyyntiä sekä korkealaatuisten kalatuotteiden tuotantoa on lisättävä. Soijan, riisin ja muiden maataloustuotteiden tuotantoa on nostettava.

Työvoiman pitämiseksi pohjolan, Siperian ja Kaukoidän alueilla on väestön elintason nopeampi koaminen näillä alueilla taattava.

Pohjoisten alueiden kansojen perinteisiä elinkeinoja on kehitettävä uudella teknisellä pohjalla.

*Ukrainan sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 18–21 %. Vuonna 1990 on tuotettava sähköä 320 miljardia kilowatti-*

tuntia. Tšernobylin ja Zaporozjen ydinvoimaloiden rakennustyöt on saatava päätökseen. Hmelnitskin, Rovenskin, Etelä-Ukrainan ja Krimin ydinvoimaloiden sekä Odessan ydinlämmitysvoimalan yksiköt on käynnistettävä sekä ryhdyttävä rakentamaan Harkovan ydinlämmitysvoimalaa samoin kuin Dnestrin ja Kanevin pumppuvoimalaitoksia.

Hiiliteollisuuden ja rautametallurgian tuotantolaitosten ajanmukaistamista ja konekannan uusimista on jatkettava, ennen muuta Donbassilla. Krivoi Rogin malminrikastamossa on käynnistettävä yksiköitä jalostamaan hapetettuja rautamalmeja ja Taurian rikastamokombinaatissa louhimaan ja jalostamaan mangaanimalmia. Kemian teollisuuden ja konepajateollisuuden tuotanto on nostettava 1,3-kertaiseksi. Kevyen teollisuuden, eritoten peltavakankaiden ja neuletuotteiden, tuotantoa on merkittävästi laajennettava.

Maataloustuotteiden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 13–15 %. Vuonna 1990 on viljaa tuotettava 52–54 miljoonaa tonnia, sokerijuurikasta 53–55 miljoonaa tonnia, auringonkukkaa 2,9 miljoonaa tonnia, vihanneksia 8,6 miljoonaa tonnia, hedelmiä ja marjoja 4,5 miljoonaa tonnia, lihaa (teurasaino) 4,9–5 miljoonaa tonnia, maitoa 24,5–25 miljoonaa tonnia ja kananmunia 16–17 miljoonaa kappaletta. Keinokastelluille maille on luotava taatun maissintuotannon vyöhykkeitä. Viisivuotiskaudella on otettava käyttöön 500 000 ha keinokasteltua ja 640 000 ha kuivattua maata.

*Valko-Venäjän sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 22–25 %. Työstökoneteollisuuden, kojeenrakennuksen, radioteknisen, elektroniikka- ja sähkötekni- sen teollisuuden sekä karjatalous- ja rehu- tuotantokoneita valmistavan teollisuuden nopeampi kehitys on taatava.*

Minskin ydinlämpövoimalan ensimmäinen energiayksikkö on käynnistettävä, samoin Novopoletsk- nefteorgsintez-yhtymän ja Mozyrskin öljynjalostamon öljytuotteiden ja kemiallisen raaka- aineen tuotantoyksiköt sekä teräslankavahvisten tuotantoyksikkö Valko-Venäjän metallurgisessa tehtaassa Žlobinissa. Minskin V. I. Leninille nimetyn traktori- tehtaan tuotantolaitosten ajanmukaistamista ja laajentamista on jatkettava.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 12–14 %. Vuonna 1990 on tuotettava 8–8,2 miljoonaa tonnia viljaa, ainakin 13 miljoonaa tonnia perunaa, 27–28 miljoonaa tonnia rehua, 1,2–1,3 miljoonaa tonnia lihaa (teuraspaino), 7,1–7,3 miljoonaa tonnia maitoa ja 3,4–3,5 miljardia kappaletta kananmunia.

Viisivuotiskaudella on kuivattava 520 000 ha liian kosteita ja soistuneita maita, mm. 420 000 ha salaojittamalla. Polesjen alangon maatalousalueiden ensisijaisten tulvaesteiden rakennustyöt on saatava päätökseen.

*Uzbekistanin sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 24–27 %. Nope-*

ammin on kehitettävä kemian, sähkötekniistä ja kevyttä teollisuutta, kojeenrakennusta ja maataloustuotteiden jalostusta. Sähköntuotantoa on nostettava 25–27 % ja rikkihapontuotantoa 34–36 %. Angrenin hiililouhoksen, Novoangrenin ja Talimardžanin aluevoimaloiden sekä Uzbekistanin metallurgisen tehtaan yksiköt on käynnistettävä. Maatalouskonetehtaan rakentaminen on aloitettava.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on nostettava 14–16 %. Vuonna 1990 on puuvillakuitua tuotettava 1,8–1,93 miljoonaa tonnia muun muassa ohutkuituisia lajikkeita ainakin 154 000 tonnia, viljaa 3,2–3,5 miljoonaa tonnia, lihaa 540 000–560 000 tonnia (teuraspaino), rehua 20 miljoonaa tonnia, maitoa 3,3–3,5 miljoonaa tonnia ja kananmunia 2,7–3 miljardia kappaletta. Hedelmien, viinirypäleiden, vihannesten ja melonien tuotantoa edellytetään nopeutettavan.

Nykyisten kastelujärjestelmien ajanmukaistaminen ja käytön parantaminen on taattava ja otettava käyttöön viisivuotiskaudella 360 000 ha keinokasteltuja maita, vesitettävä 1,1 miljoona ha laidunmaita ja ajanmukaistettava laidunten vesitysjärjestelmät noin 4,8 miljoonan hehtaarin alalta. Karšinin ja Džizakin arojen kokonaisvaltaista käyttöönottoa on jatkettava.

*Kazahstanin sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 23–26 %. On kehitettävä edelleen polttoaine- ja voimataloutta, rauta- ja värimetallurgiaa, konepajateollisuutta.*

suutta sekä kemian ja petrokemian teollisuutta.

Pavlodarin–Ekibastuzin alueellisen tuotantokompleksin muodostamista jatketaan. Hiilentuotantoa on lisättävä merkittävästi Ekibastuzin laakiolla. Maikubenin hiiliesiintymää on ryhdyttävä hyödyntämään. Ekibastuzin 2. aluevoimalan yksiköt on käynnistettävä, ryhdyttävä rakentamaan Ekibastuzin 3. aluevoimalaa ja Etelä-Kazahstanin aluevoimalaa. Šulbinin vesivoimala on rakennettava valmiiksi.

Tengizin öljyesiintymän ja Karatsaganakin kaasukondensaattiesiintymän hyödyntäminen on nopeutettava. Žairemin rikastamokombinaatin ja Džezkazganin vuorimetallurgian kombinaatin malmin tuotanto- ja -jalostuskapasiteettia on lisättävä sekä hyödynnettävä Šalkijan esiintymä. On ryhdyttävä rakentamaan Bakyrtsikin vuorimetallurgian, Kairaktinin wolframi-, Koktenkolin molybdeenin- ja Boštšekulin kuparinrikastamokombinaatteja.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 13–15 %. Vuonna 1990 on viljaa tuotettava 30–31 miljoonaa tonnia, lihaa (teuraspaina) 1,4–1,5 miljoonaa tonnia, maitoa 5,4–5,5 miljoonaa tonnia, kananmunia 4,2–4,3 miljardia kappaletta, villaa vähintään 120 000 tonnia ja rehuja 55–58 miljoonaa tonnia. Kovien ja vahvojen korkealaatuisten vehnälajikkeiden tavaratuotantoa on merkittävästi laajennettava, samoin hirssin ja tattarin. Lihakarjanhoidon samoin kuin hienovillaisen ja puolihienovillaisten lampaiden kasvatuksen kehittämistä on jatkettava. On jatkettava keinokas-

teltujen maiden laadullista parantamista ja toiminnassa olevien kastelujärjestelmien teknistä kehittämistä 670 000 hehtaarin alalla. Viisivuotiskaudella on otettava käyttöön 410 000 hehtaaria kastelumaita.

*Gruusian sosialistisessa neuvostotasavallassa* on lisättävä teollisuustuotantoa 22–25 %. Muita nopeampi lisäys on taattava sähkötekniisessä ja radioelektroniikkateollisuudessa sekä kojeenrakennuksessa.

Hudonin vesivoimalan ensimmäiset koneikot on käynnistettävä ja aloitettava Gruusian ydinvoimalan, Marneulin ei-standardisoituja koneita ja laitteita valmistavan tehtaan ja valssattuja osia valmistavan tehtaan rakentaminen sekä Rustavin metallurgisen tehtaan nykyaikaistaminen ja Tbilisin aluevoimalan laajentaminen. On rakennettava tehdas valmistamaan traktoreita ja koneita kaivosteollisuuden käyttöön sekä Kutaisin autotehtaan toinen vaihe. Marabdan–Ahalkalakin rautatie on otettava käyttöön. On ryhdyttävä rakentamaan rautatietä Kaukasuksen poikki.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista kokonaisuutuotantoa on lisättävä 14–16 %. Vuonna 1990 on tuotettava laadukasta teelehteä 650 000 tonnia, hedelmiä, marjoja ja sitrushedelmiä 1,1–1,4 miljonnaa tonnia, lihaa (teuraspaino) 230 000 tonnia, maitoa 850 000–900 000 tonnia ja kananmunia 1,2 miljardia kappaletta. Viisivuotiskaudella on otettava käyttöön 60 000 ha keinokasteltua maata ja kui-

vattava 35 000 ha liian kosteita ja soistuneita maita. Maanparannus- ja hyödyntämistöitä on jatkettava Kolhidan alangolla ja ajanmukaistettava olemassa olevat kastelujärjestelmät. Kylpylä- ja matkailutaloutta on kehitettävä edelleen.

*Azerbaidžanin sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 22–25 %. Elektroniikka- ja radioteknistä teollisuutta sekä kojeenrakennusteollisuutta on kehitettävä nopeammin. Sähkön, petrokemian ja elintarviketeollisuuden tuotantoa on edelleen lisättävä. Öljyn etsintää ja käyttöporauksia on laajennettava Kaspianmerellä sekä tasavallan länsi- ja keskialueilla. Öljyä on tuotettava 14–15 miljoonaa tonnia vuonna 1990.*

Azerbaidžanin aluevoimalan toiminta on käynnistettävä ja ryhdyttävä rakentamaan ydinvoimalaa ja Novobakinskin lämpövoimakeskusta sekä Kirovabadin kuorma-autotehdasta. Etyleenin ja propyleenin tuotanto- ja jalostuslaitteita on käynnistettävä.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista kokonais-  
tuotantoa on lisättävä 14–16 %. Vuonna 1990 on  
tuotettava viljaa 1,6 miljoonaa tonnia, puuvillakui-  
tua 238 000 tonnia, vihanneksia ja meloneja 1,2  
miljoonaa tonnia, rehuja 7,2–7,4 miljoonaa tonnia,  
lihaa (teuraspaino) 220 000–225 000 tonnia, maito-  
ta 1,2–1,3 miljoonaa tonnia ja kananmunia 1,3  
miljardia kappaletta. Viisivuotiskaudella on paran-  
nettava kastelujärjestelmien teknistä tasoa

600 000 ha alalla ja otettava käyttöön 75 000 ha keinokasteltuja maita.

On aloitettava työt merkitykseltään valtakunnallisen kylpylävyöhykkeen perustamiseksi Kaspianmeren rannikolle.

*Liettuan sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 13–16 %. Nopeammin on kehitettävä atk-tekniikan, automatisointikojeiden ja -välineiden sekä kulttuuri- ja kotitaloustavaroitten tuotantoa. Kemian tuotteiden, liha- ja maitosäilykkeiden, huonekalujen, pellavakankaiden ja nahkajalkineiden valmistusta on laajennettava. Ignalinan ydinvoimala ja Kaišjadorin pumppuvoimalaitos on käynnistettävä sekä avattava Kedain kemian tehtaan rikkihapon tuotantokompleksi, öljyn syväjalostuskompleksi Mažein öljynjalostamossa sekä junalauttayhteys Neuvostoliitosta Saksan demokraattiseen tasavaltaan.*

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 14–16 %. Vuonna 1990 on tuotettava viljaa 4 miljoonaa tonnia, perunaa 2,5 miljoonaa tonnia, rehuja vähintään 11 miljoonaa tonnia, lihaa (teuraspaino) 600 000–620 000 tonnia ja maitoa 3,2–3,3 miljoonaa tonnia. On laajennettava rotukarjan jalostuskeskusta, josta karjaa voidaan viedä muihinkin tasavaltoihin. Viisivuotiskaudella on otettava käyttöön 450 000 ha kuivattuja maita.

*Moldavian sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 22–25 %. Agro-*



teollisen kompleksin kehittämistä on jatkettava ja tehokkuutta lisättävä. Plodselhozmašin ja Moldselhozmašin tehtaat on rakennettava valmiiksi, Benderin silkkikombinaatti ajanmukaistettava ja Sorokiin rakennettava geofysikaalisia porauslaitteita ja tietokonetekniikkaa valmistava tehdas ja Jedintsyyn lämpö- ja vesimittareita valmistava tehdas. Kankaiden, neuletuotteiden ja säilykkeiden valmistusta on laajennettava.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 15–17 %. Vuonna 1990 on tuotettava vihanneksia 1,5 miljoonaa tonnia, hedelmiä ja marjoja 1,7 miljoonaa tonnia, maitoa 1,4–1,5 miljoonaa tonnia ja lihaa (teuraspaino) 350 000–360 000 tonnia sekä myytävä maissin hybridisiemeniä 70 000 tonnia ja auringonkukan 10 000 tonnia. Viiisivuotiskaudella on otettava käyttöön 150 000 ha keinokasteltua maata.

*Latvian sosialistisessa neuvostotasavallassa* on teollisuustuotantoa lisättävä 13–16 % siten, että lisäys on suurin elektroniikka-, sähkötekniisessä ja kemian teollisuudessa sekä tietoliikennevälineitä valmistavassa teollisuudessa. Korkealaatuisten kulutustavaroiden tuotantoa on kehitettävä ja kalatuotteiden valikoimaa laajennettava. Kevyen teollisuuden ja rakennusteollisuuden tuotantolaitosten ajanmukaistamista ja konekannan uusimista on jatkettava. Daugavpilsin vesivoimala on käynnistettävä, samoin Riian teollisuusrobotitehtaan ensimmäinen vaihe. Sarkanais Metallurgs -tehtaan

ajanmukaistaminen on pantava alulle. Tasavallan talouden siirtymistä kaasun käyttöön on nopeutettava.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 12–14 %. Vuonna 1990 on tuotettava viljaa 2,3 miljoonaa tonnia, perunaa 1,8 miljoonaa tonnia, lihaa (teuraspaino) 360 000–370 000 tonnia ja maitoa 2–2,2 miljoonaa tonnia. Viisivuotiskaudella on kuivattava ainakin 260 000 ha liian kosteita maita.

Meriliikenteen ja kalastuslaivaston kehittämistä on jatkettava ja vahvistettava satamataloutta. Jurmalan kylpylän parantola- ja hoitolaitosten ja perusrakenteiden rakentamista on kiirehdittävä.

*Kirgisian sosialistisessa neuvostotasavallassa* on teollisuustuotantoa lisättävä 21–24 % siten, että muita nopeammin kehitetään sähköntuotantoa, värimetallurgiaa, elektroniikka- ja kevyttä teollisuutta. Taš-Kumyrin ja Šamaldy-Sain vesivoimalat on käynnistettävä, samoin Frunzen 2. lämpövoimalan ja Taš-Kumyrin puolijohdemateriaalitehtaan lämpöyksiköt. On ryhdyttävä rakentamaan Kambaratinin vesivoimalaa ja Sary-Džazin malminrikastuskombinaattia. Kirgisian kultamalmikombinaatin rakennustyöt on saatettava loppuun. Belovodskojeen on rakennettava hedelmämehutehdas.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 13–15 %. Karjatalouden rehuperustaa on vahvistettava parantamalla laidunmaita. Vuonna 1990 on tuotettava lihaa (teuraspaino) 220 000–

230 000 tonnia, maitoa 850 000–860 000 tonnia, kananmunia 640 miljoonaa kappaletta ja villaa 40 000 tonnia sekä toimitettava valtakunnalliseen siemenvarastoon sokerijuurikkaan siemeniä 15 000 tonnia ja mailasen siemeniä 6 500–7 000 tonnia. Viisivuotiskaudella on otettava käyttöön 45 000 ha keinokasteltuja maita. On ryhdyttävä toimiin Sary-Džazin joen vesi- ja energiavarojen saamiseksi kokonaisvaltaiseen käyttöön.

*Tadžikistanin sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 23–26 % siten, että muita nopeammin kehitetään sähköntuotantoa, kemian teollisuutta, kevyttä teollisuutta, elintarviketeollisuutta ja koneenrakennusta. Etelä-Tadžikistanin alueellisen tuotantokompleksin jatkuva kehittäminen on turvattava. Rogunin vesivoimalan yksiköt on otettava käyttöön ja ryhdyttävä rakentamaan Sangtudinin vesivoimalaa. Javanin sähkökemiallisen tehtaan rakentamista on jatkettava ja Tadžikistanin alumiinitehtaan rakennustyöt saatettava päätökseen. Tadžikistanin kultamalmikombinaatin rakennustyöt on aloitettava, samoin Kuljabin akkutehtaan. Kanibadamin ja Kuljabin kaupunkiin sekä Faizabadin piiriin on rakennettava kehräämöt. Pamirin vesivoimalaa sekä Kurgan-Tjubesta Kuljabiin johtavaa rautatietä on ryhdyttävä rakentamaan.*

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 12–14 %. Vuonna 1990 on tuotettava puuvillakuitua 290 000 tonnia, mistä ohutkuituisia

puuvillalajikkeita 88 000 tonnia, lihaa (teuraspaino) 140 000–143 000 tonnia, maitoa 630 000–640 000 tonnia ja kananmunia 710–720 miljoonaa kappaletta. Puutarhojen ja viinitarhojen perustamista on laajennettava, ja vihanneksia sekä maitoa tuottavien esikaupunkivyöhykkeiden muodostaminen saatava pääpiirteissään päätökseen. Vuoristoalueille ja vuorten rinteille on luotava vakaa perusta ruokaperunan tuotannolle. Viisivuotiskaudella on keinokasteltava 65 000 ha ja jatkettava maiden käyttöönottoa Dangarinin arolla ja Beškentin laakossa.

*Armenian sosialistisessa neuvostotasavallassa* on teollisuustuotantoa lisättävä 24–26 %. Useiden toiminnassa olevien koneenrakennusalan, kemian ja kevyen teollisuuden, värimetallurgian ja rakennusaineteollisuuden tuotantolaitosten ajanmukaistaminen, laajentaminen ja konekannan uusiminen on suoritettava.

Armenian ydinvoimalan toisen vaiheen rakennustyöt on aloitettava, samoin Vardenisin-Džermukin rautatien rakentaminen. On rakennettava tehtaita tuottamaan ohjelmoituja komento-laitteita, automaattisten manipulaattorien hydro-laitteita ja erikoisvalmisteisia teknologisia laitteita. Kafaniin on rakennettava trikootehdas. Neuletuotteiden ja nahkajalkineiden tuotantoyksiköitä on laajennettava.

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 12–14 %. Vuonna 1990 on tuotettava

viljaa 330 000 tonnia, vihanneksia 500 000 tonnia, hedelmiä ja marjoja 240 000 tonnia, lihaa (teuras-paino) 130 000 tonnia, maitoa 625 000 tonnia ja kananmunia 680 miljoonaa kappaletta. Kastelujärjestelmiä on ajanmukaistettava ja otettava viisivuotiskaudella käyttöön 35 000 ha keinokasteltuja maita.

*Turkmenian sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 20–23 %. Väkilannoitteiden tuotanto on nostettava 2,6-kertaiseksi ja kaasuntuotanto 86 miljardiin kuutiometriin. Öljyn ja kaasun geologisia etsintätöitä on tehostettava. Sähköntuotantoa, kevyttä ja elintarviketeollisuutta sekä koneenrakennusta on kehitettävä nopeammin. Maryin aluevoimalan rakentaminen on saatettava päätökseen, nopeutettava Tšardžoun öljynjalostamon rakentamista sekä ryhdyttävä rakentamaan Tašauzin grafiittielektroditehtaan ensimmäistä vaihetta, Turkmenian kovalejeerinkitehdasta ja Keski-Aasian kalilannoitetehdasta. Tutkimus- ja suunnittelutöitä on jatkettava Itä-Turkmenian alueellisen tuotantokompleksin muodostamiseksi.*

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 12–14 %. Vuonna 1990 on tuotettava puuvillakuitua 398 000 tonnia, mistä ohutkuituisia puuvillalajikkeita 108 000 tonnia, vihanneksia ja meloneja 900 000 tonnia, lihaa (teuras-paino) 120 000 tonnia, maitoa 380 000 tonnia, kananmunia 390 miljoonaa kappaletta, villaa 14 000–15 000 tonnia ja rehuja 5,3 miljoonaa tonnia.

Viisivuotiskaudella on otettava käyttöön 100 000

ha keinokasteltuja maita. Vesitalouden rakennustoimintaa Karakumin kanavan vyöhykkeellä on jatkettava, samoin maiden kokonaisvaltaista hyödyntämistä.

*Eestin sosialistisessa neuvostotasavallassa on teollisuustuotantoa lisättävä 13–16 % siten, että muita nopeammin kasvavat polttoliuskeen jalostusteollisuus, elektroniikkateollisuus ja kojeenrakennus. Kulttuuri- ja kotitaloustarvikkeiden tuotantoa on laajennettava. Kuremäen polttoliuskekaivoksen rakennustyöt on pantava alulle. Tallinnan sataman rakentaminen on saatava päätökseen. On rakennettava kaasujohto Virešasta Tallinnaan.*

Maatalouden keskimääräistä vuotuista tuotantoa on lisättävä 12–14 %. Vuonna 1990 on tuotettava rehuja 4.4 miljoonaa tonnia, lihaa (teuraspaino) 245 000–250 000 tonnia ja maitoa 1.4 miljoonaa tonnia. Pekonisianhoitoa on kehitettävä. Viisivuotiskaudella on kuivattava 85 000 ha liian kosteita maatalousmaita.

## **XIII**

# **ULKOMAISTEN TALOUS- SUHTEIDEN KEHITYS**

Taloudellisia suhteita sosialistisiin veljesmaihin on kaikin tavoin parannettava ja monipuolistettava johdonmukaisesti toteuttamalla Sev-maiden huipputason talousneuvottelun päätöksiä. Sosialistisen taloudellisen yhdentymisen mahdollisuuksia on täydellisemmin käytettävä hyväksi tärkeimpiä kansantaloudellisia tehtäviä ratkaistaessa sekä lujitettaessa sosialistisen yhteisön maiden yhtenäisyyttä ja tiiviyyttä ja yhteisön asemia maailmassa.

Veljesmaiden kanssa on Sevin puitteissa ja kahdenkeskisellä pohjalla noudatettava yhdessä sovitua talous- ja tieteellis-teknistä politiikkaa, jotta yhdessä voitaisiin tehokkaasti ratkaista tärkeitä ongelmia tieteen, teollisuuden, maatalouden, ympäristönsuojelun, liikenteen ja perusrakentamisen alalla sekä etsiä uusia muotoja ja mahdollisuuksia kehittää tuotannollista erikoistumista ja yhteistoimintaa, keskinäisesti edullista kauppaa ja muita yhteistyön muotoja. Taloudelliset ja sosiaaliset kehityssuunnitelmat on koordinoitava täydellisemmin.

Yhdessä muiden Sev-maiden kanssa on edelleen annettava kansainvälistä apua Vietnamin sosialis-tiselle tasavallalle, Kuuban tasavallalle ja Mongolian kansantasavallalle, jotta ne voisivat nopeuttaa kehitystään ja laajentaa osallistumistaan kansainväliseen työnjakoon.

Sevin jäsenmaiden yhteistä vuoteen 2000 ulottuvaa tieteellis-teknistä kokonaisuohjelmaa tulee johdonmukaisesti toteuttaa.

On laajennettava yhteistoimintaa Sev-maiden kanssa edistyksellistä kalustoa, teknologiaa ja materiaaleja kehiteltäessä ja sovellettaessa ottaen yhteisesti tehdyt ratkaisut huomioon. Tähän työhön on aktiivisemmin saatava mukaan yhtymiä ja yrityksiä, muun muassa kehittämällä suoria tuotanto-suhteita veljesmaiden yrityksiin ja perustamalla yhtenäisiä yrityksiä. Puolin ja toisin toimitettavien tuotteiden teknis-taloudellista tasoa ja laatua on kaikin tavoin kohotettava. Standardisointia ja yhdenmukaistamista on laajennettava Sevin puitteissa.

Yhdessä Sev-maiden kanssa on taattava useiden suurisuuntaisten hankkeiden toteuttaminen: on rakennettava pääkaasujohto Jamburgista Neuvostoliiton länsirajalle, ydinvoimaloita, ydinlämpövoimaloita ja Krivoi Rogin malminrikastuskombinaatti sekä hyödynnettävä Kaspian alangon öljy- ja kaasu-siintymiä ja kehitettävä edelleen yhteisön maiden yhdistettyä energiajärjestelmää. On toteutettava yhdessä laaditut toimenpiteet maatalouden ai-neellis-teknisen perustan kehittämiseksi, kevyen



ja elintarviketeollisuuden tuotantolaitosten konekannan uusimiseksi sekä keskinäisten elintarvike- ja teollisuustavaratoimitusten laajentamiseksi. On toteutettava veljesmaiden kanssa sovitut toimenpiteet poltto- ja raaka-aineiden järkeväksi käyttämiseksi ja kaikkinaiseksi säästämiseksi, energian ja materiaalien suhteellisen kulutuksen supistamiseksi tuotannossa ja uusien energialähteiden hyödyntämiseksi.

On kehitettävä ja syvennettävä taloudellisia ja tieteellis-teknisiä suhteita Seviin kuulumattomien sosialististen maiden kanssa ja parannettava tämän yhteistyön muotoja.

On tehostettava yhteistyötä kehitysmaiden kanssa. Niitä on autettava rakentamaan teollisuuden ja voimatalouden kohteita, kehittämään liikennettä, koneistamaan maataloutta ja kastelemaan maitaan, suorittamaan mineraali- ja polttoainevarojen geologisia tutkimuksia ja etsintöjä, kouluttamaan kansallista työvoimaa ym. On edistettävä niiden luonnonrikkauksien saamista tuotantoon ja tavara-resurssien lisäämistä sekä niiden kansallisen talouden luomista ja kehittämistä ja autettava niitä eteenpäin itsenäisyyden ja edistyksen tiellä. Näiden maiden kanssa laadittuja pitkäaikaisia kaupallisten, taloudellisten ja tieteellis-teknisten suhteiden ohjelmia on edelleen johdonmukaisesti toteutettava.

Kaikille edullisella ja tasavertaisella pohjalla on kehitettävä vakaita kaupallisia, taloudellisia ja tieteellis-teknisiä suhteita asiasta kiinnostuneiden kapitalististen maiden kanssa ja kehitettävä niiden

kanssa toteutettavan yhteistyön muotoja täydellisemmiksi.

Ulkomaankaupan rakennetta on parannettava ennen kaikkea lisäämällä koneiden, laitteiden ja muiden pitkälle jalostettujen tuotteiden myyntiä.

## **XIV**

# **KANSANTALouden JOHTAMISEN PARANTAMINEN**

*Kansantalouden johtamista on kehitettävä entistä paremmaksi. Johtamisen ja taloudenhoidon järjestelmää on kehitettävä kokonaisvaltaisesti, jotta se turvaisi suunnittelun, taloudellisen kannustuksen ja johdon organisaatorakenteiden elimellisen yhtenäisyyden ja tehokkaan vuorovaikutuksen. Tämä järjestelmä on suunnattava päättävästi siirtymään tuotannon intensiivisten kehitystekijöiden hyväksikäyttöön, tieteellis-teknisen edistyksen nopeuttamiseen ja yhteiskunnan tarpeiden mahdollisimman täydelliseen tyydyttämiseen.*

Kaikki talouselämän alat on 12. viisivuotiskaudella siirrettävä toimimaan uusien taloudenhoitomenetelmien mukaan.

Kansantalouden johtamisessa on johdonmukaisesti kehitettävä ja parannettava demokraattista sentralismia, joka yhdistää yhtenäisen keskitetyn johdon, aloitteellisuuden, luovan aktiivisuuden ja suuren vastuun kaikilla taloudenhoidon tasoilla.

**Työtätekevät on saatava laajemmin mukaan tuotannon johtamiseen.**

**Keskityspenusteita on vahvistettava kansantalouden johtamisessa. Taloudellisen hallinnon ylimpien portaiden ponnistukset on keskitettävä ennen kaikkea ratkaisemaan sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen tärkeimpiä ongelmia, parantamaan kansantalouden suhteita, toteuttamaan ratkaisevia tieteellisteknisiä tehtäviä ja luomaan parhaat mahdolliset edellytykset yhtymien ja yritysten toiminnalle. Eri alojen hallintoelinten toiminnan tasoa on kohotettava.**

**Liittotasavaltojen ja autonomisten tasavaltojen ministerineuvostojen ja kansanedustajain neuvostojen oikeuksia on laajennettava ja lisättävä niiden vastuuta siitä, että taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen kysymykset tulevat ajallaan ja oikein ratkaistuiksi.**

**Neuvostoliiton työkollektiiveja koskevan lain kohtien johdonmukainen noudattaminen on taattava ja työkollektiivien osuutta suunnitelmien laadinnassa ja tuotannollis-taloudellisten ja sosiaalisten tehtävien ratkaisemisessa on lisättävä.**

**Kaikkialla on vahvistettava sosialistista talouden hoidon tyyliä, joka perustuu sellaisiin erittäin tärkeisiin leniniläisiin vaatimuksiin kuin poliittisen ja taloudellisen johdon yhtenäisyys, korkeatasoinen organisaatio, asiallisuus, pätevyys, kurinalaisuus ja jokaisen henkilökohtainen vastuu hänelle uskotusta tehtävästä.**

Henkilökuntaan, etenkin johtoportaan työntekijöihin, kohdistettavaa vaatimustasoa on johdonmukaisesti kohotettava. Työntekijöitä arvioitaessa perusteena tulee pitää ennen muuta henkilökohtaista panosta tuotannollisten ja tieteellis-teknisten tehtävien ratkaisussa, moraalipoliittisia ominaisuuksia ja järjestelykykyä.

Sosialistista laillisuutta ja oikeusjärjestystä on lujitettava ja päättäväisesti taisteltava kaikkia virasto- ja paikkakuntakohtaisen nurkkakuntaisuuden ilmiöitä vastaan. Talouslainsäädäntöä tulee kehittää. Yhtymien, yritysten, kollektiivitulojen ja valtiontilojen määräilyä, pikkumaista holhousta ja perusteetonta taloudellisen toiminnan säännöstelyä ei saa sallia.

On nykyistä paremmin vaihdettava suunnittelun ja taloudenhoidon edistyksellistä kokemusta Sevmaiden kanssa.

*Tuotannon perustason osuutta on lisättävä.* Näillä tarkoitan tieteellis-tuotannollisia ja tuotantoyhtymiä ja -yrityksiä, joiden oikeuksien ja velvollisuuksien elimellinen yhteys on taattava. Yhtymien ja yritysten taloudellista itsenäisyyttä on merkittävästi laajennettava, niiden mahdollisuuksia konekannan uusimiseen, tuotannon täydellistämiseen ja suunnitteluun on parannettava.

Yhtymien ja tuotantolaitosten taloudellista vastuuta työn lopputuloksista, toimitussopimusten noudattamisesta ja resurssien yhä paremmasta käytöstä tulee lisätä. On pyrittävä siihen, että talouden toimintamekanismi ohjaisi mahdollisimman

suuressa määrin työyhteisöjä nopeuttamaan tuotannon kasvuvauhtia ja parantamaan tehokkuutta, soveltamaan uutta tekniikkaa ja uutta kokemusta, parantamaan jatkuvasti teknologiaa ja työorganisaatiota, valmistamaan korkealaatuisia tuotteita ja parantamaan laadunvalvontaa.

On taattava, että yhtymien ja yritysten tuotannon kehittämiseen, palkkojen maksuun ja sosiaalikysymysten ratkaisemiseen saamien varojen määrä on tarkoin riippuvainen näiden laitosten taloudellisen toiminnan tuloksista. Työkollektiiveille on suotava suurempi itsenäisyys yhtymien ja yritysten käyttöön jätettyjen tuotannon kehittämiseen ja sosiaalikysymysten ratkaisemiseen tarkoitettujen varojen käytössä. Välttämättömät aineelliset resurssit olisi ensisijaisesti myönnettävä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka toteutetaan yhtymien ja yritysten varoilla ja pankkiluotoilla.

Sosialistisen kilpailun muotoja ja organisaatioita on parannettava ja ohjattava se erinomaisten tulosten saavuttamiseen.

*Suunnittelun tieteellistä tasoa on kohotettava.* Suunnittelun vaikutusta maan sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen nopeuttamiseen, yhteiskunnallisen tuotannon edistyksellisen rakenteen muodostumiseen, tuotannon voimaperäistämiseen ja tasapainoiseen ja sopusuhtaiseen kehitykseen sekä tuotannollisen ja tieteellis-teknisen potentiaalin tehokkaaseen käyttöön on tehostettava. On siirryttävä tieteellis-teknisen kehityksen jatkuvan suunnittelun periaatteeseen. On ryhdyttävä välttämättömiin

toimiin, jotta suunnitelmatavoitteet perustuisivat uusimpaan tekniikkaan ja takaisivat kunkin alan kehityksen uuden kaluston ja teknologian laajan soveltamisen pohjalla.

Ennusteiden, pitkän aikavälin suunnittelun ja lähiajan suunnittelun keskinäistä yhteyttä on lujitettava. Suunnitelmien laadinnassa tulee laajemmin soveltaa automatisoitua laskentaa sekä kytkeä se aloittaisiin atk-järjestelmiin.

Viisivuotissuunnitelmien osuutta taloudellisen toiminnan organisoinnissa on lisättävä kaikissa portaissa. Suunnitelmaakuria on vahvistettava. Kaikkiin hallintoportaisiin on luotava välttämättömät tuotanto- ja finanssireservit.

Edistyksellisten talousnormien järjestelmän käyttö on taattava suunnittelussa. Normatiivisia metodeja on käytettävä laajalti kaikilla hallinnon ja suunnittelun tasoilla.

Suunnitelmaosoittimien järjestelmää on kehitettävä täydellisemmäksi, tehostettava niiden ohjaimista lopullisiin kansantaloudellisiin tuloksiin ja tehostettava työ-, aineellisten ja finanssiresurssien käytön tehokkuutta sekä tuotannon uudistamisen laatua ja mittoja kuvastavien osoittimien merkitystä.

On taattava alakohtaisen, alueellisen ja ohjelmasuunnittelun yhtenäisyys. On kohotettava toisiinsa sidoksissa olevien alojen suunnittelun tasoa. Alueiden, talousalueiden ja alueellisten tuotantokompleksien kokonaisvaltaisen taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen suunnittelua on parannettava.

Gosplanin osuutta ja vastuuta maan tieteellistaloudellisena keskuselimenä on lisättävä.

On parannettava finanssijärjestelmää, tehostettava sen merkitystä kansantalouden hallinnossa, yhteiskunnallisen tuotannon tehostamisessa sekä resurssien järkevän käytön kontrolloinnissa. Maksusuoritusten täsmällisyyttä on parannettava.

Valtakunnallista aineellis-teknisen huollon järjestelmää on kehitettävä ja parannettava, lisättävä Gosnabin ja huoltoelinten vastuuta toimituskurin noudattamisesta sekä poltto- ja raaka-aineiden ja materiaalien ja toisioraaka-aineiden taloudellisesta ja järkiperaisestä käytöstä. On laajennettava kuluttajan mahdollisuuksia vaikuttaa tuotteiden tekniseen tasoon sekä kehitettävä pitkäaikaisia taloudellisia suhteita ja tukkukauppaa.

*Taloudellisen kannustuksen tehoa lisättävä.* Taloudellisten johtomenetelmien roolia on voimistettava ja vahvistettava tulosvastuullisuutta tuotannon ja palvelun aloilla kaikilla tasoilla. Tulosvastuusuhteet on rakennettava yhä suuremmassa määrin viisivuotissuunnitelman tavoitteiden ja niiden säädettävien taloudellisten normatiivien pohjalle, jotka sitovat yhtymien ja yritysten käyttöön jätettävien varojen määrän työn tuloksiin. On taatava näiden normatiivien pysyvyys viisivuotissuunnitelman toteuttamisen aikana. Yhtymien ja yritysten mahdollisuuksia käyttää omia varojaan työkollektiivin jäsenten aineelliseen kannustamiseen on laajennettava.



Taloudellisten kannustimien merkitystä tuotannon tehokkuuden lisäämisessä ja säästäväisyyden noudattamisessa, tuotteiden laadun parantamisessa, perusvarantojen uusimisessa, kierrossa olevien varojen kierron nopeuttamisessa, tuotantokustannusten alentamisessa ja tuotannon kannattavuuden lisäämisessä on olennaisesti nostettava. Poistonormit ja -järjestelmä on tarkistettava.

Hinta- ja tariffijärjestelmää on parannettava. Tuotannon laadun osoittimien ja työ kustannusten tulee paremmin kuvastua hinnoissa.

On lisättävä tilinpidon, tilastoinnin ja kontrollin osuutta voimavarojen järkipärisen ja taloudellisen käytön turvaamisessa ja entistä tehokkaammassa kamppailussa epätaloudellisuutta ja tuhlaavaisuutta vastaan sekä sosialistisen omaisuuden säilyttämisen puolesta. Valvonta- ja tilintarkastustyötä on parannettava. Ylempien elinten suorittaman kontrollin järjestelmää on parannettava ja tehostettava. Raportointia on vähennettävä ja yksinkertaistettava.

*Johtamisen organisaattiorakennetta on parannettava kansantalouden kaikilla tasoilla ja kaikissa portaissa. On täsmennettävä tai laadittava tarpeen vaatiessa uusia kansantalouden ja teollisuudenalojen hallinnon yleiskaavoja. Tällöin on edellytettävä siirtymistä etupäässä kaksiportaiseen hallintojärjestelmään. Liittotasavaltojen kansantalouden hallintorakennetta on parannettava ottaen huomioon niiden osuus ja asema valtakunnallisessa työnjaossa.*

On perustettava elimiä johtamaan keskenään yhteydessä olevien alojen ryhmiä. Alojen välisen hallinnon muotoja on parannettava. Uusien taloudellisten johtomenetelmien käyttöönotto ja yhtymien ja yritysten oikeuksien laajentaminen huomioon ottaen on täsmennettävä ministeriöiden ja virastojen tehtäviä ja rakennetta. Niiden ponnistukset on keskitettävä alojen kehitysnäkymien määrittelyyn, tärkeimpien suhteiden kehittämiseen sekä yhtenäisen tieteellis-teknisen ja investointipolitiikan laadintaan ja toteuttamiseen. On lisättävä ministeriöiden ja virastojen vastuuta valtiollisten suunnitelmien toteuttamisesta, alan kokonaisvaltaisesta kehityksestä nykyaikaisella teknisellä tasolla, tuotannolliseen erikoistumiseen ja yhteistoimintaan liittyvien kysymysten tehokkaasta ratkaisemisesta sekä kansantalouden ja väestön asianomaisen alan tuotteisiin kohdistuvan kysynnän tyydyttämisestä. On ryhdyttävä toimiin ministeriöiden ja virastojen työtyylin ja -menetelmien parantamiseksi.

On kehitettävä tieteellis-tuotannollisia ja tuotantoyhtymiä sekä vahvistettava niiden tieteellis-teknisiä alayksiköitä. Tarpeen vaatiessa on luotava alojen yhteisiä yhtymiä, joiden tarkoitus on nopeuttaa tieteellis-teknisten ja taloudellisten tehtävien ratkaisemista. On turvattava suurten, keskisuurten ja pienten erikoistuotantolaitosten optimaalinen suhde.

Hallintokoneiston työtä on tehostettava, rajattava selkeämmin hallintoelinten oikeudet ja valvollisuudet, poistettava liialliset portaat, päällekkäisyys ja

rinnakkaisuus toiminnassa sekä parannettava hallintotyön teknistä varustetasoa ja organisaatiota.

Tuotannon ja hallinnon palveluksessa olevien työntekijäin määrissä on pyrittävä parhaaseen mahdolliseen suhteeseen. Hallintokoneistoa on olennaisesti yksinkertaistettava ja hallintokuluja supistettava. Juoksevat kysymykset on ratkaistava joustavammin ja vapautettava hallinnon keskuselimet käsittelemästä vähäpätöisiä ja toissijaisia kysymyksiä. Kaavamaisuus ja virkavaltaisuus on päättäväisesti karsittava työstä. Ohjeiden ja säännösten määrää on jyrkästi supistettava.

*Lisättävä tasavaltakohtaisten ja paikallisten elinten roolia ja vastuuta* talouselämän sekä sosi-aali- ja kulttuurirakennustoiminnan johtamisessa. Näiden elinten oikeuksia on laajennettava sellaisten alojen suunnittelussa ja hallinnossa, jotka ovat suoranaisesti sidoksissa väestön tarpeiden tyydyttämiseen.

Liittotasavaltojen ja autonomisten tasavaltojen ministerineuvostojen ja paikallisten kansanedustajain neuvostojen toimeenpanevien komiteoiden toimintaa on parannettava ja lisättävä niiden roolia hallinnonalaansa kuuluvien alueiden talouden kokonaisvaltaisen kehityksen turvaamisessa, työvoiman, raaka-aine-, polttoaine- ja energiavarojen järj-kevässä käytössä sekä tuotannollisessa yhteistoi- minnassa, ympäristönsuojelussa ja talouselämän tehokkuuden lisäämisessä. Paikallisten budjettien tulopuolen riippuvuutta asianomaisen alueen yhty- mien, yritysten ja organisaatioiden taloudellisen

toiminnan tuloksista on lisättävä. Budjettivaroja ja tuotantolaitosten varoja tulee yleisemmin käyttää yhteisesti hyväksi sosiaalisen ja tuotannollisen infrastruktuurin kehittämisessä. Asuntojen jaon tehokas kontrolli on taattava.

Uudet vaatimukset huomioon ottaen on parannettava talousjohtajien ja spesialistien – eritoten ylimmän ja keskiportaan – koulutusjärjestelmää. On koulutettava henkilöstöä, jolla on nykyaikaisten tieteellisten, teknisten ja taloudellisten tietojen ohella laajakatseisuutta, organisaatiokykyä ja taitoa ratkaista tehtäviä ennen kaikkea koko valtakunnan etujen kannalta. Johtavan henkilöstön ja spesialistien valintaa, sijoitusta ja uudelleenkoulutusta on parannettava.

x x x

Neuvostoliiton taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen pääsuunnat vuosiksi 1986–1990 ja vuoteen 2000 on poliittisesti tavattoman tärkeä asiakirja. Siinä on määritelty tärkeimmät tavoitteet, joiden saavuttaminen takaa neuvostoliittolaisten hyvinvoinnin uuden laadullisen tason ja isänmaamme taloudellisen ja puolustusmahdin jatkuvan vahvistumisen.

NKP:n hahmottelema työ maan taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen nopeuttamiseksi on mitoitetaan suunnaton. Näiden pääsuuntien käytännön toteuttaminen vaatii puolueelta, työväenluokalta, kollektiivitalonpojistolta ja kansan sivistyneistöltä suuria ponnistuksia, ja siitä on tultava koko puolueen ja koko kansan asia.

Tärkeintä on nyt, että NKP:n 27. edustajakokouksen päätösten mukaisesti pyritään toiminnassa käänteeseen kaikilla taloudellisen toiminnan aloilla, niin että päästään pienemmillä kustannuksilla suurempiin tavoitteisiin käyttämällä mahdollisimman tarkoin kaikki, mitä maan käytettävissä on eli nykyistä tehokasta taloudellista ja tieteellis-tekniistä potentiaalia ja kaikkia olemassa olevia reserviä ja mahdollisuuksia. On taattava erinomaiset tulokset ja hoidettava taloutta taidolla, kertyneet kokemukset uusiin tietoihin ja ratkaisuihin yhdistäen – tämä on ytimenä niissä tämän hetken vaatimuksissa, jotka kohdistuvat työkollektiiveihin, puolue-, neuvosto- ja talouselimiin sekä kaikkiin yhteiskunnallisiin organisaatioihin keskuksessa ja kentällä. Jokaisessa yhtymässä ja yrityksessä, tehtaassa ja tehdasosastossa on määriteltävä ne portaat, joissa mahdollisimman pienin lisäkustannuksin voidaan saada suurimmat tulokset.

Ennen kaikkea on saatava täydellisesti käyttöön se tärkein ja itse asiassa ehtymätön reservi, joka sisältyy inhimilliseen tekijään, ihmisiin, hyvään organisaatioon, kurinalaisuuteen ja järjestykseen.

Suuri vastuu hahmoteltujen suunnitelmien toteuttamisesta on kommunisteilla ja puoluejärjestöillä, joiden velvollisuus on johtaa joukkojen poliittista ja työinnostusta ja kaikin tavoin tukea niiden luovaa aloitteellisuutta. Liittotasavaltojen kommunististen puolueiden keskuskomiteoiden, aluepiiri-, alue- ja piirikuntakomiteoiden, kaupunki- ja piirikomiteoiden sekä puolueen perusjärjestöjen on aloi-

tettava näissä tarkoituksissa laaja poliittinen ja organisatorinen toiminta, pyrittävä tehokkaasti käyttämään hyväksi nykyisiä reservejä ja noudattamaan mahdollisimman tiukkaa säästöpolitiikkaa, sovellettava kaikkialla leniniläistä taloudenhoidon tyyliä sekä harjoitettava aktiivisemmin kasvatus-työtä, jotta jokainen työntekijä ja jokainen työkollektiivi toimisi luovasti ja täydellä teholla. On tärkeää kasvattaa tarmokkaasti henkilöstössä toimeliaisuutta, virittää ihmisten taloudellinen ajattelu ja psykologinen mieliala uudentyyliseen työhön ja entistä suurempaan vastuuseen uskotusta työstä.

Kansanedustajain neuvostojen tulee täydellisemmin käyttää oikeuksiaan taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurirakennustyön alalla. Ammattiliittojen tulee entisestään laajentaa sosialistista kilpailua ja lisätä sen julkisuutta sekä sitkeämmin ponnistella suunnitelmatavoitteiden täyttämiseksi ja ylittämiseksi, työtätekevien työ- ja elinolojen parantamiseksi, työntekijöiden ammatillisen ja yleissivistyksellisen tason kohottamiseksi, edistyksellisen kokemuksen levittämiseksi ja työkollektiivien osuuden lisäämiseksi tuotanto- ja sosiaalikysymyksiä ratkaistaessa. Leniniläisen nuorisoliiton tehtävänä on ohjata nuorten innostus ja tarmo asetettujen tehtävien toteuttamiseen.

Kansalaisvalvonta sekä finanssi- ja oikeudenkäyttöelinten toiminta muodostakoon luotettavan esteen kaikenlaisille valtiollisen kurin rikkomuksille, epätaloudellisuudelle ja kaikille yrityksille hankkia muita kuin työllä ansaittuja tuloja.

Neuvostoliiton taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen pääsuunnat ovat konkreettinen toimintaohjelma työtätekeville, kaikille neuvostoliittolaisille. Se on puolueen ohje lujittaa maan taloudellista mahtia, ratkaista kypsyneet tärkeät tieteellis-tekniset ja taloudelliset tehtävät siten, että kansan hyvinvointi paranee edelleen ja yhteiskuntamme kehittyy monipuolisesti.

Viitottettujen tehtävien täyttämisenä on paitsi sisäinen myös suuri kansainvälinen merkitys. Se syventää sosialistista taloudellista yhdentymistä ja lujittaa yhteiskuntajärjestelmältään erilaisten valtioiden rauhanomaisen rinnakkainolon periaatetta. Se lisää entisestään sosialismin aatteiden vetovoimaa ja on painava panos maailmanrauhan lujittamisen hyväksi.

NKP:n 27. edustajakokous ilmaisee olevansa lujasti vakuuttunut siitä, että ne tavoitteet, jotka puolue asettaa 12. viisivuotiskaudelle ja vuoteen 2000 ulottuvalle ajanjaksolle, saavutetaan. Näin nousevat sosialismin luovat voimat entistä täydellisempinä esiin ja neuvostoisänmaamme kehittyy rikkaammaksi ja mahtavammaksi. Takeena siitä on neuvostoliittolaisten uutta luova työ ja puolueen ja kansan rikkumaton yhtenäisyys.

## Sisällys:

Johdanto .....	3
I Yhteenveto maan taloudellisesta ja sosiaalisesta kehityksestä vuosina 1981–1985 .....	5
II Neuvostoliiton taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen perussuunnat ja tavoitteet vuoteen 2000 .....	12
III Neuvostoliiton taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen päätavoitteet vuosina 1986–1990 .....	24
IV Tieteellis-teknisen edistyksen nopeuttaminen ja tieteen kehittäminen .....	30
V Raskaan teollisuuden kehittäminen .....	38
Konepajateollisuus .....	39
Rakennemateriaalien ja kemiallisten tuotteiden tuotanto .....	52
Polttoaine- ja energiatalous .....	56
Kivennäis- ja raaka-ainevarat .....	59
VI Agroteollisen kompleksin kehittäminen ja elintarvikeohjelman toteuttaminen ...	61
VII Kulutustavaratuotannon ja palvelualojen kehittäminen .....	72
VIII Liikenteen ja tietoliikenteen kehittäminen .....	81
IX Perusrakentaminen .....	87
X Sosiaalinen kehitys ja kansan elintason kohottaminen .....	91
XI Ympäristönsuojelu ja luonnonvarojen järkiperäinen käyttö .....	101
XII Tuotantovoimien sijoittelu ja liittotasavaltojen talouden kehittäminen .....	104
XIII Ulkomaisten taloussuhteiden kehitys ....	125
XIV Kansantalouden johtamisen parantaminen .....	129